

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Prioritné oblasti zamerania kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2020 (marec 2019)

Vypracoval: odbor stratégie a analýz

OBSAH

Zoznam skratiek.....	3
1. Úvod.....	5
2. Zhodnotenie plánu kontrolnej činnosti na rok 2019 z hľadiska naplňania strednodobej stratégie	6
3. Výber prioritných oblastí kontrolnej činnosti na rok 2020	7
4. Návrhy tém kontrolnej činnosti na rok 2020	10
5. Záver.....	12
Použité zdroje	13
PRÍLOHY	

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1: Zoznam kontrolných akcií zaradených do plánu v roku 2019 podľa strategických oblastí zamerania kontrolnej činnosti na roky 2018 – 2020.....	1-2
Príloha 2: Výdavky na verejné politiky a subpolitiky	1-3
Príloha 3: Návrhy tém kontrolných akcií na rok 2020	1-52
Príloha 4: Návrhy tém analytických štúdií na rok 2019	1-10

ZOZNAM SKRATIEK

SKRATKA	VÝZNAM
APVV	Agentúra na podporu výskumu a vývoja
CIP	centrálny informačný portál
COFOG	Funkčná klasifikácia výdavkov verejnej správy
ČR	Česká republika
DESI	Digital Economy and Society Index (Index digitálnej ekonomiky a spoločnosti)
EF	Environmentálny fond
e-Government	Elektronická podoba výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci
EK	Európska komisia
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ28	Európska únia (28 krajín)
FS	Finančná správa
HDP	hrubý domáci produkt
IKT	informačno-komunikačné technológie
KA	kontrolná akcia
MDV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MO SR	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MRK	marginalizované rómske komunity
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NASES	Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby
NDS	Národná diaľničná spoločnosť
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NLC	Národné lesnícke centrum
NPK	Národný potravinový katalóg
NPPC	Národné poľnohospodárske a potravinové centrum
OECD	The Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj)
OP	operačný program
OPIS	Operačný program informatizácia spoločnosti
OS SR	Ozbrojené sily Slovenskej republiky
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
RVS	rozpočet verejnej správy
SAV	Slovenská akadémia vied

SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SDGs	Ciele trvalo udržateľného rozvoja v rámci Agendy 2030 Organizácie spojených národov
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SR	Slovenská republika
SSC	Slovenská správa ciest
ŠVPS SR	Štátna veterinárna a potravinová správa
ŠOP SR	Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
SVP	Slovenský vodohospodársky podnik
ÚPVPIaI SR	Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu
ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚRSO	Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
VA	Výskumná agentúra
ZSSK	Železničná spoločnosť Slovensko
ŽSR	Železnice Slovenskej republiky

1. Úvod

Východisko pre stanovenie prioritných oblastí zamerania kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (NKÚ SR) na rok 2020 predstavuje strategický materiál NKÚ SR *Strategické oblasti zamerania kontrolnej činnosti NKÚ SR na roky 2018 – 2020* (NKÚ SR, 2017a). V strednodobej stratégii NKÚ SR sú vymedzené strategické oblasti na základe ich významnosti z hľadiska plnenia strategických cieľov, národných problémov a identifikovaných rizík. NKÚ SR definoval v strednodobom výhľade množinu 10 strategických oblastí – 9 oblastí verejných politík (Tab. 1) a EŠIF ako významný nástroj financovania týchto politík.

Tab. 1: **Strategické oblasti zamerania kontrolnej činnosti NKÚ SR na roky 2018 – 2020**

Strategická oblasť
Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie
Efektívna a transparentná verejná správa
Zdravie
Zamestnanosť a podnikateľské prostredie
Trvalo udržateľná spotreba a výroba, energetická efektívnosť a environmentálna udržateľnosť
Udržateľné verejné financie a fiškálna politika
Sociálne politiky
Dopravná infraštruktúra a IKT
Obrana a bezpečnosť

Zdroj: NKÚ SR

Pri výbere prioritných oblastí pre plánovanie kontrolných akcií na rok 2019 boli zohľadnené viaceré faktory. V prvom kroku bolo zhodnotené zapracovanie jednotlivých strategických oblastí do plánu na rok 2019. Zhodnotenie je spracované v kapitole 2. Z hodnotenia vyplynuli oblasti, ktorým v pláne na rok 2019 nebol venovaný dostatočný priestor. Samotný výber prioritných oblastí na rok 2020 je predmetom kapitoly 3. Kritériami pre výber priorit boli zohľadnené dva krátkodobé faktory, ktoré ovplyvňujú významnosť oblasti pre kontrolnú činnosť. Do úvahy bol braný predovšetkým **objem finančných prostriedkov**, ktoré sa v jednotlivých strategických oblastiach vynakladajú na verejné politiky a tiež **medzinárodné porovnanie**, z ktorého vyplýva, v ktorých oblastiach SR najviac zaostáva v porovnaní so zahraničím. Uvedené kritériá poukazujú na rizikové oblasti plnenia cieľov verejných politík, čo je jedným z dôvodov záujmu kontrolných inštitúcií, osobitne ak dochádza ku konvergencii z hľadiska vysokého objemu zdrojov a neuspokojivých výsledkov alebo neplnenia strategických cieľov na národnej úrovni. Kapitola 4 predstavuje návrhy tém kontrolnej činnosti v jednotlivých strategických oblastiach. Záverečná, piata kapitola, sumarizuje zameranie kontrolnej činnosti NKÚ SR v roku 2020. V Prílohe 3 sú zdôvodnené návrhy vybraných tém kontrolnej činnosti a v Prílohe 4 sú predstavené návrhy tém na analytické štúdie.

2. ZHODNOTENIE PLÁNU KONTROLNEJ ČINNOSTI NA ROK 2019 Z HĽADISKA NAPLŇANIA STREDNODOBEJ STRATÉGIE

NKÚ SR na rok 2019 naplánoval 23 kontrolných akcií a 5 predbežných štúdií. Zoznam kontrolných akcií a predbežných štúdií je uvedený v Prílohe 1. Počty kontrolných akcií (vrátane predbežných štúdií) v jednotlivých strategických oblastiach zahŕňa Tab. 2. Jedna kontrolná akcia je naplánovaná v oblasti Kultúry (Záchrana a obnova národných kultúrnych pamiatok).

Tab. 2: **Kontrolné akcie v pláne na rok 2019 podľa strategických oblastí**

Strategická oblasť	Počet kontrolných akcií	z toho eurofondy
Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie	2	2
Efektívna a transparentná verejná správa	7	1
Zdravie	0	0
Zamestnanosť a podnikateľské prostredie	1	0
Trvalo udržateľná spotreba a výroba, energetická efektívnosť a environmentálna udržateľnosť	6	1
Udržateľné verejné financie a fiškálna politika	5	2
Sociálne politiky	0	0
Dopravná infraštruktúra a IKT	5	2
Obrana a bezpečnosť	1	0
Spolu	27	7

Zdroj: NKÚ SR

Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že ťažisko kontrolnej činnosti v roku 2019 bude v strategickom oblasti **Efektívna a transparentná verejná správa**. Zo všetkých kontrolných akcií sa EŠIF budú kontrolovať v 7 kontrolných akciách. Oblasť **Trvalo udržateľná spotreba a výroba, energetická efektívnosť a environmentálna udržateľnosť** je zastúpená 6 kontrolnými akciami. V dvoch oblastiach, **Dopravná infraštruktúra a informačno-komunikačné technológie** a **Udržateľné verejné financie a fiškálna politika** sa plánuje v každej po 5 kontrolných akcií. Okrem eurofondov a oblasti Dopravná infraštruktúra a informačno-komunikačné technológie bola pre rok 2019 vybraná ako jedna z najvyšších priorit aj oblasť **Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie** (NKÚ SR, 2018b). Vzhľadom na to, že v tejto oblasti sa v roku 2019 plánujú len 2 kontrolné akcie (zamerané najmä na hospodárenie a IKT), považujeme túto oblasť aj naďalej za prioritnú a treba jej aj v roku 2020 venovať zvýšenú pozornosť. Kontrolná činnosť sa v roku 2019 vôbec neplánuje v oblastiach Zdravie a Sociálne politiky.

3. VÝBER PRIORITNÝCH OBLASTÍ KONTROLNEJ ČINNOSTI NA ROK 2020

Pri výbere prioritných oblastí na rok 2020 vychádzal NKÚ SR zo strategických oblastí na roky 2018 – 2020 (Tab. 1). Pri výbere boli zohľadnené dva faktory:

1. objem finančných prostriedkov,
2. medzinárodné porovnanie na základe merateľných ukazovateľov.

Prvý faktor predstavujú **výdavky na verejné politiky**. Veľkosť výdavkov na jednotlivé verejné politiky je odhadnutá na základe verejne dostupných zdrojov, predovšetkým na základe údajov Eurostatu podľa COFOG, a v prípade vybraných oblastí na základe aktuálnych schválených rozpočtov verejnej správy a z revízií výdavkov, ktoré realizoval Útvar hodnoty za peniaze pri MF SR. Do odhadu výdavkov sú zahrnuté roky 2012 – 2017 (Tab. 3). Podrobnejšie sú výdavky za jednotlivé roky uvedené v tabuľke v Prílohe 2. Najvyšší objem výdavkov sa vynakladá v oblastiach: **Sociálne politiky, Zdravie, Dopravná infraštruktúra a IKT, Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie.**

Tab. 3: **Výdavky v strategických oblastiach za obdobie 2012 – 2017**

Strategická oblasť	Objem výdavkov (mil. €)	% HDP
Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie	21 502	4,6
Efektívna a transparentná verejná správa	14 330	3,1
Zdravie	33 021	7,0
Zamestnanosť a podnikateľské prostredie	1 587	0,3
Trvalo udržateľná spotreba a výroba, energetická efektívnosť a environmentálna udržateľnosť	5 654	1,2
Udržateľné verejné financie a fiškálna politika	11 715	2,6
Sociálne politiky	70 361	15,0
Dopravná infraštruktúra a IKT	22 070	4,7
Obrana a bezpečnosť	14 869	3,2
Spolu	173 607	37,1

Zdroj: Eurostat (COFOG), MF SR

Druhým faktorom pre výber prioritných oblastí pre zameranie kontrolnej činnosti sú výsledky realizovaných opatrení v porovnaní s výsledkami v zahraničí, t.j. **medzinárodné porovnanie**. Zaostávanie v realizácii politik v porovnaní s krajinami EÚ28 je uvedené v Tab. 4. Pre jednotlivé ukazovatele je zohľadnený najnovší dostupný údaj.

Tab. 4: *Medzinárodné porovnanie pre strategické oblasti*

Strategická oblasť	Ukazovateľ	Rok	SR	EÚ28	Miera zaostávania SR voči EÚ* (%)
Efektívna a transparentná verejná správa	Nezávislosť súdnictva – nezávislosť súdneho systému vnímaná ako veľmi alebo celkom dobrá (% populácie)	2018	29,00	56,00	193,1 %
Dopravná štruktúra	Hustota diaľnic na 1000 km ²	2016	9,00	22,30	247,8 %
Informačno-komunikačné technológie	DESI (skóre)	2018	49,50	54,00	109,1 %
Dopravná infraštruktúra a IKT	Priemer				178,4 %
Vzdelávanie	Miera ukončeného terciárneho vzdelania v krajinách Európskej únie (% populácie vo veku 30 až 34 rokov)	2017	34,30	39,90	116,3 %
Výskum, vývoj a inovácie	Výdavky na výskum a vývoj (% HDP)	2017	0,88	2,07	235,2 %
Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie	Priemer				175,8 %
Energetika	Podiel energie z obnoviteľných zdrojov na celkovej hrubej spotrebe energie (%)	2016	12,00	17,00	141,7 %
Environmentálna udržateľnosť	Obyvateľstvo vystavené zvýšeným koncentráciám škodlivých prachových častíc PM _{2,5} v ovzduší (% populácie)	2017	17,90	13,10	136,6 %
Trvalo udržateľná spotreba a výroba, energetická efektívnosť a environmentálna udržateľnosť	Priemer				139,2 %
Obrana a bezpečnosť	Výdavky na obranu (% HDP)	2016	1,00	1,30	130,0 %
Zdravie	Roky zdravého života pri narodení – ženy - muži	2016	57,00 56,40	64,20 63,50	112,6 %
Zamestnanosť a podnikateľské prostredie	Miera zamestnanosti 20 - 64 rokov (% populácie)	2017	71,10	72,20	101,5 %
Sociálne politiky	Populácia ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením (% populácie)	2017	16,30	22,40	72,8 %
Udržateľné verejné financie a fiškálna politika	Hrubý dlh verejnej správy (% HDP)	2017	50,90	81,60	62,4 %

Zdroj: Eurostat, EK, OECD

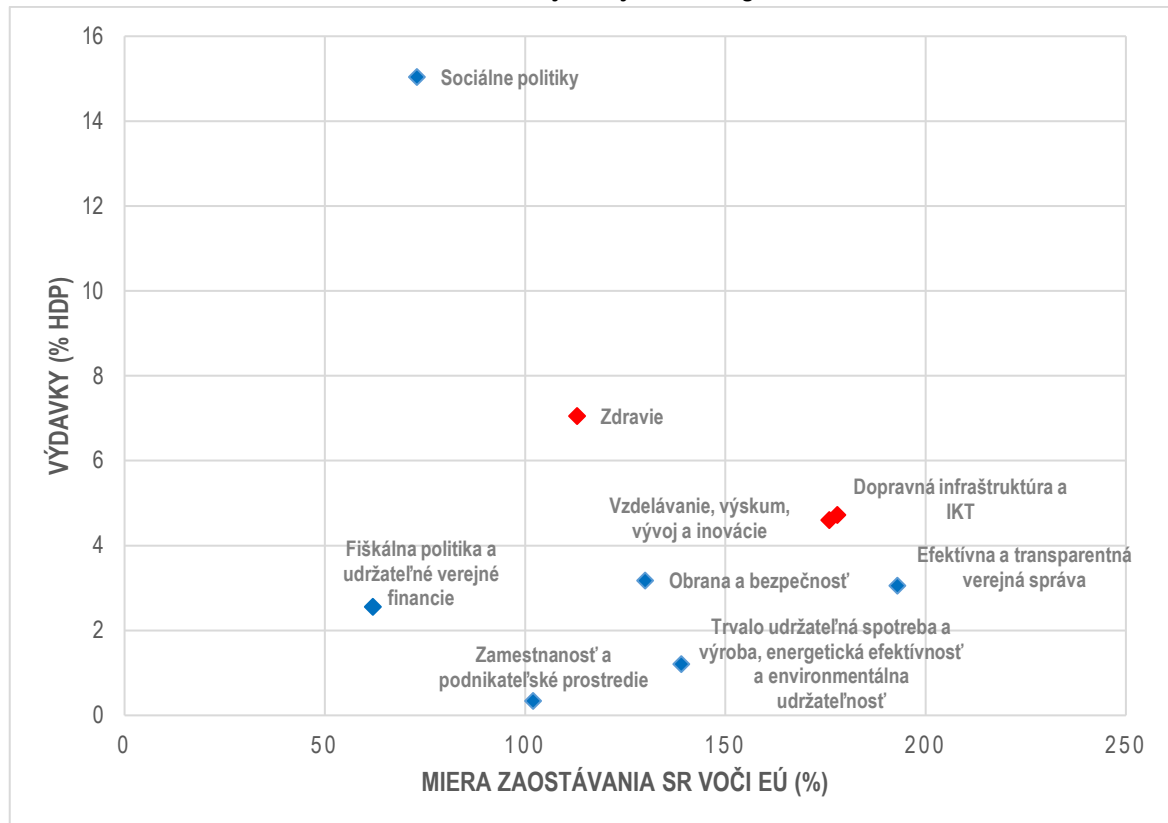
* Miera zaostávania = priemerná hodnota ukazovateľa v EÚ28 / hodnota ukazovateľa v SR * 100; v prípade ukazovateľov v oblastiach Environmentálna udržateľnosť, Sociálne politiky, Udržateľné verejné financie a fiškálna politika sme použili podiel SR na priemere EÚ28, keďže v prípade vybraných ukazovateľov v týchto oblastiach predstavuje nižšia hodnota ukazovateľa lepší vývoj.

Podľa medzinárodného porovnania SR najviac zaostáva v nasledujúcich štyroch oblastiach: **Efektívna a transparentná verejná správa, Dopravná infraštruktúra a IKT, Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie, Trvalo udržateľná spotreba a výroba, energetická efektívnosť a environmentálna udržateľnosť**. Naopak, na základe vybraných ukazovateľov sa Slovensku darí lepšie v porovnaní s priemerom EÚ v oblastiach Sociálne politiky a Udržateľné verejné financie a fiškálna politika.

Ak sa zohľadnia oba krátkodobé faktory, t.j. čerpanie výdavkov v kombinácii s medzinárodným porovnaním (Obr. 1), ich prienikom sa identifikujú hlavné prioritné oblasti kontrolnej činnosti na rok 2020: **Dopravná infraštruktúra a IKT, Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie, Zdravie**.

Obr. 1 Miera zaostávania SR voči EÚ vs. výdavky na strategické oblasti

Zdroj pre mieru zaostávania: Tabuľka 4

Zdroj pre verejné výdavky: Eurostat (COFOG), MF SR

---

4. NÁVRHY TÉM KONTROLNEJ ČINNOSTI NA ROK 2020

Pri navrhovaní konkrétnych tém kontrolnej činnosti v roku 2020 by sekcie a exozitúry NKÚ SR mali zamerať svoj výber najmä na nasledujúce prioritné oblasti. Najvyššiu prioritu predstavujú tri prioritné oblasti: **Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie, Dopravná infraštruktúra a IKT, Zdravie**, ktoré boli identifikované súčasne na základe oboch krátkodobých faktorov, t.j. výdavkov na verejnú politiku aj medzinárodného porovnania.

Zo strategického plánu na roky 2018 – 2020 odbor stratégie a analýz odporúča nasledovné témy zamerania kontrolných akcií v roku 2020 v jednotlivých oblastiach verejných politík. Návrhy na analytické štúdie sa týkajú roku 2019 a môžu z nich vyplynúť návrhy na kontrolné akcie v ďalšom roku.

Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie

- Transparentnosť a efektívnosť pridelovania finančných prostriedkov projektom výskumu a vývoja (VEGA a APVV).
- Odmeňovanie učiteľov a riaditeľov škôl v základnom školstve.
- Centrum vedecko-technických informácií.
- Systém duálneho odborného vzdelávania a prípravy.
- *Faktory ovplyvňujúce študijné výsledky žiakov základných škôl (analytická štúdia).*

Dopravná infraštruktúra a IKT

- Plnenie vybraných strategických cieľov v oblasti železničnej dopravy.
- Ex-post analýza efektívnosti vybraného infraštruktúrneho investičného projektu.
- Ústredný portál verejnej správy slovensko.sk.

Zdravie

- Proces posudzovania farmako-ekonomických rozborov liekov.
- Oddlžovanie zdravotníckych zariadení.
- *Nastavenie a realizácia rezidentského programu (analytická štúdia).*

Sociálne politiky

- Nástroje integrácie Rómov (komunitné centrá, legalizácia obydli, vzdelávanie,...).
- Systém výberu a správy odvodov sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia (vyplyva z predbežnej štúdie z roku 2018 - Systém sociálneho a dôchodkového zabezpečenia na Slovensku).
- Starostlivosť o seniorov na miestnej úrovni (nadväznosť na KA z roku 2018 – *Sociálne služby pre seniorov*).

Efektívna a transparentná verejná správa

- Vybrané výdavky Slovenskej pošty a nakladanie s majetkom.
- *Efektívnosť súdneho systému (analytická štúdia).*

Obrana a bezpečnosť

- Civilná ochrana v Slovenskej republike.
- Rozvoj výzbroje, techniky a materiálu.

Udržateľné verejné financie a fiškálna politika

- Strednodobé rozpočtové rámce a plánovanie (potenciálna paralelná kontrolná akcia¹; ďalšie varianty: Účtovné postupy vo verejnej správe, Spoľahlivosť a kvalita vládnych štatistík o deficite a dlhu).
- Rozpočtová zodpovednosť, transparentnosť a udržateľnosť verejných financií v subjektoch územnej samosprávy.
- Systém vnútornej kontroly a auditu.

Trvalo udržateľná spotreba a výroba, energetická efektívnosť a environmentálna udržateľnosť

- Vybrané projekty skládok odpadov a kontrola zariadenia premeny odpadov na energiu (Spaľovňa OLO, a.s.).
- Vytváranie podmienok na zabezpečenie potravinovej sebestačnosti a bezpečnosti potravín v podmienkach SR.
- Národný potravinový katalóg.
- Ochrana a zabezpečenie kvality pitnej vody.

Zamestnanosť a podnikateľské prostredie

- Podpora zamestnanosti žien – dostupnosť zariadení starostlivosti o deti do 6 rokov veku.
- Systém hodnotenia, kontroly a monitorovania investičnej pomoci v SR.
- Podpora najmenej rozvinutých okresov (prvých 12 okresov, ktoré dostali podporu v Banskobystrickom, Košickom a Prešovskom kraji).

Európske štrukturálne a investičné fondy

- Riadenie a zaobchádzanie s nezrovnalosťami pri EŠIF.
- Implementácia investičných projektov (napr. projektov INTERREG V-A SK-CZ).

Prierezová kontrola

- Implementácia cieľov Agendy OSN 2030 (nadväznosť na KA z roku 2018 – *Preverenie pripravenosti krajiny na plnenie cieľov udržateľného rozvoja Agendy OSN 2030*, kde v záverečnej správe z kontroly plánuje NKÚ SR vykonať opätovnú kontrolu pokroku v tejto oblasti v roku 2020).

Vybrané návrhy tém sú rozpracované v Prílohe 3 a návrhy analytických štúdií v Prílohe 4. Úroveň rozpracovania návrhov zahŕňa aktuálnosť a významnosť témy, ako aj pridanú hodnotu, ktorú by mohla navrhnutá kontrolná akcia priniesť.

---

¹ O téme sa rozhodne v 2. kvartáli 2019 v rámci kontaktného výboru pre kontrolu fiškálnej politiky.

---

5. ZÁVER

Pre rok 2020 boli identifikované tri prioritné oblasti zamerania kontrolnej činnosti NKÚ SR:

- **Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie**
- **Dopravná infraštruktúra a IKT**
- **Zdravie.**

Prioritné oblasti boli identifikované v súlade so strednodobou stratégiou NKÚ SR, s prihliadnutím na kontrolné akcie prebiehajúce v roku 2019 a z dvoch krátkodobých faktorov – z objemu výdavkov na verejné politiky a zo zaostávania Slovenska v medzinárodnom porovnaní.

POUŽITÉ ZDROJE

EURÓPSKA KOMISIA. (2017a) *Správa o krajine Slovensko 2017*. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-european-semester-country-report-slovakia-sk_0.pdf

EURÓPSKA KOMISIA. (2017b) *Odporúčanie Rady z 11. júla 2017*. Dostupné na: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8b2221ba-7cc9-11e7-b2f2-01aa75ed71a1/language-sk/format-PDFA1A>

EURÓPSKA KOMISIA. (2018) *Správa o krajine Slovensko 2018*. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2018-european-semester-country-report-slovakia-en.pdf>

EUROSTAT. (2018) COFOG. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Government_expenditure_by_function_%E2%80%93_COFOG

MINISTERSTVO FINANCIÍ SR. (2017) *Národný program reforiem Slovenskej republiky 2017*. Dostupné na: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=5197>

NKÚ SR, odbor analytický. (2017a) *Strategické oblasti zamerania kontrolnej činnosti NKÚ SR na roky 2018 – 2020*.

NKÚ SR, odbor analytický. (2017b). *Prioritné oblasti zamerania kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2018*.

OECD. (2017) *Going for Growth 2017*. Dostupné na: <https://www.oecd.org/eco/growth/Going-for-Growth-Slovak-Republic-2017.pdf>

OSN. (2015) *Agenda 2030*. Dostupné na: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

Príloha 1 Zoznam kontrolných akcií zaradených do plánu v roku 2019 podľa strategických oblastí zamerania kontrolnej činnosti na roky 2018 – 2020

Strategická oblasť	Názov kontrolnej akcie	Eurofondy	Typ kontrolnej akcie
Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie	Investície do Národného projektu "Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva"	✓	Súlad/Výkonnosť
	Predbežná štúdia - Funkčnosť Centrálného informačného portálu (CIP) pre oblasť vedy, výskumu a inovácií	✓	Výkonnosť
Efektívna a transparentná verejná správa	Využívanie služobných bytov vo vlastníctve SR		Súlad
	Vyššie územné celky - tvorcovia a realizátori vybraných verejných politík		Výkonnosť
	Účtovné závierky hlavného mesta SR Bratislava		Finančná/Súlad
	Systém podpory subjektov verejnej správy v oblasti všeobecne prospešných a verejnoprospešných služieb a účelov v regióne		Súlad
	Hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladanie s majetkom štátu v Kancelárii prezidenta SR		Súlad/Finančná
	Predbežná štúdia - Prenesený výkon štátnej správy		Výkonnosť
	Overenie procesu monitorovania a kontroly projektov v podmienkach OP EŠIF	✓	Súlad/Výkonnosť
Zdravie	x		
Zamestnanosť a podnikateľské prostredie	Hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladanie s majetkom štátu v ÚPSVaR		Súlad/Finančná
Trvalo udržateľná spotreba a výroba, energetická efektívnosť a environmentálna udržateľnosť	Plnenie koncepcií rozvoja vybraných štátnych podnikov v zakladateľskej pôsobnosti MPRV SR		Súlad/Výkonnosť
	Plnenie koncepcií rozvoja vybraných štátnych podnikov v zakladateľskej pôsobnosti MŽP SR		Súlad/Výkonnosť
	Systém priamych podpôr	✓	Súlad/Výkonnosť
	Tepelné hospodárstvo škôl a školských zariadení v pôsobnosti Košického samosprávneho kraja		Súlad
	Hospodárenie vodárenských spoločností		Súlad/Finančná
	Predbežná štúdia - Udržateľnosť mestského životného prostredia v Slovenskej republike		Výkonnosť
Udržateľné verejné financie a fiškálna politika	Stanovisko k návrhu rozpočtu verejnej správy a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky na rok 2020	✓	Súlad/Finančná/Výkonnosť
	Stanovisko k návrhu štátneho záverečného účtu Slovenskej republiky za rok 2019	✓	Súlad/Finančná/Výkonnosť
	Uplatňovanie práv a povinností MH Manažment, a. s.		Súlad/Výkonnosť
	Systém výberu a správy odvodov sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia		Výkonnosť
	Predbežná štúdia - Vymáhanie pohľadávok	✓	Výkonnosť

Sociálne politiky	x		
	Elektronické služby štátu a ich využívanie – kataster nehnuteľností	✓	Súlad/Výkonnosť
	Elektronický výber mýta		Súlad/Výkonnosť
	Zabezpečovanie služieb v externom prostredí v ŽSR		Súlad/Výkonnosť
	Predbežná štúdia - Elektronické občianske preukazy a využiteľnosť služieb e-Governmentu		Výkonnosť
	Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry	✓	Súlad/Výkonnosť
Obrana a bezpečnosť	System ochrany a bezpečnosti údajov vo verejnom sektore		Súlad/Výkonnosť

Výdavky na verejné politiky a subpolitiky

Politika	Subpolitika	Kľúčové verejné subjekty realizujúce politiku alebo subpolitiku ¹	Finančné zdroje (mil. €)					
			2012	2013	2014	2015	2016	2017
Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie	Vzdelávanie ¹	<i>MŠVVaŠ SR; rozpočtové a príspevkové organizácie MŠVVaŠ SR; samosprávne kraje; obce; okresné úrady</i>	2 947	2 934	3 128	3 328	3 119	3 253
	Výskum a vývoj ¹	<i>MŠVVaŠ SR; APVV; VA; SAV</i>	391	413	457	758	398	376
Efektívna a transparentná verejná správa ¹		<i>zákonodarné, výkonné a ďalšie normotvorné orgány verejnej správy; správcovia finančných, rozpočtových a daňových záležitostí a služieb; poskytovatelia ďalších všeobecných verejných služieb</i>	1 857	2 164	2 278	2 917	2 535	2 579
Zdravie ¹		<i>MZ SR, verejné zdravotné poisťovne, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti</i>	4 930	5 079	5 346	5 635	5 975	6 056
Zamestnanosť a podnikateľské prostredie	Zamestnanosť obyvateľstva SR ¹	<i>MPSVR SR, ÚPSVaR, samosprávy, MH SR</i>	129	130	137	298	150	166
	Podnikateľské prostredie ^{2 3}	<i>MH SR</i>	92	52	40	196	147	50

Trvalo udržateľná spotreba a výroba, energetická efektívnosť a environmentálna udržateľnosť	Energetika ¹	ÚRSO, MH SR, SIEA	18	19	19	80	86	80
	Environmentálna udržateľnosť ¹	MŽP SR, SVP, EF, SAŽP, SHMÚ, ŠOP SR	604	595	641	783	535	623
	Pôdohospodárska politika ¹	MPRV SR, PPA, LESY SR, Lesoplnohospodársky majetok Ulič, NLC, NPPC, ŠVPS SR	237	259	246	300	275	254
Udržateľné verejné financie a fiškálna politika ^{2,4}		MF SR, významné subjekty verejnej správy, významné podniky s majetkovou účasťou štátu, FS	3 159	2 017	2 056	2 027	1 805	651
Sociálne politiky ¹		MPSVR SR, ÚPSVaR, samosprávy	10 929	11 341	11 462	11 883	12 277	12 469
Dopravná infraštruktúra a IKT	Dopravná infraštruktúra ¹	MDV SR, NDS, SSC, regionálni správcovia cestnej infraštruktúry, dopravné podniky, ŽSR, Cargo, ŽSSK	2 804	2 938	3 164	4 014	2 787	2 919
	Informatizácia verejnej správy ⁵	ÚPVPIaI SR, NASES	468	480	522	777	584	613
Obrana a bezpečnosť ¹		MO SR, MS SR, MV SR, OS SR	2 179	2 287	2 402	2 700	2 678	2 624
Európske fondy ⁶ (forma financovania politik)		UV SR, ÚPVPIaI SR, MF SR, riadiace a sprostredkovateľské orgány, prijímatelia národných projektov	2 015	2 035	2 013	4 320	1 747	1 420

Zdroje:

¹ Výdavky rozpočtu verejnej správy podľa funkčnej klasifikácie (COFOG), Eurostat za roky 2012 – 2016, ŠÚ SR za rok 2017

² MF SR: Rozpočet verejnej správy

³ Podnikateľské prostredie – Kapitola MH SR: Podpora podnikania, Investičné projekty, Reg. rozvoj, Inovácie, OP Výskum a inovácie

⁴ Schodok rozpočtu verejnej správy

⁵ Revízia výdavkov na informatizáciu

⁶ Výdavky za prostriedky EÚ spolu (Štrukturálne operácie 2. a 3. PO spolu + Poľnohospodárske fondy 2. a 3. PO spolu)

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Príloha 3 Návrhy tém kontrolných akcií na rok 2020

Transparentnosť a efektívnosť pridelovania finančných prostriedkov projektom výskumu a vývoja (VEGA a APVV).....	2
Odmeňovanie učiteľov a riaditeľov škôl v základnom školstve	6
Plnenie vybraných strategických cieľov v oblasti železničnej dopravy	11
Proces posudzovania farmako-ekonomických rozborov liekov	17
Komunitné centrá ako nástroj integrácie Rómov	21
Vybrané výdavky Slovenskej pošty a nakladanie s majetkom	23
Civilná ochrana v Slovenskej republike	29
Rozvoj výzbroje, techniky a materiálu.....	32
Vybrané projekty skládok odpadu a kontrola zariadenia premeny odpadu na energiu (Spaľovňa OLO a.s.)	35
Národný potravinový katalóg.....	42
Ochrana a zabezpečenie kvality pitnej vody.....	44
Systém hodnotenia, kontroly a monitorovania investičnej pomoci v SR	51

Transparentnosť a efektívnosť pridelovania finančných prostriedkov projektom výskumu a vývoja (VEGA a APVV)	
Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz
1. Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie
2. Aktuálnosť a významnosť témy	<p>Oblasť výskumu, vývoja a inovácií je pre Slovensko strategicky dôležitou a mala by jej byť venovaná prioritná pozornosť tvorcov hospodárskej politiky. V podmienkach, kedy do slovenskej vedy ešte stále plynie podpriemerný (priemer za 28 krajín EÚ bol v roku 2017 2,07 % HDP) a nedostatočný objem finančných prostriedkov (0,88 % HDP v roku 2017)¹, je potrebné, aby boli tieto obmedzené prostriedky rozdeľované transparentne a efektívne.</p> <p>Rozdeľovanie finančných prostriedkov v oblasti slovenskej vedy a výskumu majú na starosti najmä Vedecká grantová agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Slovenskej akadémie vied (VEGA) a Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV).</p> <p>VEGA ako svoju hlavnú úlohu uvádza podporu kvalitného základného výskumu vo všetkých odboroch vedy a techniky. Hlavným poslaním APVV je okrem podpory špičkového základného výskumu taktiež podpora aplikovaného výskumu a vývoja vo všetkých odboroch vedy a techniky vrátane interdisciplinárneho a multidisciplinárneho výskumu, ktorý uskutočňuje sektor vysokých škôl, štátny sektor, podnikateľský a neziskový sektor a fyzické osoby v zmysle živnostenského zákona.</p> <p>Finančná významnosť</p> <p>V roku 2017 vynaložila VEGA na financovanie projektov finančné prostriedky vo výške 14,9 mil. eur (z toho 10,4 MŠVvaŠ SR a 4,5 mil. eur SAV). Objem prostriedkov vynaložených v roku 2017 je najvyšší za obdobie posledných piatich rokov a o 1 mil. eur vyšší ako v roku 2016 (Graf 1). Komisie VEGA na základe hodnotenia zaradili v roku 2017 do výberu na financovanie 829 projektov.²</p> <p>APVV podporila v roku 2017 projekty finančnými prostriedkami spolu vo výške takmer 35 mil. eur. Žiadateľmi požadovaná výška prostriedkov však v danom roku dosahovala vyše 4-násobok – 151,7 mil. eur. Pôvodný schválený rozpočet (29,3 mil. eur) prekročila agentúra o vyše 7,1 mil. eur (čerpanie rozpočtových finančných prostriedkov k 31.12.2017 bolo vo výške 36,5 mil. eur) (Graf 2). Počet financovaných projektov bol v roku 2017 najvyšší za obdobie posledných piatich rokov (861 projektov) a celkový počet doručených žiadostí v rámci všeobecnej výzvy (VV 2017) bol 671.³</p>

¹ Vlastné výpočty na základe údajov z Eurostatu.

² Výročné správy VEGA (2013, 2014, 2015, 2016, 2017); výročné správy sú dostupné online na <https://www.minedu.sk/vysledky-riesenia-skoncenyh-projektov-vega/>

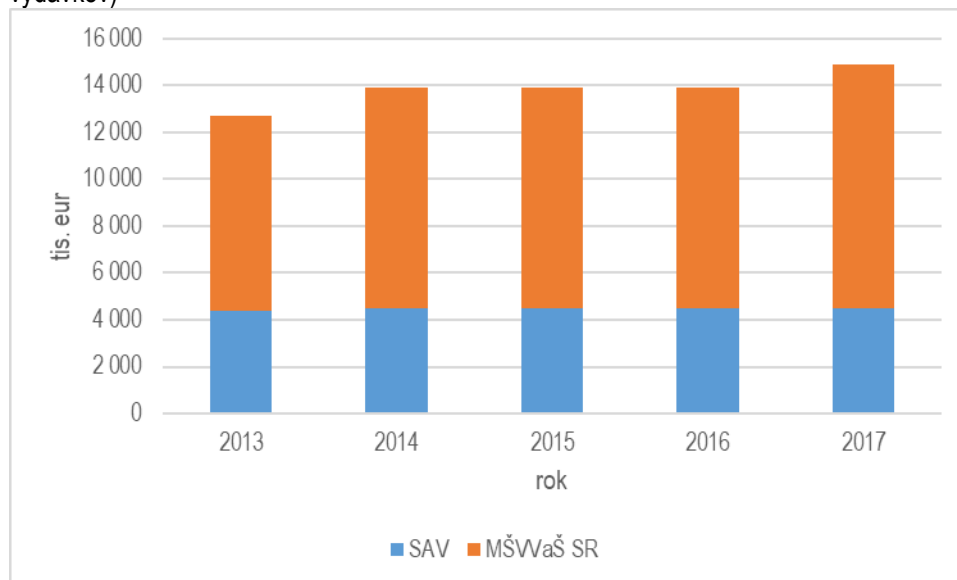
³ Výročná správa o činnosti Agentúry na podporu výskumu a vývoja za rok 2017; výročná správa je dostupná online na <https://www.apvv.sk/buxus/docs/agentura/vyroczne-spravy/apvv-vs-2017.pdf>

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

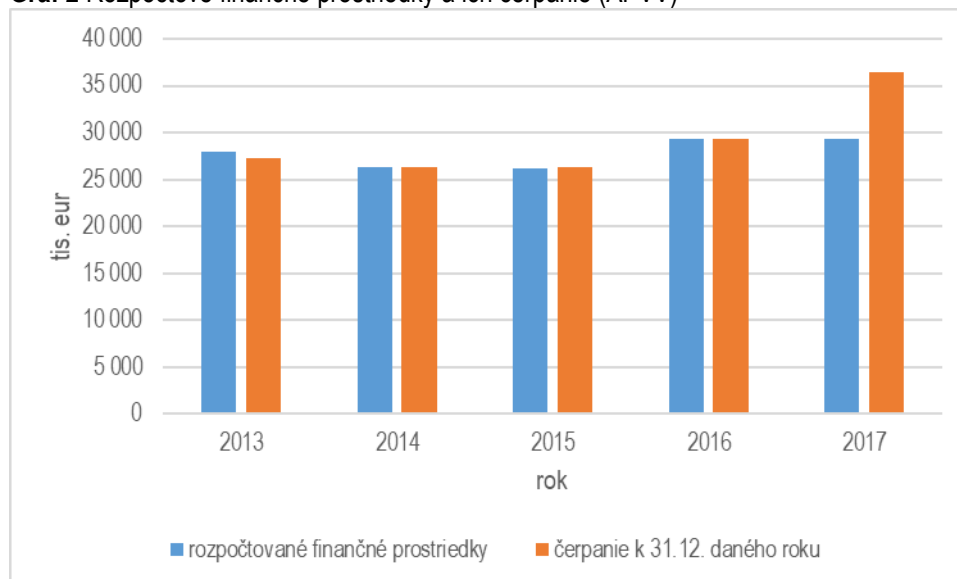

Graf 1 Pridelené finančné prostriedky na riešenie projektov VEGA (v kategórii bežných výdavkov)

Zdroj: spracované na základe údajov z výročných správ VEGA za roky 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017

Graf 2 Rozpočtové finančné prostriedky a ich čerpanie (APVV)

Zdroj: spracované na základe údajov z výročných správ o činnosti APVV za roky 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Proces hodnotenia a výberu projektov

VEGA

VEGA každoročne vyberá nové projekty na financovanie a hodnotiacemu procesu predchádza vypísanie výzvy na podávanie návrhov vedeckých projektov s obdobiem riešenia na dva až štyri roky.

Postup, kedy VEGA každoročne zverejňuje zoznam, v ktorom sú projekty so začiatkom riešenia v danom roku zoradené podľa úspešnosti, sa javí ako dostatočne transparentný. V zozname je pri každom projekte uvedené dosiahnuté bodové ohodnotenie a umiestnenie sa medzi projektmi, ktoré hodnotila príslušná komisia VEGA (komisia pre biologické vedy, komisia pre ekonomické a právne vedy a pod.). **Slovné stanovisko komisie k príslušnému projektu je však dostupné iba pre vedúceho projektu**, a to po prihlásení sa do elektronického systému e-VEGA.⁴ Ako podklad na hodnotenie príslušnou komisiou slúžia externé oponentské posudky. Každá komisia by mala hodnotiť projekty v kontexte všetkých prijatých žiadostí v danej komisii, pričom **výsledné bodové hodnotenia sú výsledkom tajného hlasovania členov príslušnej komisie**. Na stránke MŠVVaŠ SR je taktiež zverejnený rozpis dotácií na nové a pokračujúce projekty VEGA pre každý rok. V rozpise je pre každý projekt uvedená tak pridelená, ako aj požadovaná dotácia.

Otázna z pohľadu efektívnosti vynakladania finančných prostriedkov môže byť tá skutočnosť, kedy úplne najlepšie ohodnoteným projektom bolo pridelených iba 64,57 % požadovaných prostriedkov, pričom najhoršie ohodnotenému projektu bolo pridelených 33,98 % požadovaných prostriedkov.⁵ Stálo by za diskusiu a možné prehodnotenie, či by nebolo efektívnejšie podporovať menšie množstvo, avšak kvalitnejších projektov, ktorým by v takom prípade mohlo byť pridelené vyššie % požadovaných prostriedkov. VEGA vykonáva okrem vstupného hodnotenia taktiež aj záverečné hodnotenie projektov. Hodnotenie projektov končiacich v roku 2017 sa uskutočnilo vo februári 2018 a 24,81 % projektov dosiahlo výsledky hodnotené v najvyššej kvalitatívnej kategórii (UURPaVV – úspešné ukončenie riešenia projektu a dosiahnutie vynikajúcich výsledkov) a 7,50 % projektov cieľe nespĺnilo (tretia najvyššia hodnota za obdobie posledných piatich rokov).⁶

APVV

Aj v prípade APVV sa podpora výskumu a vývoja realizuje formou projektov výskumu a vývoja vybraných orgánmi agentúry v otvorenej súťaži vyhlasovanej agentúrou.

APVV každoročne na svojej stránke zverejňuje rozhodnutia o žiadostiach na riešenie projektov výskumu a vývoja, a to v členení podľa jednotlivých skupín odborov vedy a techniky. Zverejneniu rozhodnutí predchádza zverejnenie verejnej výzvy (VV) a hodnotiaci

⁴ Výsledky vstupného hodnotenia projektov VEGA so začiatkom riešenia v roku 2017; dostupné online na <https://www.minedu.sk/data/att/10673.pdf>

⁵ Vypočítané na základe údajov z rozpisu dotácií na nové a pokračujúce projekty VEGA na rok 2018. Rozpis dotácií na nové a pokračujúce projekty VEGA v roku 2018 je dostupný online na <https://www.minedu.sk/data/files/7925.xlsx>.

⁶ Výročná správa VEGA za rok 2017; výročná správa je dostupná online na <https://www.minedu.sk/data/att/13025.pdf>

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

	<p>proces⁷. O žiadostiach rozhoduje šesť odborových rád (Rada pre prírodné vedy, Rada pre technické vedy, Rada pre lekárske vedy, Rada pre pôdohospodárske vedy, Rada pre spoločenské vedy, Rada pre humanitné vedy). V rozhodnutiach o žiadostiach sa však uvádza iba informácia o poskytnutí alebo neposkytnutí finančných prostriedkov jednotlivým žiadateľom. Rozhodnutia neobsahujú zdôvodnenie poskytnutia, resp. neposkytnutia dotácie, neobsahujú ani bodové ohodnotenie, či umiestnenie jednotlivých projektov v rámci daného vedného odboru. V rozhodnutiach taktiež nie je uvedený objem finančných prostriedkov pridelený jednotlivým podporeným projektom. K tejto informácii sa však dá dopracovať prostredníctvom databázy financovaných projektov.</p> <p>Samotný hodnotiaci proces prebieha tak, že Agentúra pre každú žiadosť zabezpečí 2 nezávislé posudky vypracované domácim a zahraničným odborníkom. Posudky sú následne podkladom pre hodnotenie žiadosti odborovou radou.⁸ Na rozdiel od VEGA, APVV nevykonáva záverečné hodnotenie projektov, čo môže mať za následok neefektívne nakladanie s prostriedkami zo strany podporených subjektov. Agentúra však vykonáva vonkajšiu kontrolnú činnosť. V roku 2017 bola v rámci vykonaných finančných kontrol na mieste skontrolovaná správnosť čerpania výdavkov v celkovej výške 1 507 270,00 eur (čo však predstavuje iba 4,29 % všetkých agentúrou vynaložených prostriedkov na podporu vedy a výskumu v danom roku⁹). Porušenie finančnej disciplíny bolo pri výkone finančných kontrol na mieste zistené vo výške 10 615,88 eur. Celkovo bolo prijatých 25 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku. Bolo uskutočnených 10 kontrol, v prípade 8 z nich boli zistené pochybenia.¹⁰</p>
<p>3. Pridaná hodnota</p>	<p>Zhodnotenie procesu rozdeľovania finančných prostriedkov v slovenskej vede a výskume a formulácia odporúčaní na zvýšenie transparentnosti a efektívnosti tohto procesu.</p> <p>Kontrola výkonu finančnej kontroly¹¹ vykonávanej zamestnancami APVV a prípadné vykonanie dodatočných kontrol kontrolórmí NKÚ SR po identifikácii rizikových projektov, nakoľko v roku 2017 bolo skontrolovaných iba 4,29 % všetkých agentúrou vynaložených prostriedkov na podporu vedy a výskumu v danom roku. Identifikovaním možných nedostatkov vykonaných finančných kontrol a prípadným vykonaním dodatočných kontrol sa vytvorí tlak na efektívnejšie nakladanie s pridelenými finančnými prostriedkami zo strany podporených subjektov.</p>

⁷ Postup hodnotenia a hodnotiace kritéria sú dostupné online na <https://www.apvv.sk/buxus/docs/vyzvy/vseobecne/vv2017/vv2017-priloha2.pdf>. Postup hodnotenia a hodnotiace kritéria sú v prípade VV 2016, VV 2017 a VV 2018 totožné. V prípade VV 2015 a starších VV boli postup hodnotenia a hodnotiace kritéria iba mierne odlišné. Od roku 2016 môže rada agentúry zmeniť priemerné bodové hodnotenia projektov maximálne o ± 5 bodov a v prípade, že odborová rada zmení hodnotenie o viac ako ± 5 bodov, musí predmetné rozhodnutie dôkladne a jednoznačne zdôvodniť (odlišnosti v znení 16., resp. 17. bodu časti A). Postup hodnotenia a hodnotiace kritéria VV 2015 sú dostupné online na <https://www.apvv.sk/buxus/docs/vyzvy/vseobecne/vv2015/vv2015-priloha2.pdf>.

⁸ Postup hodnotenia návrhu projektu všeobecnej výzvy VV 2017; postup hodnotenia je dostupný online na <https://www.apvv.sk/buxus/docs/vyzvy/vseobecne/vv2017/vv2017-priloha2.pdf>

⁹ Vypočítané na základe údajov z Výročnej správy o činnosti Agentúry na podporu výskumu a vývoja za rok 2017. Výročná správa je dostupná online na <https://www.apvv.sk/buxus/docs/agentura/vyrocnne-spravy/apvv-vs-2017.pdf>.

¹⁰ Výročná správa o činnosti Agentúry na podporu výskumu a vývoja za rok 2017; výročná správa je dostupná online na <https://www.apvv.sk/buxus/docs/agentura/vyrocnne-spravy/apvv-vs-2017.pdf>

¹¹ Cieľom týchto každoročných kontrol je overenie dodržiavania hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelosti pri hospodárení s verejnými financiami a dodržiavania podmienok ich použitia pri riešení projektu. Táto informácia sa uvádza vo výročnej správe o činnosti Agentúry na podporu výskumu a vývoja za rok 2017, ktorá je dostupná online na <https://www.apvv.sk/buxus/docs/agentura/vyrocnne-spravy/apvv-vs-2017.pdf>

Odmeňovanie učiteľov a riaditeľov škôl v základnom školstve

Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz
1. Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie
2. Aktuálnosť a významnosť témy	<p>Výška miezd je jedným z kľúčových faktorov, ktoré determinujú atraktivnosť učiteľského povolania. Nízka atraktivita učiteľského povolania má následne negatívny vplyv na kvalitu výučby. Negatívnym dôsledkom nízkej atraktivity učiteľskej profesie na Slovensku môže byť aj slabá výkonnosť 15-ročných žiakov v medzinárodnom testovaní PISA (Graf 1). Práve slabé výsledky dosiahnuté v testovaní PISA, kedy od roku 2009 pokračuje prepád výkonnosti 15-ročných žiakov, je dôvodom, pre ktorý odporúčame sa zamerať na problematiku odmeňovania učiteľov práve v základnom školstve.</p> <p>Graf 1 Priemerné výsledky žiakov v testovaní PISA 2015</p> <p>Zdroj: Revízia výdavkov na vzdelávanie (júl 2017)</p> <p>V revízii výdavkov zamestnanosti a odmeňovania vo verejnej správe¹² sa uvádza, že školstvo zamestnáva približne každého tretieho zamestnanca verejného sektora (v roku 2017 zamestnávalo vyše 90 tisíc pedagogických a odborných zamestnancov) a vypláti asi tretinu verejných výdavkov na mzdy. Celková výška prostriedkov vyplatených vo forme miezd pedagogickým a odborným zamestnancom v slovenskom školstve bola v roku 2017 828,9 mil. eur. Mzdové prostriedky vyplatené pedagogickým a odborným zamestnancom v základnom školstve dosiahli v roku 2017 hodnotu 481,6 mil. eur (58,1 % všetkých prostriedkov) (Graf 2).¹³</p>

¹² Revízia výdavkov zamestnanosti a odmeňovanie vo verejnej správe (december 2018); revízia je dostupná online na https://www.finance.gov.sk/files/archiv/5/priebezna_sprava_zamestnanost_odmenovanie.pdf (priebežná správa)

¹³ Štvrťročný výkaz o práci v školstve Škol (MŠVVŠ SR) 1-04; dostupný online na http://www.p104.svspn.sk/vykaz/prehlady_ost.php

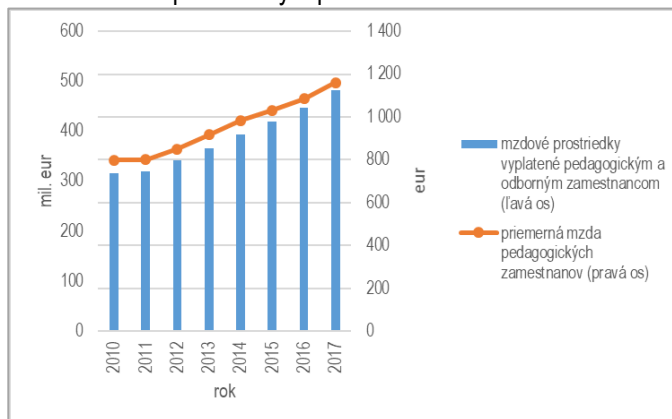

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Graf 2 Mzdové prostriedky a priemerná mzda v základnom školstve

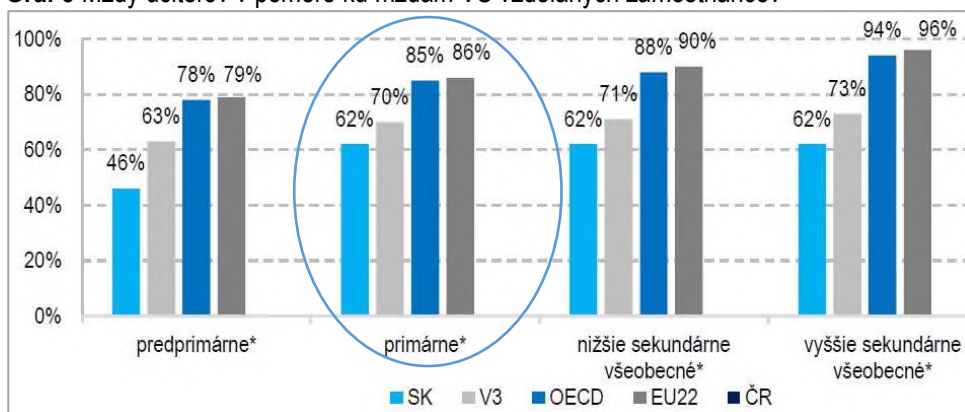

Zdroj: vlastné spracovanie údajov získaných zo štvrťročného výkazu o práci v školstve

Nízke mzdy pedagogických zamestnancov

Aj napriek tomu, že mzdy slovenských učiteľov v posledných rokoch rastú (Graf 2) a naplánované je aj ich ďalšie navyšovanie¹⁴, stále sú v medzinárodnom porovnaní veľmi nízke. V roku 2016 dosahovali mzdy učiteľov na základných školách v priemere iba 62 % výšky miezd VŠ vzdelaných zamestnancov. V krajinách V3 zarobia učители v základnom školstve v priemere 70 % výšky miezd VŠ vzdelaných zamestnancov, kým v krajinách OECD a EÚ22 až 85 % (resp. 86 %) (Graf 3). Po zvýšení miezd o 10 % v rokoch 2019 a 2020 by mal celoslovenský priemer dosiahnuť približne 68% miezd VŠ vzdelaných zamestnancov. Rásť však bude iba tarifná časť mzdy, ktorá v priemere predstavuje 76 % celkovej mzdy. Je teda otáznne, ako sa tento nárast prejaví na celkovej výške mzdy. Aj v ideálnom prípade, kedy by nárast tarifnej zložky mzdy nemal negatívny dopad na veľkosť jej netarifnej zložky, by celkový nárast mzdy bol teda v priemere nižší ako 10 %.

Graf 3 Mzdy učiteľov v pomere ku mzdám VŠ vzdelaných zamestnancov

Zdroj: Revízia výdavkov zamestnanosti a odmeňovania vo verejnej správe (december 2018)

¹⁴ Plánované zvýšenie plátov školstve o 10 % od 1.1. 2020; informácia je dostupná online na <https://www.ozpsav.sk/sk/Aktuality/udalosti-oznamy/zvysenie-platov-v-skolstve-od-1-januara-2019-alej>

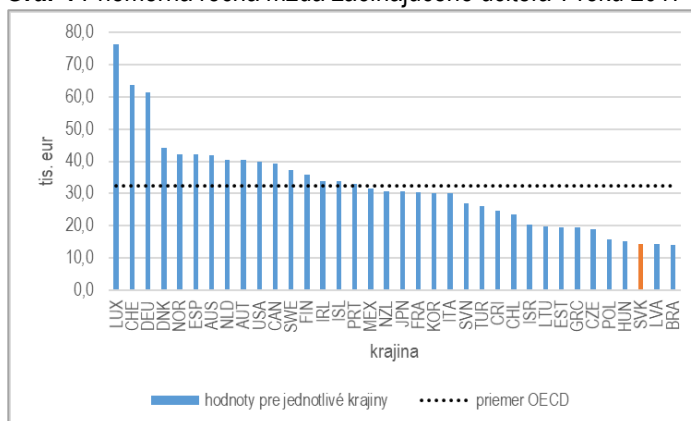
NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

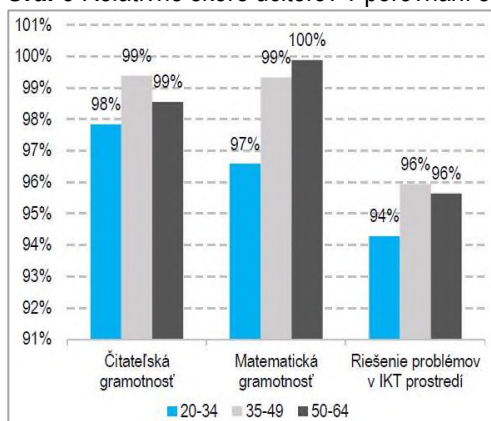
Problémom sú však najmä platy mladých učiteľov. Vo veku 25 – 34 rokov zarábajú v priemere iba 61 % platu ich vysokoškolsky vzdelaných rovesníkov, v OECD je to 97 %. Priemerná ročná mzda začínajúceho učiteľa na Slovensku bola v roku 2017 tretia najnižšia spomedzi všetkých krajín OECD a dosahovala hodnotu iba necelých 14,3 tis. eur (44,2 % priemeru OECD) (Graf 4). Pre porovnanie, priemerná ročná mzda učiteľa s 15-ročnou praxou bola v tom istom roku vyššia o 40,6 % (više 20 tis. eur).¹⁵ Uvedené skutočnosti vedú k nízkej atraktivite učiteľskej profesie najmä pre stredoškolských študentov, čo sa následne prejavuje v relatívne nižšej kvalite absolventov učiteľských študijných odborov v porovnaní s absolventmi iných študijných odborov (Graf 5).

Graf 4 Priemerná ročná mzda začínajúceho učiteľa v roku 2017 (krajiny OECD)

Zdroj: vlastné výpočty na základe údajov z databázy OECD

Graf 5 Relatívne skóre učiteľov v porovnaní s ich VŠ vzdelanými zamestnanými rovesníkmi

Zdroj: Revízia výdavkov na vzdelávanie (júl 2017)¹⁶

Okrem nedostatočnej výšky miezd učiteľov je potenciálne problematická aj ich štruktúra. Konkrétne, v nedostatočnej miere sú využívané osobné príplatky a odmeny (netarifné zložky mzdy) ako prvky, ktoré majú zohľadňovať individuálnu výkonnosť a kvalitu jednotlivých učiteľov, a tým zaviesť do systému prvok zdravej konkurencie a

¹⁵ Vlastné výpočty na základe údajov z databázy OECD.

¹⁶ Revízia výdavkov na vzdelávanie (júl 2017); revízia je dostupná online na <https://www.minedu.sk/data/att/11904.pdf> (záverečná správa)

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

motivácie k vyšším výkonom. Dobre a zdravo nastavený systém odmeňovania, ktorý objektívne odmeňuje kvalitu, odbornosť a výsledky, môže pomôcť prilákať do školstva mladých a ambiciózných jednotlivcov, ktorých súčasný systém odmeňovania odrádza od pedagogickej kariéry v slovenskom základnom školstve. Osobné príplatky a odmeny sú nenárokovateľné a reprezentujú konvenčné finančné nástroje riaditeľov škôl. Riaditeľ školy jedenkrát ročne hodnotí výsledky, kvalitu a náročnosť výkonu pedagogickej činnosti a mieru osvojenia si a využívania profesijných kompetencií pedagogických zamestnancov. Toto hodnotenie je podľa zákona následne podkladom na odmeňovanie. Pri takto nastavenom systéme je však nevyhnutným predpokladom odbornosť, objektívnosť a transparentnosť hodnotenia, aby sa z neho nestala len formálna byrokratická činnosť.¹⁷ V revízií výdavkov na vzdelávanie sa odporúča ukončenie systému kreditových príplatkov (nedostatočne zohľadňujú kvalitu) práve v prospech vyššieho podielu netarifnej zložky mzdy vo forme osobného príplatku a odmien. Tarifný plat predstavuje v priemere 76 % celkového platu, príplatky (vrátane nadčasov) a odmeny 24 % (z toho polovicu tvoria práve osobný príplatok a odmeny, 4 % tvorí kreditový príplatok). Vo vyplácaní osobného príplatku a odmien existuje medzi jednotlivými školami značná variabilita. Napríklad, ako sa uvádza v revízií výdavkov na vzdelávanie, v roku 2016 až 13,8 % základných škôl neudelilo žiaden osobný príplatok a žiadne odmeny sa neudelili v 5,3 % základných škôl.

Nedostatočné odmeňovanie riaditeľov škôl

V štúdií Education at a Glance, ktorá bola publikovaná v druhej polovici roku 2018, identifikovali autori spolu s nízkymi mzdami učiteľov ako problematickú skutočnosť aj **slabé odmeňovanie riaditeľov škôl**. Vo väčšine krajín OECD majú riaditelia škôl vyššie mzdy ako ostatní pracovníci s porovnateľným vzdelaním. V slovenskom školstve dosahuje priemerný ročný plat riaditeľov škôl hodnotu približne 23 300 USD, čo zodpovedá zhruba jednej tretine priemeru OECD a EU-23 a šesťdesiatim percentám výšky mzdy ostatných pracovníkov v slovenskom hospodárstve s porovnateľným vzdelaním (Tabuľka 1).¹⁸

Tabuľka 1 Relatívna výška miezd učiteľov a riaditeľov základných škôl v porovnaní so mzdou vysokoškolsky vzdelaných zamestnancov (2016)

	SR		priemer OECD		priemer EU-23	
	Učítelia	Riaditelia škôl	Učítelia	Riaditelia škôl	Učítelia	Riaditelia škôl
1. stupeň ZŠ	0,64	0,64	0,86	1,21	0,88	1,21
2. stupeň ZŠ	0,64	0,64	0,91	1,34	0,93	1,37

Zdroj: vlastné spracovanie údajov zo štúdie OECD s názvom „Education at a Glance 2018: OECD indicator“

¹⁷ Komentár IVP: Možnosti zvyšovania platov učiteľov (december 2015); komentár je dostupný online na <https://www.minedu.sk/data/att/9207.pdf>

¹⁸ Education at a Glance 2018: OECD indicator; štúdia je dostupná online na <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/eag-2018-en.pdf?expires=1548672707&id=id&accname=guest&checksum=5C6DBF2B092D788361E705F1C21BB164>

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

<p>3. Pridaná hodnota</p>	<p>Získanie údajov o individuálnych mzdách učiteľov a riaditeľov škôl, ktoré ministerstvo školstva nezberia ani nesleduje, umožní prostredníctvom ich následnej analýzy získať nový pohľad na problematiku ich odmeňovania v základnom školstve a odhaliť tak skutočnosti, ktoré pri makro pohľade zrejme nie sú. Kritériom pre výber škôl, ktorých sa kontrola bude týkať, by mohli byť výsledky žiakov dosiahnuté v medzinárodnom testovaní PISA.</p> <p>Rozdiely v odmeňovaní učiteľov môžu byť medzi jednotlivými školami značné. Významné môžu byť rozdiely v priepasti medzi mzdou mladého učiteľa a učiteľa s dlhoročnou praxou, ktorá je jedným z dôvodov nízkej atraktivity učiteľskej profesie. Pri hodnotení je dôležité brať do úvahy aj regionálny aspekt, kedy v niektorých regiónoch môžu individuálne mzdy učiteľov zaostávať za priemernou regionálnou mzdou výraznejšie ako v iných.</p> <p>Inštitút vzdelávacej politiky v svojom komentári k platom učiteľov a možnostiam ich zvyšovania uvádza potrebu viesť diskusiu aj o tom, či by učitelia niektorých vyučovacích predmetov nemali mať vyššie platy. Aby bolo možné diskusiu k danej problematike viesť, je potrebné disponovať údajmi o individuálnych mzdách učiteľov v členení podľa predmetu, ktorý vyučujú. Až následne bude možné odporučiť prípadné prehodnotenie odmeňovania učiteľom so zreteľom na predmet, ktorý vyučujú. Takéto finančné zvýhodnenie by sa dalo odôvodniť predovšetkým výraznejším nedostatkom učiteľov kľúčových predmetov z dôvodu ich nízkeho finančného ohodnotenia v školstve v porovnaní s ich ohodnotením na trhu práce (napr. učitelia anglického jazyka, informatiky, matematiky a prírodných vied).</p> <p>Prostredníctvom získaných údajov bude možné zhodnotiť aj odmeňovanie riaditeľov škôl, ktoré v žiadnom z domácich dokumentov nie je identifikované ako potenciálne problematické, OECD naň však upozorňuje v minuloročnej správe o stave školstva.</p> <p>Zanalyzovať a upozorniť na prípadné nedostatočné odmeňovanie riaditeľov škôl je podstatné z dôvodu, že s odmeňovaním riaditeľov škôl súvisí aj ich kvalita, odbornosť a manažérske schopnosti, ktoré sú dôležité pre nastavenie dobre fungujúceho, spravodlivého a motivujúceho prostredia v rámci jednotlivých škôl, ktoré je predpokladom pre vyššiu atraktivitu učiteľského povolania.</p> <p>Kľúčové je teda zhodnotiť, či sú procesy týkajúce sa odmeňovania v jednotlivých školách nastavené tak, aby bola práca a kariéra v nich atraktívna pre mladých a kvalitných učiteľov a odborníkov (ako aj pre aktuálnych a potenciálnych študentov pedagogických študijných odborov). Jednou z možností je pozrieť sa na využívanie osobných príplatkov a odmien v procese odmeňovania. Ich pridelovanie je v kompetencii riaditeľov škôl a rozsah ich využívania jednotlivými školami sa líši. Okrem zanalyzovania podielov tarifnej a netarifnej zložky mzdy by bolo prínosné skontrolovať proces pridelovania osobných príplatkov a odmien riaditeľmi škôl jednotlivým učiteľom a zhodnotiť spravodlivosť a motivačné aspekty tohto procesu.</p> <p>Na základe kontrolou získaných údajov bude možné prostredníctvom regresnej analýzy odhadnúť vplyv výšky a štruktúry plátov učiteľov a riaditeľov škôl na žiakmi dosahované výsledky.</p>
----------------------------------	--

Plnenie vybraných strategických cieľov v oblasti železničnej dopravy

Organizačný útvar: Odbor stratégie a analýz

1. Strategická oblasť kontrolnej činnosti: Dopravná infraštruktúra

2. Aktuálnosť a významnosť témy

Najekologickejšia, najbezpečnejšia, najefektívnejšia... tieto prívlastky obsahujú takmer všetky strategické dokumenty SR, ktoré sa zaoberajú témou železničnej dopravy a jej budúcnosťou – od Programového vyhlásenia vlády, Národného programu reforiem SR až po **Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030** (ďalej len Stratégia 2030). Práve posledný menovaný dokument z dielne rezortu dopravy o. i. definuje, ako by mala vyzerat' železničná doprava na Slovensku po roku 2030. Medzi hlavné ciele v tejto oblasti patrí **modernizácia všetkých troch transeurópskych železničných koridorov** (ďalej len TEN-T), ktoré Slovenskom prechádzajú.

Sú to:

- IV: hranica ČR/SR – Kúty – Bratislava – Nové Zámky – Štúrovo – hranica SR/HU
- Va: Bratislava – Žilina – Košice – Čierna nad Tisou – hranica SR/UA
- VI: hranica PL/SR – Skalité – Čadca – Žilina

Dĺžka jednotlivých koridorov na Slovensku:

TEN – T	dĺžka	z toho dĺžka trate s rýchlosťou do 160 km/h
IV. (Kúty – BA)	82 km	0 km
Va. (BA – ZA – KE – Čierna nad Tisou)	540 km	203 km *
VI. (CA – ZA)	40 km	0 km

* dĺžka trate bude dosiahnutá v roku 2020 po dokončení úseku Považská Teplá – Dolný Hričov

Zdroj: www.zsr.sk, sk.wikipedia.org

Pre porovnanie, dĺžka jednotlivých koridorov v Česku:

TEN – T	dĺžka	z toho dĺžka trate s rýchlosťou do 160 km/h
IV. (I.) (Děčín – Praha – Brno – Břeclav)	458 km	380 km
VI. (II.) (Petrovice u Karviné – Ostrava – Břeclav)	213 km	204 km
<i>Ďalšie tranzitné koridory CZ mimo TEN – T:</i>		
III.	665 km	568 km*
IV.	365 km	300 km**

* obsahuje aj časť úsekov z I. a II: koridoru

** obsahuje aj časť úsekov z I. koridoru v dĺžke cca. 145 km

Zdroj: www.mdcr.cz, cs.wikipedia.org

**NAJvyšší KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Sieť TEN-T má celoeurópsky význam. Základ pre TEN-T je stanovený v Zmluve o fungovaní EÚ. Sieť sa skladá z dvoch vrstiev – základnej a súhrnnej. Nariadením EÚ¹⁹ bol rok 2030 stanovený ako cieľový pre dokončenie základnej siete TEN-T v celej EÚ.

Téma návrhu kontrolnej akcie sa bude venovať iba Va. koridoru (v prípade kontroly sa ale môže rozšíriť aj o IV. a VI. koridor podľa dostupných kapacít).

TEN – T Va. Bratislava – Žilina – Košice - Čierna nad Tisou

Úsek Va. je významný nielen z dôvodu, že tvorí časť piateho **Rýnsko – Dunajského TEN-T koridoru** (základná sieť), ale najmä z dôvodu, že tvorí **nosnú trať medzi západom a východom krajiny** - jedinú rýchlu železničnú spojnicu v osobnej doprave a najzaťaženejšiu trať nákladnou dopravou²⁰. V súčasnosti, sa veľká pozornosť v oblasti dopravy zameriava na výstavbu diaľnic a RC (najmä D1 BA – KE), čím sa záujem a informácie o modernizácii tejto železničnej trate dostávajú do úzadia. Prítom diaľnica D1 medzi BA - KE je z veľkej časti dokončená, resp. všetky úseky, okrem jedného (Turany – Hubová), sú vo výstavbe s termími dokončenia do roku 2023 (odhliadnuc od aktuálnych problémov na úseku Lietavská Lúčka – Dubná Skala).

Stratégia 2030 si pritom v oblasti železničnej dopravy do roku 2030 kladie jasné ciele: **„Dokončenie modernizácie hlavných tratí TEN – T, ktoré sú vo vysokom stupni prípravy: Púchov – Žilina“**
„Modernizácia nosnej trate Žilina – Košice – Čierna nad Tisou“.

Trať medzi Bratislavou a Čiernou nad Tisou a jej modernizáciu možno rozdeliť na 2 menšie úseky:

Bratislava – Žilina

Táto trať je dlhá približne **203 km**, pričom takmer celá prešla modernizáciou. Chýba dokončiť už len posledný, pomerne komplikovaný úsek Považská Teplá – Dolný Hričov s dvoma novými tunelmi. Tento úsek je aktuálne vo výstavbe a dokončenie je naplánované na január 2020. Po tomto termíne by mali vlaky medzi Bratislavou a Žilinou jazdiť traťovou rýchlosťou až 160 km/h.

Modernizácia trate BA - ZA v číslach:

Trvanie:	20 rokov (2000 – 2020)
Dĺžka zmodernizovaných tratí v roku 2020:	cca. 196 km
z toho tunelov:	cca. 4,8 km
Cena modernizácie:	1 939,2 mil. eur
(z toho až 87 % bolo financovaných z EÚ fondov + spolufinancovanie ²¹).	

Podľa Európskeho dvora audítorov „zodpovednosť za rozvoj, financovanie a vybudovanie dopravnej infraštruktúry nesú predovšetkým členské štáty. Financovanie z prostriedkov EÚ, prostredníctvom ktorého sa musí zabezpečiť európska pridaná hodnota, môže fungovať len

¹⁹ Nariadenie (EÚ) č. 1315/2013 z 11. decembra 2013 o usmerneniach Únie pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete

²⁰ Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030

²¹ ISPA, Kohézny fond, Operačný program Doprava, Operačný program Integrovaná infraštruktúra

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

ako katalyzátor a kryť iba zlomok všetkých potrieb.²² Financovanie modernizácie trate Bratislava – Žilina, kde takmer 90 % prostriedkov bolo použitých z fondov EÚ (+ spolufinancovanie) je v príkrom rozpore s vyššie uvedeným konštatovaním Európskeho dvora audítorov.

Žilina – Košice – Čierna nad Tisou

Existujúca trať medzi Žilinou a Košicami **má dĺžku 238 km**. Úsek z Košíc do Čiernej nad Tisou približne **ďalších 99 km**. V súčasnosti **nie je** na tomto úseku **zmodernizovaný ani jeden úsek trate**. Na jeden úsek dlhý 12,7 km (Lučivná – Poprad – Tatry) bolo na jeseň 2018 vyhlásené verejné obstarávanie, pričom rekonštrukcia sa mala pôvodne začať už v roku 2017. Financovanie by malo byť zabezpečené z fondov CEF²³. Predpokladaný termín ukončenia prác na koniec roku 2020 je teda nereálny. Ostatné úseky na trase Žilina – Košice sú maximálne **vo fáze projektovej prípravy**, pričom ešte nie je jasné ani financovanie. Z OPII by sa mal financovať ešte jeden úsek (Paludza – Liptovský Hrádok), otázne je, či sa tento úsek stihne zrealizovať do roku 2023, čo je hraničný termín pre čerpanie EÚ fondov v rámci 3. programového obdobia. Celkovo je financovanie na rozvoj a modernizáciu železničnej dopravnej cesty **závislé z veľkej časti na prostriedkoch z EÚ**. Napr. **rezort dopravy dáva zo ŠR** na výstavbu a obnovu železničnej siete (mimo spolufinancovania OPII) **iba okolo 8 mil. eur ročne**. Na úseku z Košíc do Čiernej nad Tisou bola vykonaná iba štúdia realizovateľnosti a informácie súvisiace s jeho modernizáciou zatiaľ absentujú.

Na týchto úsekoch sa po modernizácii počíta s traťovou rýchlosťou do 160 km/h, z dôvodu zložitosti terénu (napríklad úsek Spišská Nová Ves – Košice) však niektoré úseky **dosiahnu max. rýchlosť 120 km/h, resp. 140 km/h**.

Trať Žilina – Košice v číslach:

Dĺžka súčasnej trate:	238 km
z toho tunelov:	5,5 km
Max. traťová rýchlosť:	120 km/h

Trať Košice – Čierna nad Tisou v číslach:

Dĺžka súčasnej trate:	99 km
Max. traťová rýchlosť:	120 km/h

Z vyššie uvedeného prehľadu existuje riziko naplnenia cieľov Stratégie 2030 v oblasti modernizácie železníc. Len samotná výstavba jednotlivých úsekov trvá približne 3 – 5 rokov. Napr. štúdia na modernizáciu železničnej trate Púchov – Žilina trvala 5 rokov. **NKÚ SR by sa preto zamerlal na kontrolu jednotlivých úsekov, zhodnotil by ich pripravenosť, v akej fáze sa jednotlivé projekty nachádzajú a či vôbec majú zabezpečené finančné krytie. Výsledkom kontroly by bolo zhodnotenie reálnosti naplnenia Stratégie 2030 vo vyššie uvedenej oblasti.**

Zároveň by bolo možné zodpovedať na otázky:

²² Európsky dvor audítorov, Situačná správa: Na ceste k úspešnému odvetviu dopravy v EÚ: problémy, ktorými sa treba zaoberať (2018)

²³ Nástroj na prepájanie Európy, komunitárny program Európskej Únie, ktorý umožňuje financovať prípravu a realizáciu projektov spoločného záujmu v rámci politiky TEN-T sietí v sektoroch dopravy, energetiky a telekomunikácií

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

- Je dosiahnutie cieľa „Modernizácia nosnej trate Žilina – Košice – Čierna nad Tisou“ do roku 2030 reálne?
- Akým spôsobom je MDV SR/ŽSR na dosiahnutie tohto cieľa pripravené?
- Je zabezpečené financovanie týchto úsekov, ak áno, ako?
- Z akých podkladov vychádzalo MDV SR pri tvorení cieľa Stratégie 2030?²⁴

Kontrola by sa prípadne mohla zamerať nielen na modernizáciu tratí, ale aj na pripravenosť Železničnej spoločnosti Slovensko, ktorá zabezpečuje prepravu osôb na tratiach, to zn. pripravenosť lokomotív a vozňov na rýchlosť 160 km/h – koľko lokomotív je potrebných na zabezpečenie všetkých IC vlakov a rýchlikov? (napr. leasing 10 lokomotív Siemens Vectron skončí v roku 2028).

160 km/h v roku 2030?

V prípade, že by v roku 2030 vlaky na väčšine tratí medzi Bratislavou a Čiernou nad Tisou dosiahli rýchlosť 160 km/h, sa naskytá otázka, nakoľko by bola táto rýchlosť konkurencieschopná, nielen voči cestnej doprave na trase Bratislava – Košice (ak uvažujeme, že v roku 2030 by bola dokončená diaľnica D1, rozvoj autonómnych vozidiel, elektromobilita a pod.), ale aj vo vzťahu k okolitým krajinám. Odhliadnuc od skutočnosti, že vysoko rýchlostné trate (ďalej iba VRT)²⁵ v západných krajinách v súčasnosti dosahujú maximálne rýchlosti nad 300 km/h (**Taliansko 360 km/h, Španielsko, Francúzsko 350 km/h, Nemecko 330 km/h**), už aj okolité krajiny začínajú, resp. začali riešiť túto otázku. Napríklad v Rakúsku dosahujú vlaky na viac ako 500 kilometroch tratiach rýchlosť 250 km/h. V **Poľsku** už teraz prevádzkujú približne 700 km tratí dosahujúcich rýchlosť 160 km/h a **136 km** tratí s rýchlosťou **nad 200 km/h**. Plánujú pritom do roku 2030 vybudovať novú VRT v dĺžke **450 km s max. rýchlosťou 350 km/h**, navyše ďalšie trate vznikajú s rýchlosťou 250 km/h.²⁶

Podobne je na tom aj Česká republika, ktorá v súčasnosti prevádzkuje približne 700 km tratí s rýchlosťou 160 km/h, pričom aj tie sa snažia upraviť na vybraných úsekoch na 200 km/h. Rovnako intenzívne prebiehajú rokovania o výstavbe novej VRT, ktorá by mala na niektorých úsekoch dosahovať navrhovanú rýchlosť až 350 km/h. Už v roku 2017 schválila vláda ČR koncepciu výstavby VRT (Program rozvoja Rýchlych železničných spojení v ČR).²⁷ Konkrétny úsek Praha – Ústí n. Labem – Drážďany je už v druhej fáze štúdie uskutočniteľnosti a má reálne kontúry, pričom koniec výstavby je naplánovaný predbežne do roku 2030. Úsek bude dlhý 140 km a dosiahne max. rýchlosť 350 km/h. Jazdná doba by sa mala skrátiť zo súčasných 135 min. na 52 min. Pre porovnanie rovnaký úsek prejde automobil po diaľnici D8 za 86 min. a autobus za 118 min.²⁸

²⁴ Napr. MDV SR sa do roku 2010 riadilo vyhláškou č. 250/1997 Z. z., ktorá o. i. určovala maximálnu rýchlosť modernizovaných tratí do 160 km/h. Neskôr bola táto vyhláška nahradená novšou (250/2010 Z. z.), ktorá umožňuje projektovať a realizovať stavby železničných tratí do rýchlosti 200 km/h.

²⁵ Za vysoko rýchlostné trate sa považujú také, ktoré dosahujú minimálnu rýchlosť 250 km/h v prípade nových tratí a min. rýchlosť 200 km/h v prípade existujúcich tratí. <https://uic.org/highspeed#General-definitions-of-highspeed>

²⁶ http://szybkakolejtak.pl/kdp_tu/projekt_vgrek

²⁷ <https://www.mdcr.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Plan-vystavby-vysokorychlostnich-trati-v-CR-ma-pop?returl=/Media/Media-a-tiskove-zpravy>

²⁸ <http://nbs.sachsen.de/cz/>

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

	<p>Plánované trasy VRT v CZ:</p> <p>Zdroj: www.mdcz.cz</p> <p>V dobe, keď už aj okolité krajiny riešia problematiku VRT ako dôležitú súčasť dopravy, ktorá aj v budúcnosti zostane najekologickejšou a najrýchlejšou alternatívou, sa naskytá otázka, prečo to nie je prioritou aj pre SR. Prítom podľa odhadov je preprava po VRT rýchlejšia oproti tej cestnej na vzdialenosti okolo 200 km a viac (pri porovnaní konkurencieschopnosti je k jazdnej dobe vlaku nutné pripočítať jazdnú dobu k stanici a od stanice, dobu odbavenia a pod.). Na druhej strane je otázne, či by bolo zavedenie vyššej rýchlosti v podmienkach SR využiteľné, ak berieme do úvahy veľkosť miest a vzdialenosť medzi nimi.</p> <p>Paralelne s kontrolou na MDV SR/ŽSR by tak mohla vzniknúť analytická štúdia (po preskúmaní a zvážení náročnosti a dostupných možností v rámci danej problematiky) o dopadoch a zavedenia VRT na Slovensku (min. 200 km/h). NKÚ SR by pri spracovaní tejto témy mohlo prípadne využiť aj spoluprácu so Žilinskou univerzitou, s ktorou má uzatvorené memorandum. Práve Žilinská univerzita sa už tejto téme venovala v roku 2016.²⁹</p> <p>Analýza by mohla poukázať na to, či zvolené ciele v Stratégii 2030 boli najoptimálnejšie riešenie alebo existovali aj iné alternatívy ako čo najefektívnejšie prepojiť po koľajniciach Bratislavu s Košicami (Čiernu nad Tisou). Spolu s výsledkami kontroly o dosiahnutí vyššie spomínaného cieľa Stratégie 2030 by tak NKÚ SR mohol zhodnotiť aj efektívnosť týchto stanovených cieľov.</p>
<p>3. Pridaná hodnota</p>	<p>Kontrola by priniesla jasný prehľad o situácii v oblasti modernizácie železníc (nielen Va. koridoru), ako aj celkový obraz o jej financovaní. Ak by výsledky kontroly preukázali nereálnosť dosiahnutia cieľa do roku 2030, zvýšil by sa tlak na intenzívnejšie riešenie problematiky modernizácie železníc, čo by v konečnom dôsledku mohlo dopomôcť k urýchleniu modernizácie jednotlivých úsekov. To by o. i. prispelo k zvýšeniu komfortu cestovania pre občanov, skráteniu doby cestovania a možnému zníženiu intenzít v cestnej doprave.</p> <p>Ak by paralelne s kontrolou vznikla aj analytická štúdia, jej závery by mohli načrtnúť možné alternatívy vo výstavbe tratí, prípadne porovnať stav so zahraničím a doplniť/podporiť tak závery kontroly o nové prístupy.</p> <p>Keďže ide o veľký infraštruktúrny projekt ovplyvňujúci veľkú časť obyvateľstva, ktorý je v súčasnosti často opomínaný na úkor výstavby diaľnic a rýchlostných ciest, prípadné závery</p>

²⁹ Perspektíva výstavby terminálov vysokorýchlostných tratí v SR. Dostupné na: http://www.itregep.cz/media/100834/z_humensk_tel_2016.pdf

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

	<p>NKÚ SR by tak mohli prispieť k zvýšenému záujmu o túto tému ako aj rozvíreniu diskusie medzi odbornou i laickou verejnosťou.</p>
--	---

Proces posudzovania farmako-ekonomických rozborov liekov	
Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz
1. Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Zdravie
2. Aktuálnosť a významnosť témy	<p>Téma predkladá vybrané aktuálne problémy regulácie štátnej liekovej politiky, ktoré sú v rozpore s projektom Hodnota za peniaze deklarujúcim nevyhnutnosť efektívneho vynakladania výdavkov na lieky.</p> <p>Z pohľadu udržateľnosti financovania zdravotnej starostlivosti, na základe pripomienok súkromných zdravotných poisťovní uvedených v rámci medzirezortného pripomienkového konania, je možné považovať novelu zákona č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia účinnú od 1.1.2018 za rizikovú z dôvodu neposudzovania nákladovej efektívnosti u vybraných skupín finančne náročných (originálnych) liekov a sťaženia prístupu finančne menej náročným biologicky podobným (biosimilárnym) a generickým liekom na farmaceutický trh v Slovenskej republike. Takto zrýchlený odlev financií prostredníctvom drahých liekov nie je kompenzovaný spomaleným odlevom financií prostredníctvom lacných liekov v systéme verejného zdravotného poistenia.</p> <p>V januári 2018 vstúpila do platnosti novela zákona č. 363/2011 Z. z., pri ktorej analýza dopadov zákona za prvých osem mesiacov roka 2018 poukázala na nežiaduce skutočnosti. Do systému vstupovali úhrady liekov z verejného zdravotného poistenia, ktoré neprechádzali analýzou nákladovej efektívnosti a ich očakávaný dopad pre systém verejného zdravotného poistenia presahoval najhoršie očakávania.</p> <p>Len za prvých osem mesiacov roka 2018 bolo podaných 88 žiadostí držiteľov registrácie o zaradenie liekov do úhrady z verejného zdravotného poistenia (žiadatelia nemuseli priložiť k žiadosti farmako-ekonomický rozbor liekov, keďže išlo o lieky určené na liečbu choroby, pri ktorej počet pacientov vhodných na liečbu liekom podľa registrovanej indikácie je v Slovenskej republike nižší ako 1:50 000 – menej ako 108 pacientov), a to vo výške viac ako 144 mil. eur za prvých 24 mesiacov po ich zaradení.</p> <p>Zdroj: <i>Analýza dopadu novelizácie zákona č. 363 / 2011 Z.z.- vypracoval Inštitút zdravotnej politiky MZ SR.</i></p> <p>Na základe vyššie uvedeného bolo nevyhnutné vykonať novelizáciu zákona č. 363/2011 Z. z., inak hrozilo, že Slovensko nebude mať finančné prostriedky na úhradu liekov z verejného zdravotného poistenia. Avšak naďalej pretrváva riziko, že legislatívna úprava zákona č. 363/2011 Z. z., ktorá bola schválená v rámci novely zákona č. 153/2013 Z.z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme s účinnosťou od 1.1.2019 (žiadateľ nemusí priložiť k žiadosti farmako-ekonomický rozbor lieku, ak ide o liek určený na liečbu choroby, ktorej prevalencia v Slovenskej republike je nižšia ako 1:50 000) nie je z pohľadu udržateľnosti financovania zdravotnej starostlivosti dostatočná.</p> <p>Okrem nárastu v skupine drahých liekov pokračuje negatívny trend v oblasti cenovo menej náročných biologicky podobných (biosimilárnych) liekov, ktoré mali byť nástrojom na dosahovanie úspor v systéme zdravotnej starostlivosti bez negatívneho ovplyvnenia zdravotného stavu pacientov.</p>

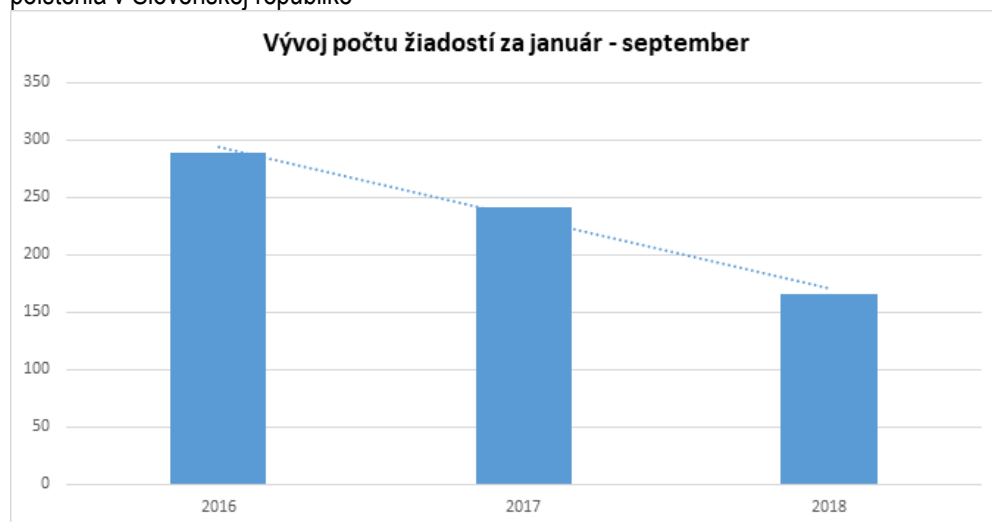
**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Bolo preukázané, že Slovenská republika má na farmaceutickom trhu dostupných signifikantne menej biologicky podobných (biosimilárnych) liekov ako Česká republika, Maďarsko a Poľsko. Zdroj: <https://ineko.blog.sme.sk/c/492741/biosimilarne-lieky-mozu-usetrit-desiatky-milionov-eur.html>

Za január až september 2018 tiež výrazne poklesol počet podaní do kategorizačného procesu u finančne menej náročných generických liekov, ktoré mali podľa Ministerstva zdravotníctva SR zabezpečiť úsporu finančných zdrojov z verejného zdravotného poistenia pre potreby úhrady originálnych liekov z verejného zdravotného poistenia.

Graf 1: Počet žiadostí o zaradenie generických liekov do úhrady z verejného zdravotného poistenia v Slovenskej republike

Zdroj: <http://kategorizacia.mzsr.sk/Lieky/>

Z uvedených informácií vyplýva, že sa nepotvrdili očakávania Ministerstva zdravotníctva SR o dosahovaní úspor v systéme verejného zdravotného poistenia prostredníctvom biologicky podobných (biosimilárnych) liekov a generických liekov a môže dôjsť k ohrozeniu udržateľnosti financovania zdravotnej starostlivosti v Slovenskej republike.

Riziko udržateľnosti financovania zdravotnej starostlivosti spočíva aj v **absencii profesionality pri farmako-ekonomickom posudzovaní liekov** podaných do procesu kategorizácie pre ambulantnú sféru.

V novembri 2012 zriadil minister zdravotníctva podľa § 5 ods. 4 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy Odbornú pracovnú skupinu pre farmakoekonomiku, klinické výstupy a hodnotenie zdravotníckych technológií ako svoj poradný orgán pre farmako-ekonomické posudzovanie liekov.

Pracovná skupina vypracováva na základe požiadavky ministerstva písomný posudok k predloženému farmako-ekonomickému rozboru lieku, najneskôr do 20 kalendárnych dní odo dňa doručenia požiadavky. Podklady na vypracovanie posudku odosiela členom pracovnej skupiny tajomník príslušnej kategorizačnej komisie podľa typu kategorizácie elektronicky spolu s požiadavkou na vypracovanie posudku podľa pokynov predsedu príslušnej kategorizačnej komisie.

Zdroj: <http://www.health.gov.sk/?VestnikyMzSr2012>

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Poznámka: Proces hodnotenia jedného lieku na európskej úrovni v projekte EUnetHTA trval v priemere 111 dní. V členských štátoch Európskej únie (okrem Slovenskej republiky) sa procesu hodnotenia farmakoekonomických rozborov venujú profesionálne na vysokej odbornej úrovni. Existujú odporúčané postupy, ktoré sa pre farmakoekonomické hodnotenia striktne dodržiajú. (zdroj: Methods for health economic evaluations - A guideline based on current practices in Europe, project EUnetHTA)

Cieľom farmako-ekonomického rozboru lieku je poskytnúť spoľahlivé informácie, ktoré môžu podporiť rozhodovací proces, aby sa dosiahla efektívnosť pri alokácii zdrojov.

Existuje podozrenie, že nie všetky predložené farmako-ekonomické rozborov do procesu kategorizácie liekov v rokoch 2017 a 2018 dodržovali metodologické požiadavky. Preto je potrebné predložené farmako-ekonomické rozborov liekov kontrolovať, nakoľko farmaceutický priemysel sa môže snažiť o úpravu vstupov a výstupov farmako-ekonomických analýz v prospech svojich cieľov (zaradenie liekov do kategorizačného zoznamu za čo najvyššiu úhradu z verejného zdravotného poistenia bez adekvátneho prínosu lieku k zlepšeniu zdravotného stavu pacienta).

Navyše bolo preukázané, že posudzovatelia farmako-ekonomických rozborov (členovia pracovnej skupiny pre farmakoekonomiku, klinické výstupy a hodnotenie zdravotníckych technológií Ministerstva zdravotníctva SR) v určitom časovom období rokov 2017 a 2018 radšej svoje mená na posudkoch ani neuvádzali. Uvedenú skutočnosť je možné považovať za neakceptovateľný postup, ktorý znižoval transparentnosť kategorizačného procesu liekov v Slovenskej republike.

Práca Odbornej pracovnej skupiny pre farmakoekonomiku, klinické výstupy a hodnotenie zdravotníckych technológií je limitovaná personálnym obsadením, časovým hľadiskom ako aj metodologickými nezrovnalosťami. Členstvo v pracovnej skupine je neplatené a členovia prácu vykonávajú popri zamestnaní, teda chýba profesionalizácia v oblasti posudzovania farmako-ekonomických rozborov liekov.

V zmysle zákona č. 363/2011 Z. z. dodatočné náklady vynaložené z verejného zdravotného poistenia na jednotku zlepšenia zdravotného stavu pri použití posudzovaného lieku nesmú presiahnuť hranicu nákladovej efektivity za jeden získaný rok života štandardizovanej kvality.

V novele zákona č. 363/2011 Z. z. účinnej od 1.1.2018 bola zvýšená hranica pre dodatočné náklady vynaložené z verejného zdravotného poistenia na jednotku zlepšenia zdravotného stavu na maximálne 41-násobok referenčnej priemernej mzdy (oproti 35-násobku v roku 2017), čo umožňuje vstup nákladnejších liekov do úhradového systému.

Vzhľadom na súčasnú situáciu pri posudzovaní nákladovej efektívnosti sa do zoznamu liekov, ktoré musia poisťovne preplácať zo zákona môžu dostať aj lieky, pri ktorých nie je adekvátne preukázaná nákladová efektívnosť pri cenách navrhovaných zo strany farmaceutického priemyslu.

Ako jeden z dôkazov možno uviesť zdravotné poisťovne Dôvera a Union, ktoré sa v roku 2016 rozhodli zažalovať ministerstvo zdravotníctva SR, pretože konštatovali, že do kategorizačného zoznamu sa liek Vargatef dostal s cenou, pri ktorej nebola preukázaná nákladová efektívnosť. Krajský súd v Bratislave v marci 2018 rozhodol, že žalobou napadnuté rozhodnutie rezortu zdravotníctva bolo zrušené.

Zdroj: <http://www8.teraz.sk/slovensko/spor-liek-vargatef/314498-clanok.html>

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

	<p>Na základe uvedených informácií existuje podozrenie, že posudzovanie farmako-ekonomických rozborov liekov a medicínsko-ekonomických rozborov zdravotníckych pomôcok predstavuje systémovú chybu v procese rozhodovania o úhrade liekov a zdravotníckych pomôcok z verejného zdravotného poistenia v Slovenskej republike. Nakoľko aj Krajský súd v Bratislave rozhodol že Ministerstvo zdravotníctva SR mohlo svojim rozhodnutím spôsobiť majetkové škody a ohroziť dostupnosť zdravotnej starostlivosti.</p> <p>Zdroj: https://www.medicalnews.cz/soud-ministerstvo-zdravotnictvi-svym-rozhodnutim-mohlo-zpusobit-majetkove-skody-ohrozit-dostupnost-pecel/</p>
<p>3. Pridaná hodnota</p>	<p>Je pravdepodobné, že z kontroly vyplynú zistenia, na základe ktorých bude navrhnutá úprava zákona č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín v oblastiach nákladovej efektívnosti vybraných skupín liekov a vstupu generických a biologicky podobných liekov do zoznamu kategorizovaných liekov tak, aby bola zabezpečená stabilita systému verejného zdravotného poistenia.</p> <p>Na základe zistení budú navrhnuté opatrenia pre zlepšenie procesu posudzovania farmako-ekonomických rozborov liekov, aby sa zabránilo neefektívnemu odlevu financií zo zdrojov verejného zdravotného poistenia.</p>

Komunitné centrá ako nástroj integrácie Rómov	
Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz
1. Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Sociálne politiky Zamestnanosť a podnikateľské prostredie
2. Aktuálnosť a významnosť témy	<p>Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020 (ďalej len "Stratégia") predstavuje smerovanie verejných politík v oblasti sociálneho začleňovania. Tvorí ju súbor východísk, cieľov a opatrení, ktoré smerujú k zastaveniu segregácie rómskych komunít, výraznému pozitívnemu obratu v sociálnom začleňovaní rómskych komunít, nediskriminácii a zmene postojov a zlepšeniu spolužitia.</p> <p>Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020 bola schválená uznesením vlády SR c. 1/2012 dna 11. januára 2012. V rámci nej boli stanované prioritné politiky a to:</p> <p>D. 2. 1 Oblasť vzdelávania D. 2. 2 Oblasť zamestnanosti D. 2. 3 Oblasť zdravia D. 2. 4 Oblasť bývania D. 2. 5 Oblasť finančného začlenenia D. 2. 6 Oblasť nediskriminácie D. 2. 7 Oblasť prístupov smerom k väčšinovej spoločnosti – Iniciatíva integrácie Rómov prostredníctvom komunikácie</p> <p>V každej tejto prioritnej politike sa vypracováva tzv. akčný plán, ktorý sa vždy aktualizuje na najbližšie dva roky, posledné akčné plány Stratégie, prijaté v januári 2019 boli aktualizované na obdobie 2019 – 2020, predtým na obdobie 2016 – 2018 a pod.</p> <p>Vzhľadom na to, že ide o veľmi širokú oblasť, bola vybratá len určitá časť, oblasť zamestnanosti a v nej ako sa plní čiastkový cieľ 4 – Zlepšiť kvalitu a dostupnosť sociálnych a asistenčných služieb, ktoré sú adresne poskytované v prostredí MRK a majú možný dopad na zamestnateľnosť ľudí z prostredia MRK (účinnosť fungovania komunitných centier).</p> <p>K naplneniu čiastkového cieľa č. 4 by mala prispieť okrem iného realizácia aj týchto dvoch národných projektov:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podpora sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni (komunitné centrum, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu), ktorý je v gescii Implementačnej agentúry MPSVR SR, 2. Komunitné centrá v mestách a obciach s prítomnosťou MRK, ktorý je v gescii Úradu splnomocnenca vlády pre rómske komunity. <p>Z Revízie výdavkov na skupiny ohrozené chudobou alebo sociálnym vylúčením³⁰ vyplýva, že komunitné centrá, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu (ďalej len „komunitné centrá“) sú podporované na Slovensku v 143 lokalitách s 438</p>

³⁰ <https://www.finance.gov.sk/sk/media/tlacove-spravy/uhp-revizia-vydavkov-skupiny-ohrozene-chudobou.html>

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

	<p>zamestnancami, z toho prvý národný projekt je realizovaný v 89 lokalitách s 279 zamestnancami a druhý národný projekt v 54 lokalitách s 159 zamestnancami.</p> <p>Obidva projekty sú financované z EŠIF (OP Ľudské zdroje). Celková alokácia na Národný projekt Podpora vybraných služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni je 20 915 000 eur na obdobie od októbra 2015 do septembra 2019 (https://www.ia.gov.sk/npkiku/o-projekte/zakladne-informacie-2/). Celková alokácia na Národný projekt Komunitné centrá v mestách a obciach s prítomnosťou MRK je 18 688 726 eur na obdobie od januára 2016 do decembra 2019 (https://www.minv.sk/?NP-KC-1).</p> <p>Po ukončení podpory z EŠIF, t.j. po r. 2020 nie je jasné financovanie komunitných centier a tým aj ich budúcnosť (v súčasnosti sa štát nepodieľa na financovaní ich prevádzky).</p> <p>Navrhovaná KA sa môže týkať týchto subjektov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Implementačná agentúra MPSVR SR má v gescii NP Podpora sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni, - MPSVR SR je riadiacim orgánom pre OP Ľudské zdroje a Implementačná agentúra je jeho rozpočtovou organizáciou, - Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity má v gescii NP Komunitné centrá v mestách a obciach s prítomnosťou MRK a tiež samotnú Stratégiu a aktualizáciu akčných plánov Stratégie, - MV SR ma od roku 2012 vo svojej organizačnej štruktúre Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, - Vybrané mestá a obce, v ktorých sú zriadené a podporované komunitné centrá v rámci oboch národných projektov, financované z EŠIF <p>V oblasti plnenia Stratégie, akčných plánov a aj integrácie MRK nebola vykonaná doteraz žiadna KA.</p> <p>Na podporu integrácie MRK išla finančná aj nefinančná podpora z EŠIF aj tiež zo štátneho rozpočtu. Navrhovaná téma má obrovský finančný aj nefinančný, ale predovšetkým celospoločenský význam.</p>
<p>3. Pridaná hodnota</p>	<p>Navrhovaná KA by mala:</p> <ul style="list-style-type: none"> - preveriť plnenie čiastkového cieľa č. 4 pre oblasť D.2.2. Zamestnanosť, stanovený v akčnom pláne Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020, - vyhodnotiť účinnosť vybraných komunitných centier v každom z krajov SR, podporených z horeuvedených národných projektov.

Vybrané výdavky Slovenskej pošty a nakladanie s majetkom

Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz																																																		
1. Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Efektívna a transparentná verejná správa																																																		
2. Aktuálnosť a významnosť témy	<p>Slovenská pošta vznikla 1. januára 1993 ako monopolný subjekt na trhu v oblasti doručovania balíkov a zásielok. Neskôr, 1. októbra 2004 sa po vstupe Slovenska do Európskej únie Slovenská pošta pretransformovala na 100-percentnú štátnu akciovú spoločnosť, pričom Slovensku pravidlá hospodárskej súťaže Európskej únie prikázali, aby najneskôr do roku 2013 liberalizovala a otvorila svoj poštový trh, a teda zrušila monopol tejto štátnej spoločnosti.</p> <p>Slovenská pošta je napriek tomu najväčším poskytovateľom poštových služieb s viac ako 1700 pobočkami po celom Slovensku a pôsobí aj v mnohých oblastiach, v ktorých by to bolo pre súkromného poskytovateľa obdobných služieb nerentabilné, z čoho jasne vyplýva, že svojou činnosťou pôsobí aj vo verejnom záujme.</p> <p>Významnosť témy je evidentná nielen z hľadiska skutočnosti, že sa jedná o dôležitú štátnu spoločnosť, ale aj pri pohľade na objem jej aktív, ktoré sa podľa portálu FINSTAT pohybujú okolo sumy 440 mil. eur, z čoho objem dlhodobého majetku je približne polovičný - 225 mil. eur.</p> <p>Ukazovatele:</p> <p>Zisk a výnosy Slovenskej pošty od roku 2009:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Rok</th> <th>Tržby</th> <th>Zisk</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2009</td><td>305 535 200 €</td><td>378 878 €</td></tr> <tr><td>2010</td><td>305 868 600 €</td><td>-11 214 354 €</td></tr> <tr><td>2011</td><td>296 073 621 €</td><td>-8 365 818 €</td></tr> <tr><td>2012</td><td>286 017 490 €</td><td>-1 351 364 €</td></tr> <tr><td>2013</td><td>301 273 000 €</td><td>2 106 000 €</td></tr> <tr><td>2014</td><td>288 772 000 €</td><td>3 317 000 €</td></tr> <tr><td>2015</td><td>292 130 000 €</td><td>2 183 000 €</td></tr> <tr><td>2016</td><td>299 362 000 €</td><td>2 277 000 €</td></tr> <tr><td>2017</td><td>301 559 000 €</td><td>342 000 €</td></tr> </tbody> </table> <p>Zdroj: FINSTAT</p> <p>Počet zamestnancov:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Rok</th> <th>Počet zamestnancov</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2009</td><td>15 080</td></tr> <tr><td>2010</td><td>14 601</td></tr> <tr><td>2011</td><td>14 240</td></tr> <tr><td>2012</td><td>13 740</td></tr> <tr><td>2013</td><td>13 657</td></tr> <tr><td>2014</td><td>13 652</td></tr> <tr><td>2015</td><td>13 570</td></tr> <tr><td>2016</td><td>13 887</td></tr> <tr><td>2017</td><td>13 677</td></tr> </tbody> </table> <p>Zdroj: FINSTAT</p>	Rok	Tržby	Zisk	2009	305 535 200 €	378 878 €	2010	305 868 600 €	-11 214 354 €	2011	296 073 621 €	-8 365 818 €	2012	286 017 490 €	-1 351 364 €	2013	301 273 000 €	2 106 000 €	2014	288 772 000 €	3 317 000 €	2015	292 130 000 €	2 183 000 €	2016	299 362 000 €	2 277 000 €	2017	301 559 000 €	342 000 €	Rok	Počet zamestnancov	2009	15 080	2010	14 601	2011	14 240	2012	13 740	2013	13 657	2014	13 652	2015	13 570	2016	13 887	2017	13 677
Rok	Tržby	Zisk																																																	
2009	305 535 200 €	378 878 €																																																	
2010	305 868 600 €	-11 214 354 €																																																	
2011	296 073 621 €	-8 365 818 €																																																	
2012	286 017 490 €	-1 351 364 €																																																	
2013	301 273 000 €	2 106 000 €																																																	
2014	288 772 000 €	3 317 000 €																																																	
2015	292 130 000 €	2 183 000 €																																																	
2016	299 362 000 €	2 277 000 €																																																	
2017	301 559 000 €	342 000 €																																																	
Rok	Počet zamestnancov																																																		
2009	15 080																																																		
2010	14 601																																																		
2011	14 240																																																		
2012	13 740																																																		
2013	13 657																																																		
2014	13 652																																																		
2015	13 570																																																		
2016	13 887																																																		
2017	13 677																																																		

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Predmet kontroly:

Dary, resp. darovacie zmluvy:

Spoločnosti s majetkovou účasťou štátu spravidla využívajú svoje finančné prostriedky aj na pridelovanie dotácií, sponzoringu a darov. Práve pridelovanie darov je už dlhý čas spornou témou, keď odborná verejnosť pri štátnych firmách viackrát upozorňovala na absenciu systému a kritérií, podľa ktorých sa dary pridelujú. **V rámci Slovenskej pošty sa jedná o sumy v tisícoch, výnimočne v desiatkach tisíc eur**, avšak tieto financie sú rozdávané každoročne a existuje riziko, že sa pri neexistencii pravidiel môže jednať o svojvoľu.

2% z dane:

Rovnako ako pri darovacích zmluvách, aj poukazovanie 2% z dane z príjmu musí byť pri spoločnostiach s majetkovou účasťou štátu transparentné. Nejedná sa iba o zverejnenú informáciu na účet akých prijímateľov boli tieto peniaze poukázané, ide aj o transparentné a zverejnené kritériá, podľa ktorých sa v prípade darovania 2% z dane postupuje. Právnická osoba môže poukázať 2% z dane aj viacerým prijímateľom, z ktorých všetci musia byť zaregistrovaní v Centrálnom registri prijímateľov 2% z dane. **V prípade Slovenskej pošty sa každoročne jedná o niekoľko desiatok tisíc eur.**

Odpredaj majetku:

Slovenská pošta pravidelne odpredáva majetok, ktorý z rôznych dôvodov označila ako nepotrebný, resp. zastaraný. Prehľad tohto majetku sa nachádza v každoročne zverejňovaných výročných správach na webstránke www.posta.sk.

Vzhľadom na to, že sa objem dlhodobého hmotného majetku Slovenskej pošty pohybuje približne na úrovni 225 miliónov Eur, **hodnota odpredávaného majetku je tiež vysoká. Spravidla sa jedná najmä o budovy, pozemky či motorové vozidlá.**

Zvlášť zaujímavými môžu byť pre kontrolu odpredaje motorových vozidiel, pretože sa ročne jedná o desiatky kusov. Musí preto existovať presvedčenie, že boli a sú odpredávané za skutočnú zostatkovú cenu, ktorá odráža ich reálnu opotrebovanosť, najazdené kilometre či technický stav. **Verejnosť musí byť tiež uistená, že priebeh ich odpredaja je hospodárny a transparentný, aby sa vylúčilo riziko, že je v tomto procese ktokoľvek zvýhodňovaný.**

Získanie konkrétnych údajov:

Zoznam majetku odpredávaného za posledné roky je spísaný vo výročných správach, avšak je uvedený neprehľadne. Pre kontrolu **odpredaja majetku** príde k vyžiadaniu údajov, ktoré budú zoradené od určitej ceny či typu daného majetku.

Odbor stratégie a analýz Najvyššieho kontrolného úradu SR plánuje od Slovenskej pošty vyžiadať aj údaje týkajúce sa **darov a 2% z daní** poukázaných konkrétnym prijímateľom. Získané údaje sa budú týkať rokov 2015 – 2018 a NKÚ SR sa bude zaujímať aj o to či existuje systém a kritériá, podľa ktorých tieto financie pridelujú.

Porovnanie rokov 2016 a 2017 (základné ukazovatele)

Názov	2016	2017	Medziročná zmena
Tržby	299 362 000 €	301 559 000 €	+0,73 %
Zisk	2 277 000 €	342 000 €	-85,0 %
EBITDA*	31 877 000 €	30 012 000 €	-5,85 %
Čistý pracovný kapitál	22 064 000 €	19 244 000 €	-12,8 %
Aktíva	436 367 000 €	442 809 000 €	+1,48 %
Vlastné imanie	232 107 000 €	232 567 000 €	+0,20 %
EBITDA marža**	10,70 %	10,00 %	-6,54 %
Celková zadlženosť	46,81 %	47,48 %	+1,43 %

Zdroj: FINSTAT

Finančné ukazovatele:

*EBITDA – zisk pred zdanením, úrokmi a odpismi

** EBITDA marža – operatívna profitabilita spoločnosti, v zásade ide o zlomok, keď v čitateli je EBITDA a v menovateli sú celkové tržby.

EBITDA (Slovenská pošta prehľad v rokoch)

Skratka EBITDA znamená Zisk pred zdanením, úrokmi a odpismi (po angl. Earnings before Interest, Taxes, Depreciations and amortization charges). V spoločnostiach túto skratku využívajú napríklad finanční riaditelia pri analýze pomerových ukazovateľov.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	1.1.2005 31.12.2005	1.1.2006 31.12.2006	1.1.2007 31.12.2007	1.1.2008 31.12.2008	1.1.2009 31.12.2009	1.1.2010 31.12.2010	1.1.2011 31.12.2011	1.1.2012 31.12.2012	1.1.2013 31.12.2013	1.1.2014 31.12.2014	31.12.2014 31.12.2015	1.1.2016 31.12.2016	1.1.2017 31.12.2017
EBITDA	47,541 mil.€	41,915 mil.€	39,052 mil.€	35,445 mil.€	36,680 mil.€	33,739 mil.€	39,086 mil.€	38,089 mil.€	43,446 mil.€	39,440 mil.€	33,347 mil.€	31,877 mil.€	30,012 mil.€
Neočistená EBITDA	46,784 mil.€	42,124 mil.€	37,906 mil.€	33,927 mil.€	34,294 mil.€	31,500 mil.€	38,316 mil.€	37,114 mil.€	42,101 mil.€	38,367 mil.€	30,405 mil.€	28,935 mil.€	26,819 mil.€
Prevádzkový zisk	27,618 mil.€	18,194 mil.€	11,501 mil.€	6,057 mil.€	7,407 mil.€	-8 290 400 €	-9 926 561 €	10 417 €	5,822 mil.€	5,985 mil.€	6,988 mil.€	6,940 mil.€	4,977 mil.€
Čistý zisk	17,527 mil.€	10,799 mil.€	7,041 mil.€	2,592 mil.€	378 878 €	-11 214 354 €	-8 365 818 €	-1 351 364 €	2,106 mil.€	3,317 mil.€	2,183 mil.€	2,277 mil.€	342 000 €
Čistý pracovný kapitál	28,568 mil.€	26,239 mil.€	26,972 mil.€	-3 679 000 €	-782 546 €	-11 810 000 €	-5 536 109 €	10,804 mil.€	23,632 mil.€	23,198 mil.€	25,844 mil.€	22,064 mil.€	19,244 mil.€

Zdroj: FINSTAT

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

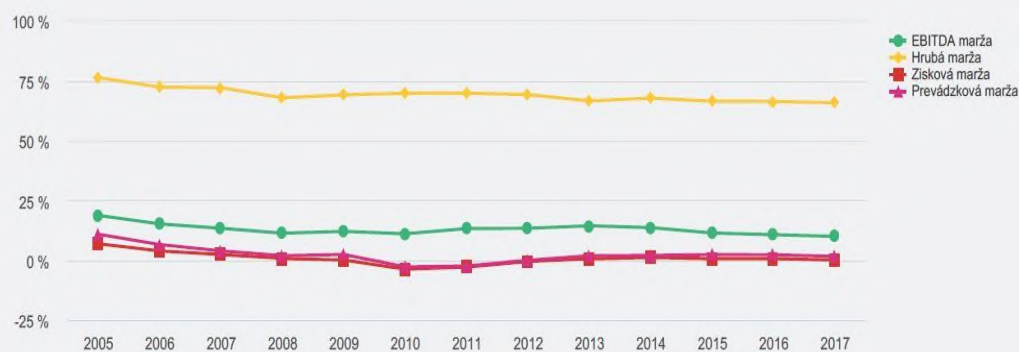
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Marža (Slovenská pošta prehľad v rokoch)

Marža ukazuje hrubý zisk (v percentách), ktorý spoločnosť vytvára v pomere k tržbám, resp. o koľko je navýšená cena produktu či služby oproti nákupnej/nákladovej cene.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	1.1.2005 31.12.2005	1.1.2006 31.12.2006	1.1.2007 31.12.2007	1.1.2008 31.12.2008	1.1.2009 31.12.2009	1.1.2010 31.12.2010	1.1.2011 31.12.2011	1.1.2012 31.12.2012	1.1.2013 31.12.2013	1.1.2014 31.12.2014	31.12.2014 31.12.2015	1.1.2016 31.12.2016	1.1.2017 31.12.2017
EBITDA marža	18,76 %	15,21 %	13,38 %	11,33 %	12,08 %	11,09 %	13,26 %	13,37 %	14,42 %	13,66 %	11,42 %	10,70 %	10,00 %
Hrubá marža	76,27 %	72,33 %	72,07 %	67,86 %	69,09 %	69,76 %	69,81 %	69,18 %	66,59 %	67,70 %	66,43 %	66,33 %	65,78 %
Zisková marža	6,92 %	3,92 %	2,41 %	0,83 %	0,12 %	-3,69 %	-2,84 %	-0,47 %	0,70 %	1,15 %	0,75 %	0,76 %	0,11 %
Prevádzková marža	10,90 %	6,60 %	3,94 %	1,94 %	2,44 %	-2,72 %	-2,35 %	0,00 %	1,93 %	2,07 %	2,39 %	2,33 %	1,66 %

Zdroj: FINSTAT

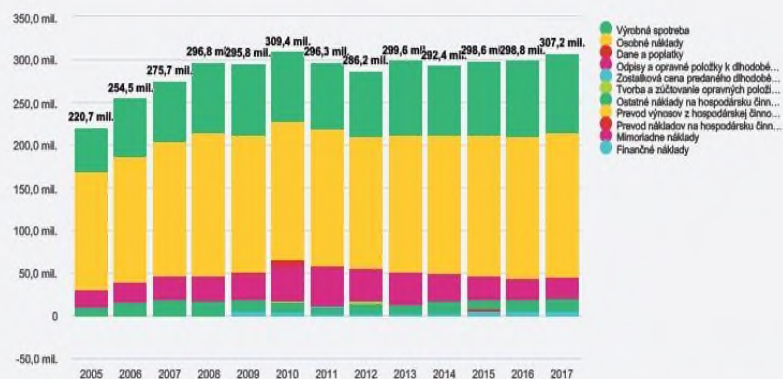
NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

ŠTRUKTÚRA NÁKLADOV

Nákladom je zníženie ekonomických úžitkov firmy v účtovnom období, ktorých hodnotu vieme vyjadriť peniazmi.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	1.1.2005	1.1.2006	1.1.2007	1.1.2008	1.1.2009	1.1.2010	1.1.2011	1.1.2012	1.1.2013	1.1.2014	31.12.2014	1.1.2016	1.1.2017
	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
Výrobná spotreba	52,444 mil.€	68,277 mil.€	71,850 mil.€	82,730 mil.€	85,102 mil.€	82,624 mil.€	78,873 mil.€	77,825 mil.€	88,721 mil.€	82,668 mil.€	86,952 mil.€	90,279 mil.€	93,185 mil.€
Osobné náklady	138,1 mil.€	147,2 mil.€	157,8 mil.€	169,2 mil.€	160,4 mil.€	161,0 mil.€	159,0 mil.€	152,5 mil.€	159,7 mil.€	160,4 mil.€	166,6 mil.€	165,5 mil.€	169,7 mil.€
Dane a poplatky	-	-	-	-	1,646 mil.€	7,623 mil.€	1,878 mil.€	1,889 mil.€	-	-	-	-	-
Odplý a opravné položky k dlhodobému nehmotnému majetku a dlhodobému hmotnému majetku	19,923 mil.€	23,721 mil.€	27,551 mil.€	29,388 mil.€	29,696 mil.€	42,215 mil.€	46,136 mil.€	38,165 mil.€	37,624 mil.€	33,455 mil.€	26,359 mil.€	24,937 mil.€	25,035 mil.€
Zostatková cena predaného dlhodobého majetku a predaného materiálu	-	-	-	-	1,397 mil.€	488 440 €	155 791 €	75 726 €	-	-	-	-	-
Tvorba a zúčtovanie opravných položiek k pohľadávkam	-	-	-	-	424 150 €	1,115 mil.€	-294 289 €	2,847 mil.€	-	-	-	-	-
Ostatné náklady na hospodársku činnosť	10,226 mil.€	15,279 mil.€	18,449 mil.€	15,515 mil.€	11,939 mil.€	10,446 mil.€	7,840 mil.€	11,125 mil.€	10,672 mil.€	13,825 mil.€	10,961 mil.€	13,526 mil.€	14,704 mil.€
Prevod výnosov z hospodárskej činnosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0 €	0 €
Prevod nákladov na hospodársku činnosť	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,874 mil.€	0 €	0 €
Mimoriadne náklady	-	-	-	-	-	-	10 929 €	-	-	-	-	-	-
Finančné náklady	-	-	-	-	5,147 mil.€	3,914 mil.€	2,428 mil.€	1,794 mil.€	1,875 mil.€	2,081 mil.€	4,550 mil.€	4,599 mil.€	4,545 mil.€

Zdroj: FINSTAT

Analýza stavu hospodárenia

Na základe výročnej správy Slovenskej pošty možno konštatovať, že **hlavnou prioritou SP bolo v roku 2017 dosiahnutie kladného výsledku hospodárenia** pred zdanením vo výške 929 000 eur. SP v správe uvádza, že aj napriek silným konkurenčným tlakom, poklesu výnosov v oblasti listových zásielok či zmenou spotrebiteľského správania sa zákazníkov dokázala v roku 2017 dosiahnuť zisk pred zdanením vo výške 1 601 000 eur, čo predstavuje čistý zisk 342 000 eur.

Na dosiahnutých výnosoch mali pretrvávajúci majoritný podiel výnosy z **hlavnej činnosti (86 %)** – predovšetkým výnosy z vnútroštátneho a medzinárodného poštového styku (57 %), ďalej **výnosy z finančných služieb pošty (17 %)**, výnosy z **vybraných služieb pošty (6 %)** a výnosy

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

	<p>v oblasti poskytovania zmluvných zásielkových služieb (6 %). Pri výnosoch z vnútroštátneho a medzinárodného poštového styku si dominantné postavenie zachovali univerzálne služby s výnosmi vo výške takmer 146 mil. eur. Výnosy z medzinárodného poštového styku dosiahli viac ako 21 mil. eur a výnosy z neuniverzálnych služieb viac ako 15 mil. eur.</p> <p>Z hodnotení finančného zdravia na portáli Finstat vyplýva, že Slovenská pošta sa podľa všeobecne uznávaných predikčných výpočtov pohybuje blízko rizikového pásma, ktoré indikuje nízke finančné zdravie spoločnosti. Od roku 2013 sa čistý zisk SP pohyboval zhruba vo výške 2–3 mil. eur., avšak v roku 2017 klesol na 347 000 eur. Vo výročnej správe spoločnosti za rok 2017 sa v sekcii Vysporiadanie zisku za rok 2017 píše:</p> <table border="1" data-bbox="475 763 1433 981"> <thead> <tr> <th>Vysporiadanie zisku za rok 2017 Profit Settlement for 2017</th> <th>v tis. eur in EUR ths.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Pridel do zákonného rezervného fondu Share to statutory reserve fund</td> <td>18</td> </tr> <tr> <td>Preúčtovanie zisku za rok 2016 na neuhradenú stratu minulých rokov a jej zníženie Re-recording of the profit for 2016 to the accumulated loss from previous years and its decrease</td> <td>324</td> </tr> </tbody> </table> <p>Dôvodom razantnejšieho poklesu zisku medzi rokmi 2016 a 2017 teda zrejme sú aj účtovné operácie. Tržby zostali medziročne zhruba na rovnakej úrovni (299 vs. 301 mil. eur), avšak osobné náklady spoločnosti sa zvýšili zo 165,5 mil. na 169,7 mil. eur a výrobná spotreba sa tiež zvýšila z 90,3 na 93,2 mil. eur.</p> <p>Postavenie Slovenskej pošty na trhu</p> <p>Postavenie SP a rozsah poskytovaných poštových služieb vychádza zo zákona č. 324/2011 Z. z. o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. SP na trhu poštových služieb vystupuje aj naďalej ako jediný poskytovateľ univerzálnej služby. Ako držiteľ poštovej licencie je SP povinná garantovať prijímanie a doručovanie listov, balíkov a poštových poukazov minimálne každý pracovný deň na celom území krajiny za rovnakých podmienok pre všetkých, za čo dostáva v súlade so zákonom o poštových službách finančné príspevky z kompenzačného fondu. V oblasti listových zásielok vo vnútroštátnom a medzinárodnom styku si SP v roku 2017 udržala dominantný podiel na trhu, a to aj napriek medziročnému poklesu listových zásielok. V balíkovom a expresnom portfóliu vo vnútroštátnom a medzinárodnom styku sa darí kopírovať trend rastu trhu a SP potvrdzuje svoje postavenie významného hráča na tomto trhu. Na medziročnej úrovni SP zaznamenala rast balíkových a expresných zásielok. (Výročná správa 2017)</p>	Vysporiadanie zisku za rok 2017 Profit Settlement for 2017	v tis. eur in EUR ths.	Pridel do zákonného rezervného fondu Share to statutory reserve fund	18	Preúčtovanie zisku za rok 2016 na neuhradenú stratu minulých rokov a jej zníženie Re-recording of the profit for 2016 to the accumulated loss from previous years and its decrease	324
Vysporiadanie zisku za rok 2017 Profit Settlement for 2017	v tis. eur in EUR ths.						
Pridel do zákonného rezervného fondu Share to statutory reserve fund	18						
Preúčtovanie zisku za rok 2016 na neuhradenú stratu minulých rokov a jej zníženie Re-recording of the profit for 2016 to the accumulated loss from previous years and its decrease	324						
<p>3. Pridaná hodnota</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Verejnosť bude oboznámená s hospodárením veľkej štátnej spoločnosti. • V prípade zistených pochybení môžu byť vypracované odporúčania, ktorými sa bude Slovenská pošta riadiť aj do budúcnosti, čím sa jej fungovanie stane transparentnejším. • Kontrola môže priniesť nové poznatky o tom, ako sa hospodári s prebytkovým majetkom spoločnosti a či existuje systém, podľa ktorého sa pridelujú 2% z dane a dary. • Potenciálne zaujímavá téma pre médiá. 						

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Civilná ochrana v Slovenskej republike	
Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz
1. Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Obrana a bezpečnosť
2. Aktuálnosť a významnosť témy	<p>Definícia podľa zákona č.42/1994 o civilnej ochrane: <i>„Civilná ochrana je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znížovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činností pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Poslaním civilnej ochrany je v rozsahu ustanovenom týmto zákonom chrániť život, zdravie a majetok a utvárať podmienky na prežitie pri mimoriadnych udalostiach a počas vyhlásenej mimoriadnej situácie.“</i></p> <p>Vládou v roku 2017 schválená Bezpečnostná stratégia SR definuje bezpečnostnú situáciu nasledujúcim spôsobom: <i>„Bezpečnostné prostredie, v ktorom SR naplňa svoje bezpečnostné záujmy, sa významne zhoršilo. Mení sa rýchlo a častokrát nepredvídateľne, ovplyvňujú ho vnútorné a vonkajšie faktory, ktoré sú navzájom úzko previazané, a ktorých hranica je čoraz nejasnejšia. Krízové situácie môžu vzniknúť bez akéhokoľvek varovania a reakcia medzinárodného spoločenstva nemusí byť okamžitá.“</i></p> <p>a tiež</p> <p>„SR sa bude aktívne zapájať do spolupráce v oblasti civilnej ochrany s cieľom zlepšiť účinnosť systémov na predchádzanie krízovým situáciám, na prípravu a reakciu na ne, posilňovať spoluprácu v rámci EÚ a podporovať dobrovoľníctvo. SR bude naďalej využívať mechanizmus EÚ na úseku civilnej ochrany pre poskytnutie pomoci štátom postihnutým krízovou situáciou, či už vo forme materiálnej, finančnej alebo vo forme záchranných tímov. SR bude pripravená rovnako poskytnúť pomoc v prípade vzniku krízovej situácie iným krajinám. Na zvyšovanie odolnosti štátu v prípade krízovej situácie bude rozvíjať civilné núdzové plánovanie, berúc do úvahy požiadavky dohodnuté v rámci NATO. SR prijme adekvátne opatrenia na posilnenie ochrany občanov a územia SR pred prípadným použitím ZHN.“</p> <p>Z pohľadu bezpečnosti obyvateľov SR je v dnešných aktuálnych bezpečnostných súvislostiach preto dôležité zvyšovať pripravenosť krajiny na nepredvídané situácie v oblastiach správy vecí a služieb civilnej obrany; zostavovania plánov pre výnimočné situácie; organizácie cvičení, do ktorých sú zapojené civilné inštitúcie a obyvateľstvo ako aj prevádzkovania alebo podpory síl civilnej obrany.</p> <p>Oblasť civilnej ochrany na Slovensku zaznamenala zvlášť v posledných desiatich rokoch významné legislatívne aj organizačné zmeny. Skutočné výdavky štátneho rozpočtu SR na civilnú ochranu (podľa klasifikácie COFOG) za rok 2017 podľa funkčnej klasifikácie boli vo výške 2,4 mil eur. V tejto sume nie sú zahrnuté: výdavky na služby v oblasti požiarnej ochrany ako aj nákup a skladovanie potravín, zariadení a iných zásob na núdzové použitie v prípade katastrof počas mieru.</p>

	<p>Oblasti civilnej ochrany z pohľadu súčasne platnej legislatívy sú nasledujúce:</p> <pre>graph TD; M[Ministerstvo vnútra] --> IZS[Integrovaný záchranný systém]; M --> P[Protiradiačná, protichemická a protibiologická ochrana]; M --> V[Varovanie a vyznamenanie obyvateľstva]; M --> K[Informačná služba civilnej ochrany]; M --> POMP[Poskytovanie humanitárnej pomoci a prijímanie humanitárnej pomoci]; M --> KO[Kolektívna ochrana a individuálna ochrana obyvateľstva];</pre>
<p>3. Pridaná hodnota</p>	<p>Na základe analýzy cieľov a zmapovania harmonogramu realizácie úloh na dosiahnutie cieľov stanovených v „Konceptii organizácie a rozvoja civilnej ochrany do roku 2015“ a „Konceptii organizácie, fungovania a rozvoja integrovaného záchranného systému v Slovenskej republike na roky 2011 – 2015“ zistiť úroveň plnenia úloh v oblasti civilnej ochrany v SR.</p> <p>Materiál „Konceptia organizácie a rozvoja civilnej ochrany do roku 2015“ bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 343 z 28. mája 2008, v ktorom bolo vládou uložené podpredsedovi vlády a ministrom vnútra priebežne prijímať opatrenia na plnenie úloh z koncepcie organizácie a rozvoja civilnej ochrany do roku 2015, a tiež zabezpečiť vyhodnotenie plnenia úloh z koncepcie organizácie a rozvoja civilnej ochrany do roku 2015. Vyhodnotenie plnenia úloh z Koncepcie organizácie a rozvoja civilnej ochrany do roku 2015 bolo spracované v decembri 2015 avšak obsahuje len vyhodnotenie plnenia hlavných cieľov koncepcie. Neobsahuje však vyhodnotenie plnenia časti 3. Harmonogramu realizácie úloh k dosiahnutiu cieľov stanovených koncepciou kde je uvedených 19 konkrétnych úloh, zodpovedností aj časových rámcov jednotlivých plnení.</p> <p>Materiál Konceptia organizácie, fungovania a rozvoja integrovaného záchranného systému v Slovenskej republike na roky 2011 – 2015 bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 33 z 19. januára 2011, v ktorom bolo vládou uložené ministrom zdravotníctva zabezpečiť realizáciu budovania integrovaného záchranného systému podľa koncepcie organizácie, fungovania a rozvoja integrovaného záchranného systému na roky 2011 až 2015 a ministrom vnútra do 31. marca 2013 predložiť na rokovanie vlády správu o plnení úloh vyplývajúcich z koncepcie organizácie, fungovania a rozvoja integrovaného záchranného systému na roky 2011 až 2015 so stavom k 31. decembru 2012. Informácia o plnení úloh vyplývajúcich z koncepcie organizácie, fungovania a rozvoja integrovaného záchranného systému na roky 2011 až 2015 so stavom k 31. decembru 2012 bola predložená</p>

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

na vedomie na rokovaní vlády 22. mája 2013. **Informácia však napríklad neobsahuje plnenie úloh podľa prílohy č.7 – Akčného plánu predmetnej koncepcie, pričom v závere koncepcie bolo uvedené, že konkrétne postupy, zodpovednosť a termíny realizácie koncepcie budú uvedené v akčnom pláne.**

V roku 2013 NKÚ SR zrealizovalo Kontrolu informačno-komunikačného prostredia integrovaného záchranného systému SR. Kontrolou boli zistené aj významné nedostatky v oblasti dátových prenosov medzi záchrannými zložkami operujúcimi na KS IZS a operačným strediskom záchranej zdravotnej služby.

Z vyššie uvedených dôvodov je potrebné zistiť prípadné nedostatky v tejto oblasti. V súvislosti so zhoršeným bezpečnostným prostredím ako aj klimatickými zmenami predstavujúcimi čoraz vážnejšie riziká pre ekosystémy, zdravie ľudí a hospodárstvo v Európe je účelom navrhovanej KA preverenie aktuálneho stavu pripravenosti krajiny na nepredvídateľné krízové situácie, ktoré ohrozujú život, zdravie a majetok občanov SR. **Zistením súčasného stavu pripravenosti systému CO a IZS ako jeho významnej súčasti a odstránením prípadných nedostatkov zistených kontrolou dôjde k zníženiu výšky budúcich škôd z nepredvídateľných krízových situácií.**

Pozn.: KA by mohla byť z dôvodu rozsiahlosti rozdelená na dve časti:

1. Civilná ochrana v SR (bez časti uvedenej v bode 2)
2. Integrovaný záchranný systém v SR

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Rozvoj výzbroje, techniky a materiálu																																									
Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz																																								
1. Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Obrana a bezpečnosť																																								
2. Aktuálnosť a významnosť témy	<p>Rozpočet MO SR pre oblasť Rozvoj obrany vo schválenom Návrhu RVS na roky 2019 - 2021:</p> <table border="1"> <caption>Rozvoj obrany (mil. eur)</caption> <thead> <tr> <th>Rok</th> <th>Rozvoj infraštruktúry</th> <th>Rozvoj výzbroje, techniky a materiálu</th> <th>Rozvoj kom. a informačných systémov</th> <th>Rozvoj centrálnej logistiky</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2016 S</td> <td>~20</td> <td>112</td> <td>~40</td> <td>~20</td> </tr> <tr> <td>2017 S</td> <td>~20</td> <td>144</td> <td>~30</td> <td>~20</td> </tr> <tr> <td>2018 R</td> <td>~20</td> <td>231</td> <td>~30</td> <td>~20</td> </tr> <tr> <td>2018 OS</td> <td>~20</td> <td>179</td> <td>~60</td> <td>~30</td> </tr> <tr> <td>2019 N</td> <td>~20</td> <td>769</td> <td>~40</td> <td>~20</td> </tr> <tr> <td>2020 N</td> <td>~20</td> <td>621</td> <td>~100</td> <td>~30</td> </tr> <tr> <td>2021 N</td> <td>~20</td> <td>588</td> <td>~70</td> <td>~30</td> </tr> </tbody> </table> <p>Zdroj: Schválený RVS na roky 2019-2021</p> <p>V rámci rozvoja obrany sú na rok 2019 vyčlenené prostriedky na rozvojové aktivity rezortu MO SR, a to najmä na rozvoj výzbroje, techniky a špeciálneho materiálu, rozvoj komunikačných a informačných systémov, rozvoj infraštruktúry, nákup dopravných prostriedkov a modernizáciu leteckej techniky, vrátane nákupu vrtuľníkov a taktických stíhacích lietadiel.</p> <p>Nárast výdavkov v rámci rozvoja výzbroje, techniky a materiálu v roku 2019 oproti schválenému rozpočtu roku 2018 predstavuje sumu 538 mil. eur, čo je zvýšenie o 232 %. Pritom rok predtým bol schválený rozpočet s navýšením pre rok 2019 len vo výške 14% a v sume 32 mil. eur.</p>	Rok	Rozvoj infraštruktúry	Rozvoj výzbroje, techniky a materiálu	Rozvoj kom. a informačných systémov	Rozvoj centrálnej logistiky	2016 S	~20	112	~40	~20	2017 S	~20	144	~30	~20	2018 R	~20	231	~30	~20	2018 OS	~20	179	~60	~30	2019 N	~20	769	~40	~20	2020 N	~20	621	~100	~30	2021 N	~20	588	~70	~30
Rok	Rozvoj infraštruktúry	Rozvoj výzbroje, techniky a materiálu	Rozvoj kom. a informačných systémov	Rozvoj centrálnej logistiky																																					
2016 S	~20	112	~40	~20																																					
2017 S	~20	144	~30	~20																																					
2018 R	~20	231	~30	~20																																					
2018 OS	~20	179	~60	~30																																					
2019 N	~20	769	~40	~20																																					
2020 N	~20	621	~100	~30																																					
2021 N	~20	588	~70	~30																																					

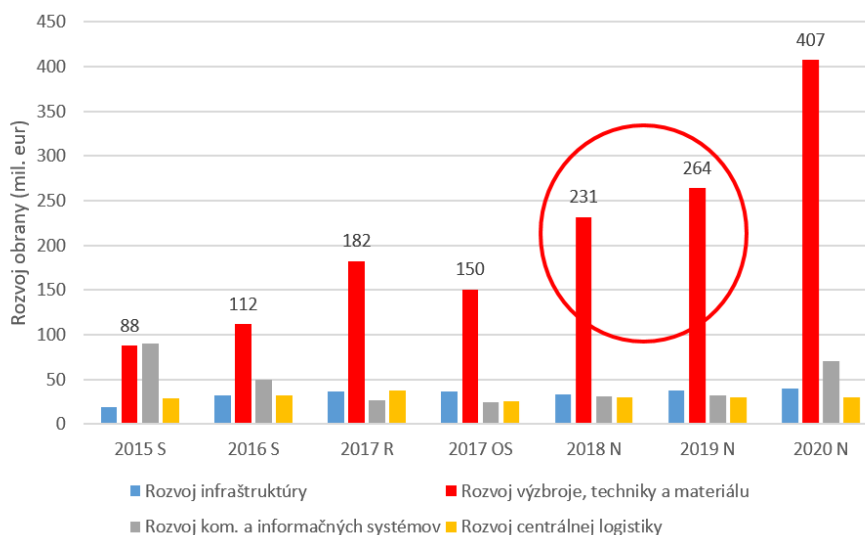

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Rozpočet MO SR pre oblasť Rozvoj obrany vo schválenom Návrhu RVS na roky 2018 - 2020:

Zdroj: Schválený RVS na roky 2018 - 2020

Podľa schválenej Komplexnej metodiky obranného plánovania sú základnými dokumentmi pre vypracovanie ročného rozpočtu na nasledujúci rozpočtový rok programový plán, viacročný rozpočet kapitoly, zákon o štátnom rozpočte na nasledujúci rozpočtový rok a rozpisový list MF SR pre rozpočtovú kapitolu MO SR. Proces vypracovania návrhu ročného rozpočtu MO SR nadväzuje na schválenie návrhu viacročného rozpočtu verejnej správy vo vláde SR.

V roku 2018 bola na MO SR vykonaná KA-019/2018 „Plnenie cieľov a merateľných ukazovateľov vybraných podprogramov v rámci programu Rozvoj obrany kapitoly Ministerstva obrany SR.“ Výstupy KA podliehajú stupňu utajenia „Dôverné“.

Vo schválenom Návrhu RVS na roky 2019 - 2021 došlo k významnej vyššie uvedenej zmene vo výdavkoch v oblasti rozvoja výzbroje techniky a materiálu, ktorá poukazuje na významné aktuálne štrukturálne zmeny v časti rozvoj výzbroje, techniky a materiálu. V kontexte aktuálne neschválených strategických bezpečnostných dokumentov SR (Bezpečnostná, Vojenská a Obranná stratégia SR ako aj Dlhodobý plán rozvoja obrany SR do roku 2030) v NR SR (napriek ich schváleniu vo vláde v októbri 2017) a súčasne pri mimoriadnom navýšení rozpočtovaných finančných prostriedkov na rok 2019 pre rozvoj obrany sa téma javí ako mimoriadne aktuálna.

Významnosť:

Finančná: Schválený rozpočet pre oblasť Rozvoj VTM na rok 2019 vo výške 769 mil. eur. Rok predtým schválený rozpočet vo výške 232 mil. eur. Tento významný rozdiel indikuje zvýšené riziká spojené s prípravou čerpania ako aj samotným čerpaním finančných prostriedkov.

Nefinančná: Kvalita zabezpečenia obranyschopnosti SR.

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

3. Pridaná hodnota

Kontrola dodržiavania komplexných procesov metodiky obranného plánovania a príslušných zákonov pri tvorbe rozpočtu na rok 2019 ako aj spôsobu a efektivity čerpania finančných prostriedkov v oblasti Rozvoj VTM v roku 2019. Kontrola procesov schválenej metodiky a výdavkov a identifikovanie prípadných nedostatkov prispeje k efektívnejšiemu, hospodárnejšiemu a účinnejšiemu využívaniu finančných prostriedkov v kapitole MO SR v nasledujúcom období vzhľadom na významné zvýšenie výdavkov v tejto oblasti v nasledujúcom období.

Vybrané projekty skládok odpadu a kontrola zariadenia premeny odpadu na energiu (Spaľovňa OLO a.s.)

Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz
1. Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Trvalo udržateľná spotreba a výroba, energetická efektívnosť a environmentálna udržateľnosť
2. Aktuálnosť a významnosť témy	<p>Tému navrhujeme zaradiť do plánu kontrolnej činnosti na rok 2020 z dôvodu významných ekonomických, sociálnych a ekologických aspektov skládok odpadov, ktoré výrazne vplyvajú na kvalitu života človeka v spoločnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Stále sa zvyšujúce množstvo odpadu (aj napriek zavedenej stratégii predchádzania vzniku odpadu). ➤ Téma kontrolnej akcie je z hľadiska životného prostredia veľmi aktuálna – využívanie skládok odpadu je u nás nadmerné, nakoľko SR stále skládkuje približne 66 % komunálneho odpadu (Správa o krajine – Slovensko 2018). V porovnaní s ostatnými krajinami EÚ posielame na skládky výrazne viac odpadu. (SR na popredných miestach v EÚ, ktorej priemer je cca 25 %). Cieľ, ktorý musí SR splniť do roku 2035 je znížiť podiel uloženého odpadu na skládkach na 10 % (v súčasnosti tam putujú dve tretiny komunálneho odpadu, splnenie tohto cieľa je ťažko dosiahnuteľné - nízka účinnosť plnenia cieľov EÚ v odpadovom hospodárstve). ➤ Negatívny ekologický dopad – odpady končiace na skládkach (odpad by mal byť zdrojom pre ďalšie využitie). ➤ Skládkovanie môže mať negatívny vplyv na zdravie a životné prostredie. ➤ Prevrátená hierarchia odpadového hospodárstva – na 1. mieste prevencia vzniku odpadu, na poslednom skládkovanie (u nás je to presne naopak –produkcia odpadu neklesá). <p>V nadväznosti na hodnotenie vývoja ukazovateľov týkajúcich sa odpadového hospodárstva je potrebné zdôrazniť, že SR má mieru recyklácie komunálneho odpadu jednu z najnižších v EÚ a skládkovanie je stále základný spôsob nakladania s komunálnym odpadom. Skládkovanie má pritom okrem negatívnych dopadov na zdravie obyvateľstva a životné prostredie aj ekonomické náklady vo forme zaberania pôdy a straty zdrojov. Rast produkcie odpadu má za posledných desať rokov rastúcu tendenciu, napriek tomu SR s cca 310 kg odpadu na osobu patrí k tým k najlepším v EÚ. Markantne však zaostávame v kvalite jeho spracovania.</p> <p>Miera recyklácie je podpriemerná (23,2 % v roku 2016, priemer EÚ 28 - 46,3 % v roku 2016) a stále pretrváva možnosť nenaplnenia cieľov v oblasti recyklácie odpadov (minimálne 50 % miera) do roku 2020, nakoľko až takmer 70 % odpadov končí na skládkach. Slabý progres separácie odpadov pretrváva už tretím rokom, avšak štatisticky nastal nárast produkovaného komunálneho odpadu v prepočte na jedného obyvateľa.</p> <p>Odpad sa kvôli jeho neželanému charakteru považuje za externalitu. Spôsob nakladania s ním určuje, do akej miery je odpad skutočne nežiaducim následkom produkcie. Spracovanie odpadov vytvára negatívne externality ako je zmena klímy a znečistenie ovzdušia, okrem toho však vznikajú aj pozitívne externality v podobe zabránených emisií pri obnove energie a materiálov. Odhady externých nákladov skládkovania a spaľovania sú výrazne heterogénne, nedá sa určiť jasný víťaz medzi skládkovaním a spaľovaním.</p> <p>Najvýznamnejšie vedľajšie efekty nakladania s odpadmi predstavujú:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ globálne otepľovanie ▪ znečisťovanie ovzdušia ▪ diskomfort ▪ externality súvisiace s prepravou odpadu ▪ zabránené emisie z obnovy energie ▪ zabránené emisie z obnovy materiálov

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

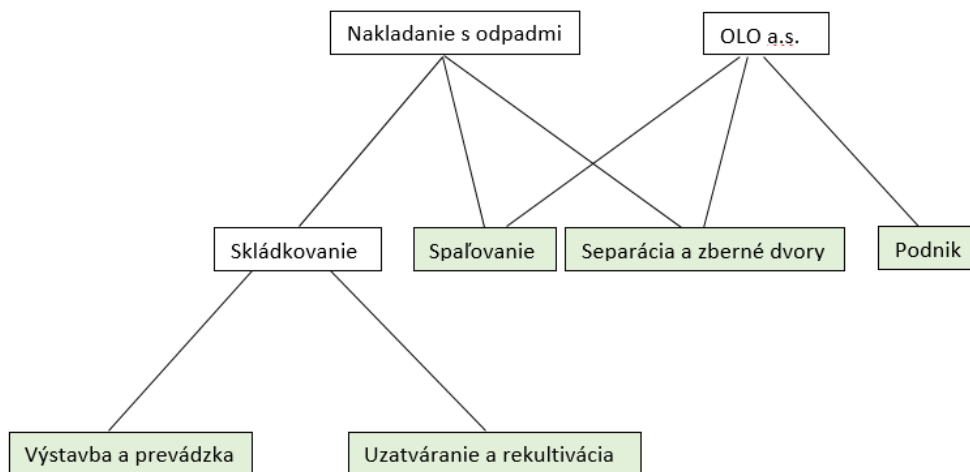

V roku 2016 sa na Slovensku vytvorilo 10,67 mil. ton odpadov, z toho 82 % pochádza z priemyslu a zvyšných 18 % predstavuje komunálny odpad. Na skládkach skončilo 36 % všetkých odpadov, avšak pre komunálne odpady dosahuje miera skládkovania až 66 %. Miera recyklácie dosiahla 23 % pre komunálne a 31 % pre priemyselné odpady. Iba 5 % všetkých odpadov bolo zhodnotených v spaľovniach s energetickým využitím. Zvyšné nakladanie s odpadmi predstavuje predbežná úprava a predbežné skladovanie odpadov (9 %) a iné nakladanie s odpadmi (21 %).

Spaľovanie odpadu prispieva ku globálnemu otepľovaniu, znečisteniu ovzdušia a ľudí žijúcich v blízkosti môže otravovať zápachom alebo nevábnym výhľadom. Podobné problémy majú aj skládky. Energetickým zhodnotením však vieme z rozkladajúceho odpadu získať aspoň elektrinu a teplo. Odpad môžeme spáliť s rôznou energetickou účinnosťou, rovnako aj v prípade moderných skládok odpadov vieme zachytávať skládkový plyn a vyrobiť z neho energiu.

Väčšina štúdií konštatuje, že energetické zhodnocovanie odpadu je celkovo pre životné prostredie škodlivé. Existujú však aj výskumy, podľa ktorých môžu vďaka špičkovým technológiám s vysokou energetickou účinnosťou a nízkymi emisiami environmentálne pozitíva dokonca prevážiť. Prínosy zo získanej energie sú tak podľa nich väčšie ako náklady na klimatickú zmenu či kvalitu ovzdušia. Na Slovensku v súčasnosti máme dve spaľovne (OLO a.s., podnik Mesta Bratislava a KOSIT a.s., Košice – Mesto Košice má len 5 % podiel) komunálneho odpadu a niekoľko spaľovní, ktoré využíva pri svojej činnosti priemysel. Dokopy sa u nás spáli asi 10 % komunálneho odpadu, omnoho menej ako na severe Európy (približne 50 %) a o niečo menej ako v Poľsku, Česku či Maďarsku (15 až 20 %).

Proces nakladania s odpadom

Zdroj: NKÚ SR

V programovacom období 2007 - 2013 bolo z eurofondov a štátneho rozpočtu v rámci operačného programu Životné prostredie zazmluvnených vyše 83,6 mil. eur na 52 projektov týkajúcich sa uzatvárania a rekultivácie skládok odpadu.

Na odpadové hospodárstvo bolo v rámci operačného programu vyčlenených 473 mil. eur (eurofondy + spoluúčasť SR zo štátneho rozpočtu). Na projekty zamerané na uzatváranie a rekultiváciu skládok sa z tohto balíka teda ušlo 17,68 %.

Z takmer troch stoviek zazmluvnených projektov sa takmer každý šiesty týkal skládok odpadu. Z 52 projektov bolo 29 zameraných na uzatvorenie a rekultiváciu skládok (39 mil. eur), zvyšné sa týkali len rekultivácie.

Najviac projektov bolo zazmluvnených na lokalitách Nitrianskeho (12), Trnavského (11) a Banskobystrického kraja (10), žiaden sa netýkal lokality v Bratislavskom kraji. Najviac zdrojov bolo zazmluvnených na projekty týkajúce sa skládok v

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Košickom kraji (20 mil. eur), medzi tromi projektmi sa totiž nachádza aj projekt skládky odpadov Myslava, na ktorý bolo zazmluvnených viac než 12 mil. eur, čo je najvyššia suma spomedzi všetkých 52 projektov. Na strane druhej, projektom s najmenším rozpočtom bola I. etapa uzatvárania a rekultivácie skládky v Kysuckom Lieskovci (170 tis. eur).

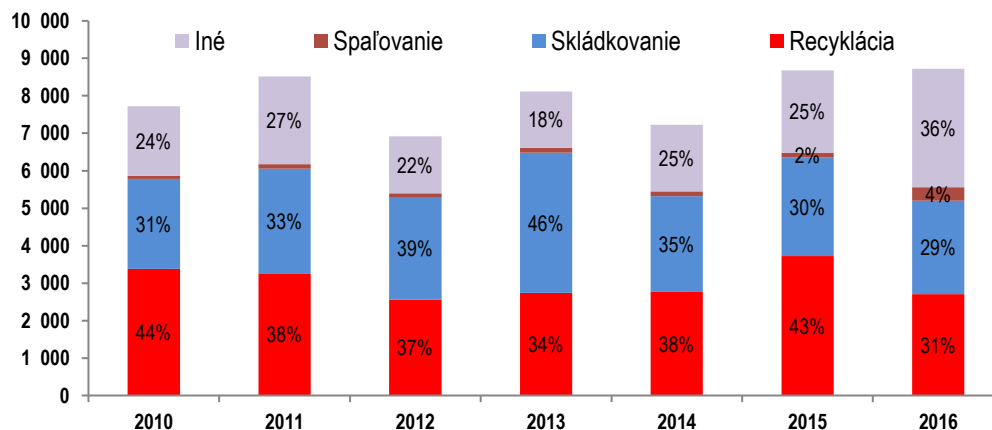
Množstvo vyprodukovaných odpadov a nakladanie s nimi v roku 2016 (tony):

	Množstvo	Recyklácia	Skládkovanie	Spaľovanie	Predbežná úprava a skladovanie	Iné
Priemyselný odpad	8 717 776	2 703 447	2 499 439	361 166	915 686	2 238 038
v %		31,01 %	28,67 %	4,14 %	10,50 %	25,67 %
Komunálny odpad	1 953 478	444 341	1 289 895	196 629	7 372	15 241
v %		22,75 %	66,03 %	10,07 %	0,38 %	0,78 %
Spolu	10 671 254	3 147 788	3 789 334	557 795	923 058	2 253 279
v %		29,50 %	35,51 %	5,23 %	8,65 %	21,12 %

Zdroj: MŽP SR, ŠÚ SR

V priemyselných odpadoch sa nachádza 27 % odpadov, ktoré nie sú bližšie špecifikované z dôvodu ich rôznorodosti. Najväčšiu časť z nich predstavujú splodiny z odsírovania, stabilizované odpady, zmiešané odpady zo stavieb a demoliácií. Druhou najväčšou položkou sú bioodpady (17 %) a za nimi výkopová zemina (16 %). Kovy tvoria 13,5 % priemyselných odpadov, ostatné druhy odpadov tvoria menej ako 10 % na celkovom množstve priemyselných odpadov.

Vývoj nakladania s priemyselnými odpadmi v rokoch 2010 - 2016 (tis. ton)

Zdroj: MŽP SR, ŠÚ SR

V roku 2016 sa na Slovensku vyprodukovalo približne 1,95 mil. ton komunálneho odpadu, pričom až 61 % tvoril zmesový odpad. Na základe dostupných analýz zloženia zmesového komunálneho odpadu väčšina zhodnotiteľného bioodpadu končí na skládkach (68 %), podobne papier (60 %), plasty (70 %) a sklo (45 %).

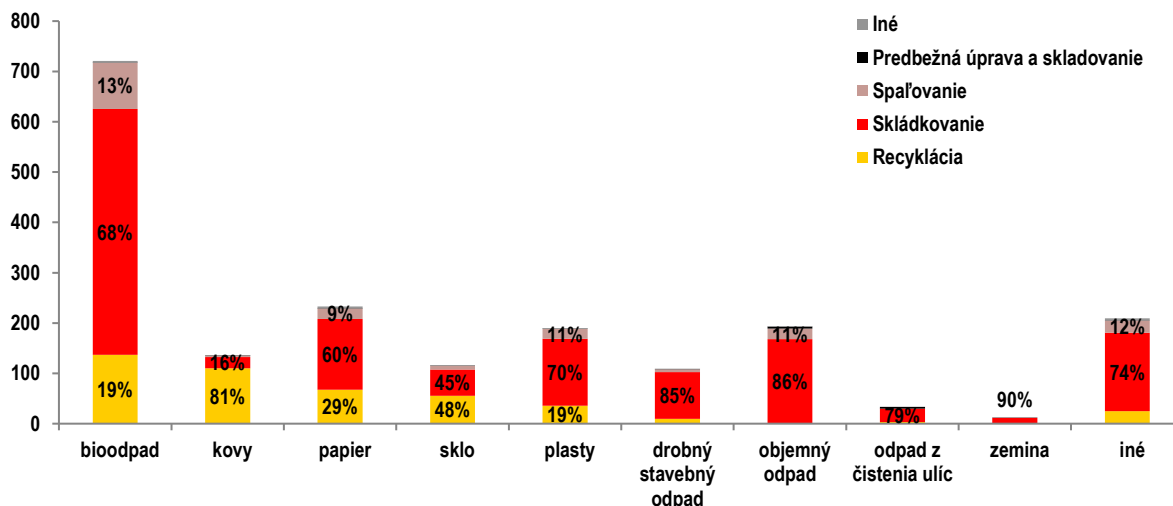

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Nakladanie s komunálnymi odpadmi v roku 2016 (tis. ton)

Zdroj: MŽP SR, ŠÚ SR

Skłádkovanie a jeho možný negatívny vplyv na zdravie a životné prostredie:

- Riziko zamorenia pôdy, vody a ovzdušia (metán, toxické plyny)
- Nejednoznačnosť štúdií vplyvu skládok na zdravie. Niektoré ale ukazujú vplyv na
  - ochorenia dýchacích ciest a alergie
  - nižšia pôrodná hmotnosť a vrodené chyby
  - rakovina
- WHO hovorí o limite 1 km pri ohrození ovzdušia a 2 km pri podzemnej vode
- Neprijemný zápach, estetické hľadisko, neporiadok alebo zníženie cien nehnuteľností

Slovenská norma STN 83 8101 poukazuje na to, že skládky:

- sa nesmú zriaďovať v blízkosti sídel s minimálnou vzdialenosťou 500 m v smere prevládajúcich vetrov a 1000 metrov od zdravotníckych a školských zariadení
- Možnosť skrátiť v prípade umelých a prírodných bariér (terén...)
- Zákaz budovania v
  - inundačnom území
  - zaplavovaných územiach
  - pásmach hygienickej ochrany vodných zdrojov
  - územiach využívaných na rekreáciu
  - územiach postihnutých eróziou
  - lokalitách potrebných na udržiavanie ekologickej stability
  - pôdach určených na poľnohospodárstvo
  - na nestabilných územiach

Každá riadená skládka musí spĺňať viaceré kritériá, ktoré sú presne dané technickými normami. Skłádka musí byť postavená tak, aby sa do okolia nedostávali nebezpečné chemické zlúčeniny, ohrozujúce zdravie obyvateľov a

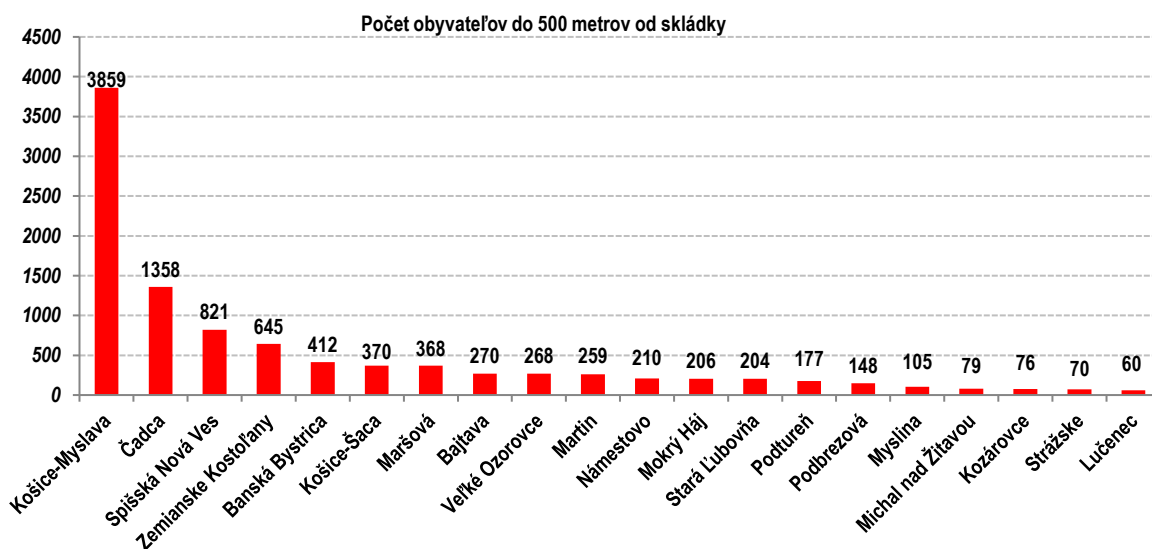
NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

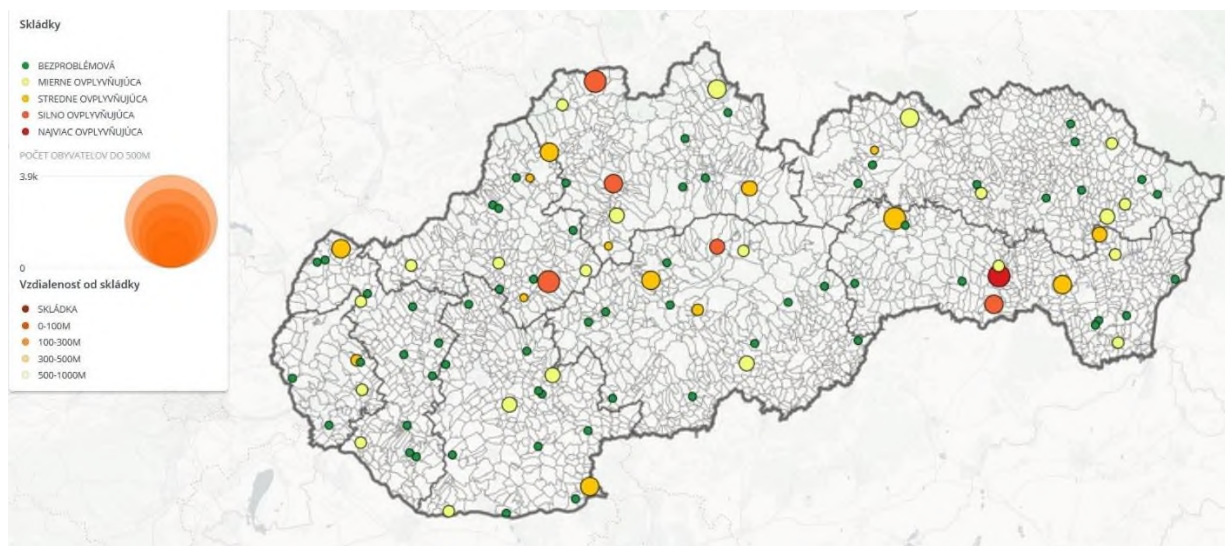

Životné prostredie. Moderná riadená skládka odpadov by mala byť budovaná tak, aby sa splnili kritériá ochrany životného prostredia, z ktorých najdôležitejšie sú:

- Nesmie dochádzať k uvoľňovaniu škodlivín do vodných tokov a do podzemných vôd.
- Na skládku sa môžu ukladať iba niektoré typy odpadov.
- O odpadoch uložených na skládku sa musí viesť podrobná evidencia.
- Znečisťovanie ovzdušia musí byť minimalizované.
- Skládka nesmie pôsobiť príliš rušivo v krajinnom prostredí.

Rozmiestenie skládok vzhľadom na počet obyvateľov do 500 metrov a vzdialenosť od skládky

Aktuálny stav v SR k 10/2017 (viď obr. mapa):

- 102 areálov skládok

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

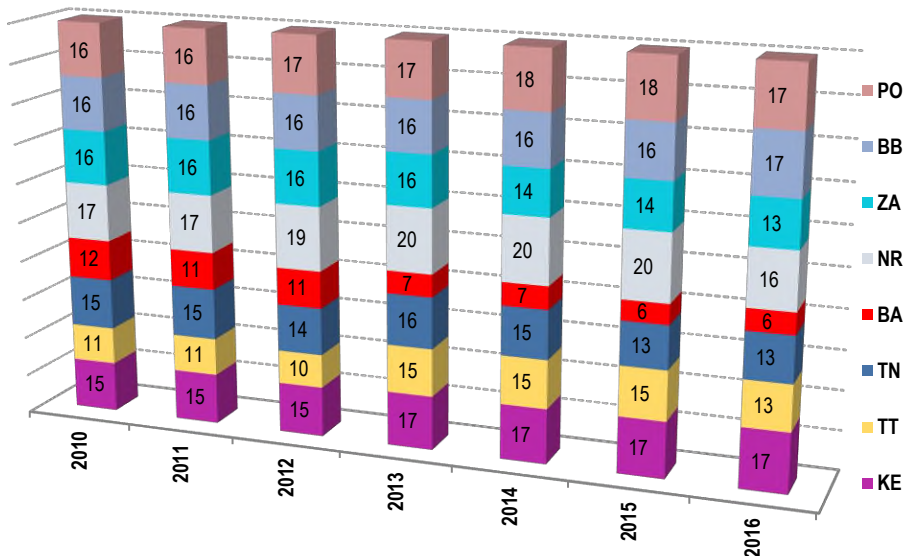
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Vzor č. 1

- 42 nespĺňa normy vzdialenosti, 19 vzniklo po roku 2004
  - 38 skládok s obyvateľmi do 500m
  - 1 skládka so zdravotníckym zariadením a 12 so školami do 1000 m
- Zber skládkového plynu realizuje minimum skládok

Prehľad vývoja počtu regulovaných skládok v SR podľa krajov

Zdroj: MŽP SR, ŠÚ SR

Zoznam skládok v SR

zoznam_skladky_upr.x
lsx

3. Pridaná hodnota

Účelom je preveriť dodržiavanie a uplatňovanie prijatých ochranných opatrení pri realizácii regulovaných skládok odpadov, pri procese uzatvárania a rekultivácie skládok odpadov, ako aj odstránenia ich možných následkov a zhodnotenie vybraných projektov v podmienkach environmentálnej ochrany Slovenskej republiky. Zhodnotenie efektívnosti zariadenia pri premene odpadov na energiu (Spaľovňa OLO a.s.)

Preveriť stav a úroveň ochrany územia SR v nadväznosti na:

1. Plnenie úloh a cieľov opatrení prijatých v súvislosti so skládkami odpadov
  - a) zhodnotenie stavu a úrovne významnosti prijatých opatrení skládkovania odpadov v SR
  - b) posúdenie stavu ochrany v súvislosti s prijatými plánmi zakladania, udržiavania a rekultivácie skládok odpadov z hľadiska plnenia stanovených cieľov (identifikácia oblastí, dostupnosť v regióne a veľkosť obhospodarovaného územia)
  - c) monitoring skládok a ich životný cyklus - princípy, prírodné podmienky, chyby a nedostatky
2. Čerpanie verejných prostriedkov v súvislosti s plnením úloh skládok odpadov
  - a) uplatňovanie prijatých pravidiel a kritérií pri výbere a posudzovaní projektov vzhľadom na lokalitu (závažnosť, naliehavosť a iné.)

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

- b) preverenie prijatých postupov v súvislosti s výstavbou skládok podľa území (environmentálny aspekt, zabránenie kontaminácie územia a podzemnej a povrchovej vody, skládkovanie určitých typov odpadov a ich evidencia, vplyv na ovzdušie, rušivý efekt v krajine a iné.)
- c) zhodnotenie vynaložených finančných prostriedkov na skládky odpadov v nadväznosti na dodržanie legislatívnych a logických princípov hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti
- d) meranie účinnosti riadených skládok - overiť či zavedením a správou regulovaných a riadených skládok odpadov došlo k zníženiu počtu čiernych nelegálnych skládok

3. Efektívnosť využívania zariadenia premeny odpadov na energiu: Spaľovňa OLO a.s., nedostatočne využíva teplo zo spaľovania odpadu. Vyrába iba elektrickú energiu a polovica jej potenciálu je nevyužitá (nedodáva vzniknuté teplo možným domácnostiam).

Pridaná hodnota

- Aktuálny environmentálny aspekt: odpad = veľký ekologický aj finančný problém (drahé nakladanie s odpadom, čierne skládky v zodpovednosti obcí, poplatok za skládkovanie,...)
- Nelegálne skládky sú bližšie k obciam ako legálne (priemerne cca 5,6 km). Tento fakt spôsobuje predraženie likvidácie odpadov legálnou cestou a zároveň aj zvyšuje objem nelegálneho odpadu.
- Vytvorenie predpokladu pre vyššiu mieru zhodnocovania odpadu a recyklácie (odpad = zdroj pre ďalšie použitie)
- Zníženie množstva odpadu uloženého na skládkach a jeho následná likvidácia (ekologické hľadisko)
- Sprehľadnenie výkazníctva, jeho správnosť a pravdivosť
- Lepšia dostupnosť oficiálnych skládok znižuje množstvo nelegálneho odpadu
- Odhalenie skládkovania látok, ktoré na skládkach nemajú čo robiť (napr. aj vytriedeného odpadu).
- Výsledky orientované na zistenia, prečo niektoré skládky zberajú skládkový plyn a to iné nerobia.
- Ceny za skládkovanie (výška, mechanizmy výberu) - odpad sa nosí niekedy aj na skládku, ktorá je vzdialenostne ďalej, ale má nižšie poplatky. To zvyšuje negatívnu ekologickú stopu nakladania s odpadmi

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Národný potravinový katalóg	
Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz
1. Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Trvalo udržateľná spotreba a výroba, energetická efektívnosť a environmentálna udržateľnosť
2. Aktuálnosť a významnosť témy	<p>Tému navrhujeme zaradiť do plánu kontrolnej činnosti na rok 2020 z dôvodu plnenia strategického plánu NKÚ. Z programového vyhlásenia vlády SR 2016 -2020 vzišiel cieľ - Podpora obnovy domáceho výrobného a spracovateľského potravinárskeho segmentu, prednostne s majetkovou účasťou prvovýrobcov a v Stratégii Európa 2020 sa nachádza cieľ Podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva a snaha dosiahnuť potravinovú bezpečnosť.</p> <p>S bezpečnosťou potravín súvisí aj téma Národného potravinového katalógu (NPK), ktorá je momentálne veľmi aktuálna, nakoľko sa v Európe množia problémy s kvalitou potravín, a to najmä v oblasti živočíšnej výroby.</p> <p>NPK je elektronický nástroj verejného obstarávania, ktorý vznikol koncom roka 2017 za účelom jednoduchého nákupu kvalitných a bezpečných potravín od kvalifikovaných dodávateľov a so zárukou dodržania nastavených štandardov za ekonomicky najvýhodnejších podmienok.</p> <p>NPK by mal priniesť zvýšenie kvality stravovania a dostupnosť čerstvých potravín, posilniť hospodársku súťaž a významnejšou mierou siahnuť na finančné prostriedky tých verejných obstarávateľov, ktorí obstarávajú potraviny.</p> <p>Deklarovaným cieľom NPK je poskytnúť kupujúcim pestrú paletu potravín s vysokými kritériami bezpečnosti, kvality a výživovej hodnoty, ktoré si budú môcť pohodlne, flexibilne a priamo objednávať v požadovanom množstve a frekvencii.</p> <p>NPK definuje kvalitatívne produktové štandardy založené na európskom a národnom potravinovom práve, predpisoch a normách. Umožní konzumovať kvalitné potraviny bez vysokého podielu konzervačných látok a umožní objednávateľom vyberať si potraviny na základe vlastných preferencií.</p> <p>NPK by mali v prevažnej miere využívať najmä verejné inštitúcie (v školstve, zdravotníctve, ozbrojené sily, polícia atď.) v ktorých sa môže denne stravovať viac ako 1 mil. osôb.</p>

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

	<p>Z medializovaných informácií³¹ vyplynulo, že za posledný rok prostredníctvom NPK bolo zrealizovaných len 5 transakcií v celkovej hodnote 500 eur, z toho 2 transakcie boli vykonané školami a 3 transakcie MPRV SR.</p> <p>Spustenie NPK, údržba resp. správa systému stála³² SR doteraz spolu cca 1 mil. eur. Služby podpory NPK, udržiavanie call centra a aktualizácia systému tvoria ďalšie desaťtisíce eur, ktoré SR mesačne vynakladá na chod projektu NPK, v ktorom "nikto nenakupuje".</p>
<p>3. Pridaná hodnota</p>	<p>Účelom kontroly je preskúmať dôvody na strane verejných obstarávateľov (verejných inštitúcií), ktoré spôsobujú neochotu, resp. nezáujem obstarávať potraviny prostredníctvom NPK.</p> <p>Pozrieť sa na náročnosť procesu ako celku (od registrácie dodávateľov, odberateľov, oznámenie výzvy – súťaže, až po samotný proces vysúťaženia zakázky).</p> <p>Preveriť IT zmluvy na obstaranie NPK, jeho spustenie, udržiavanie a aktualizovanie NPK.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formou dotazníka, ktorý by bol zaslaný prevažne školským zariadeniam (vedúcim školských jedální). - Osobným rozhovorom na MPRV SR o problémoch, ktoré vedú k neefektívnosti a nevyužívaniu NPK. - Na základe akých kritérií stanovil Výskumný ústav potravinársky, ktoré potraviny majú byť evidované v NPK. - Prieskum trhu (benchmarking) podobných IT projektov. <p>Pridaná hodnota :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zistenie, či vynaložené prostriedky boli investované efektívne (Hodnota za peniaze). 2. Zistenie problémov, ktoré spôsobujú nefunkčnosť a neatraktívnosť NPK. 3. Zistenie, či centralizovaný systém nákupu potravín v podmienkach SR môže byť prínosom. 4. Kritériá na meranie úspešnosti projektu.

³¹ <https://www.teraz.sk/ekonomika/sas-narodny-potravinovy-katalog-je/372190-clanok.html>

³² <https://zive.azet.sk/clanok/137583/na-podohospodarstve-kupili-webkatalog-ktory-nikto-nepouziva-za-skoro-milion-a-dalej-zan-minaju/>

Ochrana a zabezpečenie kvality pitnej vody

Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz
1. Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Trvalo udržateľná spotreba a výroba, energetická efektívnosť a environmentálna udržateľnosť
2. Aktuálnosť a významnosť témy	<p>Tému navrhujeme zaradiť do plánu kontrolnej činnosti na rok 2020 z dôvodu významných ekonomických, sociálnych a ekologických aspektov viazaných na ochranu a zabezpečenie kvality vody, rovnako aj na jej efektívne a hospodárne využívanie, ktoré výrazne vplývajú na kvalitu života človeka v spoločnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 89 % obyvateľov SR je zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov³³. Z 99,7 % je kvalita vody vo vodovodoch dostatočná. • V zásobovaní pitnou vodou z vodovodov sme na tom podpriemerne oproti iným krajinám EÚ aj oproti V4 (Graf 1). Až 17 krajín EÚ má vyššiu pripojenosť obyvateľstva k vodovodom ako Slovensko, 6 krajín ju má nižšiu³⁴. • Na účely pitnej vody sa využívajú prevažne podzemné vody (ktorých kvalita je najvyššia), a to až v prípade 85 % celkovej spotreby. Povrchová voda sa využíva najmä v priemysle (približne 80 % podiel z celkového využitia). Trend využívania tak podzemnej, ako aj povrchovej vody je od roku 1990 klesajúci, naopak množstvo využiteľných podzemných vôd v SR narastá. Verejné vodovody v 3 z 8 krajov (Bratislavský, Trnavský, a Nitriansky kraj) sú zásobované výlučne z podzemných zdrojov. V ostatných krajoch ide o kombináciu podzemných a povrchových zdrojov. Z 2 891 obcí bol verejný vodovod vybudovaný v 2 354, t.j. v 81,4 % obcí SR. • SR vzhľadom k vlastným zásobám vody vykazuje dlhodobo nízky podiel odobratej vody (4 % - jedna z najnižších sledovaných hodnôt v krajinách OECD). Odber vody na obyvateľa je druhý najnižší v EÚ a produktivita vody (HDP/odber) je jedna z najvyšších v EÚ. • Časť obyvateľov SR (v roku 2016 cca 23 %) využíva vodu zo studní a iných zdrojov, ako aj úžitkovú vodu aj na pitné účely. Kvalita vody zo súkromných studní nie vždy vyhovuje požiadavkám na zdravotne bezpečnú pitnú vodu a jej používanie môže byť rizikové. 80 - 85 % vody z iných než verejných zdrojov, napr. vlastné studne pri dome, nespĺňa hygienické štandardy (najčastejšie z dôvodu prítomnosti fekálneho znečistenia, nitrátov a železa). • Pripojenosť obyvateľov na verejnú kanalizáciu sa tiež zvýšila z 54 % na 65,2 %, v medzinárodnom porovnaní je však stále podpriemerná. Investície do infraštruktúry priniesli nárast podielu pripojeného obyvateľstva na verejný vodovod z 85 % v roku 2007 na úroveň 88,3 % v 2015. V SR produkujeme nadpriemerne veľa odpadových vôd na obyvateľa – k čistiarniam odpadových vôd sú pripojené necelé dve tretiny obyvateľstva (cca 67 % obyvateľstva³⁵ a zároveň je potrebné lepšie využívanie čistenia odpadovej vody ako súčasť vodného cyklu. • Znečistenie povrchových aj podzemných vôd odpadovými vodami a splachovaním hnojív a pesticídov z poľnohospodárskej pôdy spôsobuje v SR v európskom porovnaní nadpriemerne veľké straty produktivity. • Európska environmentálna agentúra zdôraznila nutnosť zlepšiť hospodárenie s vodou, najmä pokiaľ ide o infraštruktúrne projekty, ale aj prístupy k poľnohospodárskemu využitiu a manažmentu krajiny. Poukázala tiež na nutnosť pokročilejšej úpravy mestských odpadových vôd³⁶

³³ <https://www.enviroportal.sk/indicator/detail?id=441>

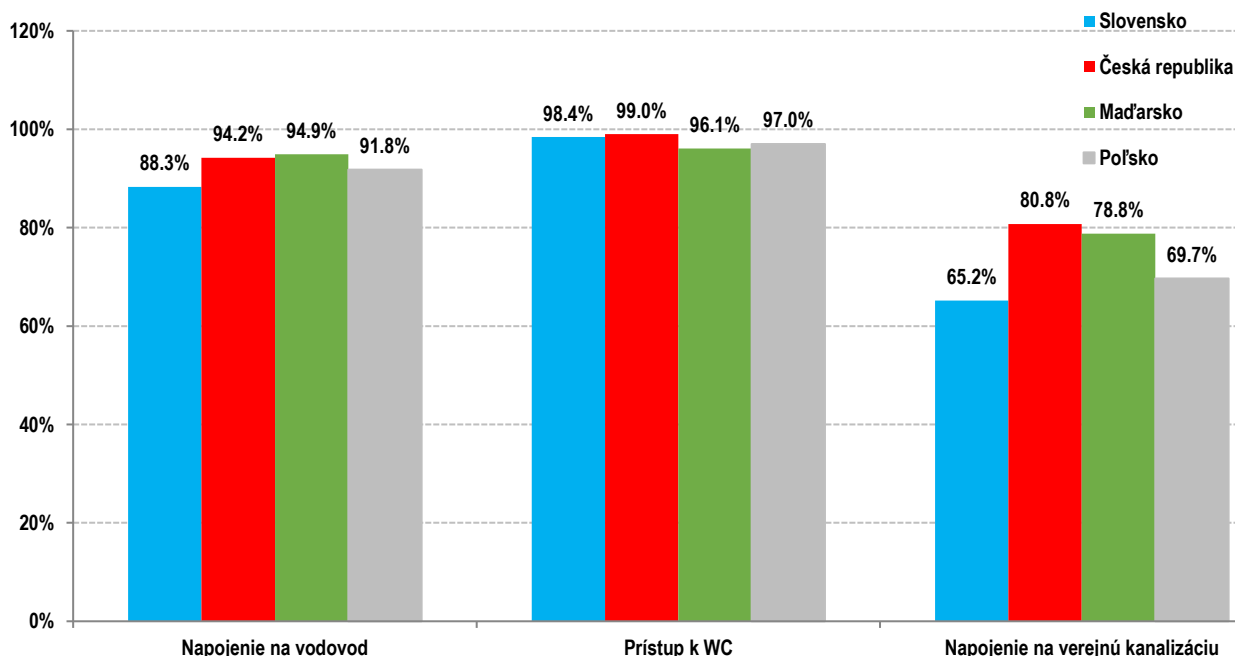
³⁴ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=env_wat_pop&lang=en

³⁵ <https://www.enviroportal.sk/indicator/detail?id=301>

³⁶ <https://www.eea.europa.eu/sk/signaly-eea/signaly-2018/clanky/vyuzivanie-vody-v-europe-2013#tab-novinky-a-clanky>

Graf 1 Prístup k službám v roku 2015

Zdroj: Štatistické úrady jednotlivých krajín, Eurostat

Od roku 2010 bolo investovaných do budovania kanalizácie, manažmentu odpadových vôd a zabezpečovania pitnou vodou viac ako 1,2 mld. eur. Cieľom je splniť záväzok SR (na základe Zmluvy o pristúpení SR k EÚ zo dňa 16.4.2003 vyplývajúci zo smernice Rady 91/271/EHS) o zabezpečení zberných systémov pre komunálnu vodu a následne zabezpečiť požadované čistenie odpadových vôd pre aglomerácie nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov (EO), vyjadrené ako množstvo biologicky odstrániteľného organického znečistenia (viď zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách).

Dobry stav všetkých vôd mal byť dosiahnutý do roku 2015, resp. najneskôr do roku 2027 - cieľ je stanovený na základe Rámcovej smernice o vode 2000/60/ES, ktorá vytvára právny rámec na ochranu a zlepšenie stavu vôd, vodných ekosystémov a trvalo udržateľné, vyvážené a spravodlivé využívanie vôd.

Finančné prostriedky v podobe kapitálových výdavkov pochádzajú najmä z Kohézneho fondu EÚ (87 %) vrátane povinného spolufinancovania a z Environmentálneho fondu (13 %). V priemere sa tak ročne vynaložilo cca 167 mil. eur na vybudovanie vodovodov, kanalizácií a zlepšenie monitorovacích aktivít.

Finančné zdroje zatiaľ minuté z operačného programu Kvalita životného prostredia 2014 – 2020:

- Dodávky vody na ľudskú spotrebu (získavanie, čistenie, infraštruktúra na uskladňovanie a distribúciu) - 29 017 447 €
- Vodné hospodárstvo a ochrana pitnej vody (vrátane manažmentu povodia, dodávok vody, osobitných opatrení na prispôbienie sa zmene klímy, diaľkových a spotrebiteľských meracích zariadení, systémov spoplatňovania a znižovania únikov) - 61 724 274 €
- Úpravne vody – cca 25,3 mil. €
- Odkanalizovanie chránených vodohospodárskych oblastí - v priamej nadväznosti na kvalitu pitnej vody – cca 24,6 mil. €
- Kanalizácie, ČOV a vodovody (vodovody boli časťou výzvy, smeli sa robiť ak boli v jednej ryhe s kanalizáciou, ale taký bol zatiaľ jediný projekt, čiže iba málo z tých 400 mil. € šlo na vodovody) – cca 400 mil. €

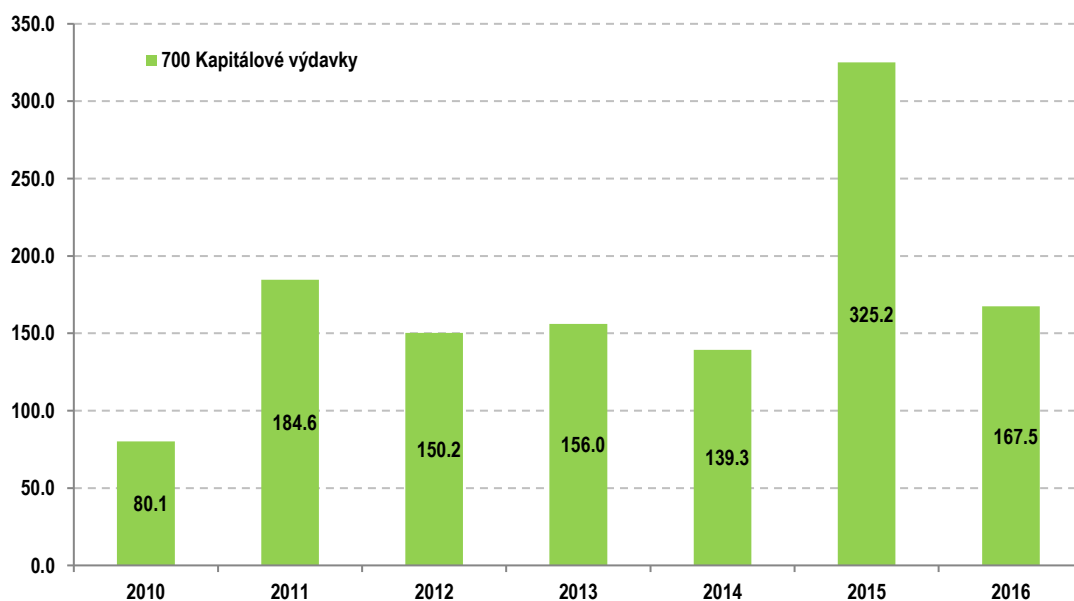

- V najbližšom programovom období sa preinvestuje do sektora vodného hospodárstva cca 500 mil. eur

Finančné zdroje minuté z operačného programu Životné prostredie 2007 – 2013: 36 728 234,77 mil. € (verejné vodovody)
Finančné zdroje z Environmentálneho fondu 2013 – 2016: 16,5 mil. €

- Ochrana vodných zdrojov - 1 325 074,15 €
- Budovanie verejného vodovodu využívajúceho už existujúce vodárenské kapacity - 5 443 100,30 €
- Budovanie verejného vodovodu s využitím malých vodárenských zdrojov - 2 911 105,26 €
- Rozšírenie alebo rekonštrukcia existujúceho verejného vodovodu - 6 662 284,77 €
- Úprava a rekonštrukcia existujúcich vodárenských zdrojov a s tým spojených zariadení - 93 161,80 €
- Podpora odstraňovania následkov mimoriadneho zhoršenia kvality vôd alebo mimoriadneho ohrozenia kvality vôd ohrozujúcich alebo poškodzujúcich životné prostredie - 134 835,68 €

Graf 2 Prehľad výdavkov do manažmentu odpadových vôd a zásobovania pitnou vodou (v mil. eur)

Zdroj: MŽP SR, RIS

Hlavné príčiny negatívnych účinkov na stav vôd sú často navzájom úzko prepojené, čo značne komplikuje situáciu a znižuje možnosti ich eliminácie. V globálnom pohľade ide najmä o zmenu klímy, využívanie pôdy, hospodárske činnosti, ako napríklad energetika, priemysel, poľnohospodárstvo a cestovný ruch, urbanizmus, demografické zmeny a pod. Nepriaznivé dôsledky spôsobené týmito aktivitami sa prejavujú vo forme znečisťujúcich emisií, fyzických zmien vodných útvarov a mimoriadnych udalostí, ako sú napríklad záplavy a suchá.

Jedným z primárnych zdrojov znečistenia útvarov povrchových vôd okrem znečistenia z poľnohospodárstva (organickým znečistením a živinami) sú nečistené alebo nedostatočne čistené komunálne odpadové vody.

Podzemné vody sú najviac atakované priemyselnými a komunálnymi odpadovými vodami, činnosťou v poľnohospodárstve, nelegálnymi skládkami komunálneho odpadu. Vodárenské zdroje sú ohrozované nevhodnou činnosťou v ochranných pásmach (rôzne výrobné prevádzky, intenzívne poľnohospodárstvo, ťažba štrku v chránených vodohospodárskych oblastiach, rozvoj športu a rekreácie, nevhodné urbanistické smerovanie a iné).

Pretrváva nebezpečenstvo ohrozenia podzemných vôd vplyvom prenikania znečisťujúcich látok z rôznych druhov odpadov, environmentálnych záťaží, spádov na terén a infiltráciou zo znečistených úsekov vodných tokov. Významný

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

problém predstavujú plošné zdroje znečistenia (hospodárenie na pôde, znečistenie z atmosféry) a používanie látok s vysokým a trvalým znečisťujúcim účinkom (ropné látky, rádioaktívne látky, pesticídy, detergenty, farmaceutiká a pod.). Znečistenie spôsobené týmito látkami sa spravidla nedá odstrániť alebo je veľmi nákladné, a účinná je zväčša len preventívna ochrana. Dôležité tú tieto skutočnosti:

- veľká časť poľnohospodárskej pôdy dnes neslúži k zabezpečovaniu potravín, ale ako produkcia energetických komodít.
- na cca 150-tisícoch hektároch pestujeme repku, ktorá sa následne používa na energetické účely, predovšetkým na primiešavanie do pohonných látok. Prítom 70 % produkcie repky sa vyváža mimo SR.
- podobne je na tom aj pestovanie kukurice. Používa sa predovšetkým v bioplynových elektrárnach. Na tieto plodiny dostávajú farmári dotácie. Nie sú určené na konzumáciu a tak ich poľnohospodári o to intenzívnejšie chemicky ošetrujú.
- pesticídy k ošetrovaniu energetických plodín tvoria významný zdroj kontaminácie podzemných a povrchových zdrojov pitnej vody.
- narastá spotreba umelých hnojív (ŠÚ SR - spotreba týchto hnojív od roku 2010 vzrástla o 50 %).
- nadmerné aplikovanie organických hnojív do pôdy a tým aj ich prienik do spodných vôd, predovšetkým močovky a hnoja (najmä v oblasti Žitného ostrova, ktoré je v ochrannom pásme II. stupňa vodárenského zdroja).

Graf 3

Zdroj: IEP

Žitný ostrov je najväčší rezervoár pitnej vody v SR a práve tam boli zistené tieto problémy:

- Regionálny úrad verejného zdravotníctva na konci roka vydal zákaz používania pitnej vody, ktorá nie je zdravotne bezpečná pre Skupinový vodovod Trstená na Ostrove a následne aj pre verejné vodovody Holice a Blatná na Ostrove. Všetko náhodne na Žitnom ostrove. Prekročenie najvyššej medznej hodnoty pre pesticíd atrazín potvrdili laboratórne analýzy. Prekročenie bolo najvýznamnejšie u Skupinového vodovodu Trstená na Ostrove, Baka, Jurová s počtom zásobovaných obyvateľov 2 200, prekročenie bolo zistené aj v prípade vodovodov Holice a Blatná na Ostrove, ako aj v obci Kvetoslavov (bez obecného vodovodu). Kontaminovaná voda nepochádza z jedného vodárenského zdroja, ale z viacerých studní. Kontaminácia pritom siaha až do hĺbky 80 metrov, čo znamená, že celý horizont podzemnej vody je znehodnotený. Znečistenie pitnej vody pravdepodobne nemá povrchový charakter a pochádza zo staršieho obdobia.

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

- V roku 2018 bol ochranármi v obci Kvetoslavov detekovaný na základe rozborov vody chloridazón desfenylu, metabolit pesticidu chloridazón v koncentrácii 1 mikrogram na liter, ten sa používa napríklad ako herbicíd pri pestovaní cukrovej repy.
- Na konci roku 2018 boli vo vode z vodovodu v obciach Čičov a Trávnik v oblasti Žitného Ostrova namerané prekročené mikrobiologické parametre enterokokov a koliformných baktérií. Kontaminácia je pravdepodobne spôsobená aplikáciou tuhých a tekutých hnojív do pôdy. Problémom je, že ide o ochranné pásmo II. stupňa vodárenského zdroja.
- regionálny problém vo vybraných obciach v oblasti Žitného ostrova - neregulovaná výstavba rodinných domov a prevádzok v oblasti ochranného pásma vodárenského zdroja II. a III. stupňa a takmer 30 % obcí z celkového počtu asi 100, ktoré tvoria Žitný ostrov nemá kanalizáciu – obrovské množstvá m³ splaškových vôd skončí na poliach, záhradách a ako priesaky do spodnej vody.

Ďalšie problémy:

- **Nízka pripojenosť obyvateľstva ku kanalizácii**, čo spôsobuje zbavovanie sa odpadových vôd nevhodným spôsobom. Nelegálne vypúšťané odpadové vody z domácností, obchodu a služieb, ale aj priemyslu, či priesaky z environmentálnych záťaží a poľnohospodárska činnosť významným spôsobom znečisťujú povrchové a podzemné vody.

Čistenie odpadovej vody (kanalizácie a čističky) prináša environmentálne a zároveň ekonomické benefity.

Hospodárske benefity:

Priame: využitie vedľajších produktov

- 24,87 % kalu vyprodukovaného v SR sa kompostuje a 16,91 % sa spáli
- 54 % slovenského bioplynu sa využije na výrobu elektriny, 40 % sa spáli na výrobu tepla

Nepriame: čistejšie rieky a jazerá znamenajúce vyššie príjmy z turizmu a rekreácie

Zdravotné benefity

- Menej ľudí trpiacich chorobami spôsobenými nízkou kvalitou vody
- Eliminácia úmrtí spojených so znečistenou vodou

Environmentálne benefity

- Nižší obsah dusíka a fosforu v povrchových vodách a tým pádom nižšie riziko eutrofizácie a straty biodiverzity
- Zabránenie kontaminácie povrchových vôd nebezpečnými látkami

- **Problematický monitoring stavu vodných útvarov**

Monitorovanie vôd podľa prerozdelených kompetencií a úloh realizujú:

Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ),

Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. (SVP, š. p.),

Výskumný ústav vodného hospodárstva (VÚVH) a

Štátny geologický ústav Dionýza Štúra (ŠGÚDŠ)

Čiastočne aj Ministerstvo zdravotníctva prostredníctvom Úradu verejného zdravotníctva a jeho regionálnych pobočiek

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

- V SR je 591 objektov, kde dochádza k monitorovaniu podzemných vôd. Na území Žitného ostrova nájdeme len 34 viacúrovňových piezometrických vrtov. Niektoré sú však staré 30 až 40 rokov.
- SHMÚ má širokú sieť monitorovacích staníc na kontrolu podzemnej vody, špeciálne zameranie je na Žitný ostrov.
- Slovenská inšpekcia životného prostredia robí kontrolnú činnosť. V roku 2017 zistili ohrozenie podzemných vôd v 68 prípadoch a 43 prípadov povrchových vôd. Kvalita povrchových a podzemných vôd je v poslednom čase (2017) naďalej problematická. Povrchové vody mali v jednotlivých skupinách ukazovateľov najviac prekročení zaznamenaných v ukazovateľoch.
- Vo väčšine monitorovacích objektov monitorovacej siete podzemnej vody bola prekročená limitná hodnota kvality pitnej vody aspoň jedného ukazovateľa. Limitné hodnoty boli najčastejšie prekračované v ukazovateľoch: percentuálne nasýtenie vody kyslíkom, Mn, Fe_{celk.} a Fe²⁺
- Informačný systém vody na kúpanie je nedostatočný a zastaraný.
- Dáta o stave vôd nie sú jednotného charakteru a nie sú vyhodnocované centrálné.

3. Pridaná hodnota

Účelom je preveriť dodržiavanie a uplatňovanie prijatých ochranných opatrení pri zabezpečení kvality pitnej vody, efektívnosti vyžívania vodných zdrojov, ako aj odstránenia možných následkov znečistenia povrchových a podzemných vôd a zhodnotenie vybraných projektov v podmienkach environmentálnej ochrany SR.

Preveriť stav a úroveň ochrany územia SR v nadväznosti na:

1. Plnenie úloh a cieľov opatrení prijatých v súvislosti so zabezpečením kvality pitnej vody

a) zhodnotenie stavu a úrovne významnosti prijatých opatrení v SR

b) posúdenie stavu ochrany v súvislosti s prijatými plánmi vodohospodárskej politiky z hľadiska plnenia stanovených cieľov (identifikácia oblastí, dostupnosť v regióne a veľkosť obhospodarovaného územia)

c) zabezpečenie monitorovania a hodnotenia vôd, vrátane zabezpečovania monitorovacej siete pre správne a efektívne nastavenie opatrení smerujúcich k dosiahnutiu dobrého stavu podzemných a povrchových vôd.

2. Čerpanie verejných prostriedkov v súvislosti s cieľom efektívneho využívania vôd a ochrany zdravia ľudí na výstavbu a rekonštrukcie existujúcich úpravni povrchových a podzemných vôd

a) uplatňovanie prijatých pravidiel a kritérií pri výbere a posudzovaní projektov vzhľadom na lokalitu (závažnosť, naliehavosť a iné.)

b) preverenie prijatých postupov v súvislosti s výstavbou úpravni podľa územia (environmentálny aspekt, zabránenie kontaminácie územia a podzemnej a povrchovej vody, rušivý efekt v krajine a iné.)

c) zhodnotenie vynaložených finančných prostriedkov v nadväznosti na dodržanie legislatívnych a logických princípov hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti.

3. Opatrenia zamerané na významnú redukciu znečisťujúcich látok vo vypúšťaných odpadových vodách alebo osobitných vodách. Pri vypúšťaní odpadových vôd sa musia v nich obsiahnuté prioritné látky postupne znižovať a prioritné nebezpečné látky postupne obmedzovať s cieľom dosiahnutia požadovaného cieľa, a to dobrého stavu vôd.

4. Opatrenia orientované na znižovanie znečisťovania z poľnohospodárstva v zraniteľných oblastiach: ochrana vodných zdrojov vs. zaistenie produkčnej funkcie poľnohospodárstva a obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy, ktorého dôsledkom sú znečistené zdroje pitnej vody.

Pridaná hodnota

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

- Aktuálny environmentálny aspekt: znečistenie pitnej vody = veľký ekologický, finančný a zdravotný problém (kontaminácia plošne veľkého územia, finančne náročné úpravné vôd, možné rozsiahle zdravotné komplikácie obyvateľstva a pod).
- Vytvorenie predpokladu pre vyššiu mieru čistenia a recyklácie odpadových vôd (hospodárske, zdravotné a environmentálne benefity)
- Efektívnosť vynakladania peňažných prostriedkov na modernizáciu úpravní pitnej vody je významne dotknutá negatívnymi dopadmi podpory obnoviteľných zdrojov energie v oblasti poľnohospodárskej produkcie technických plodín
- Zlepšenie systému monitoringu a hodnotenia vôd
- Výsledky orientované na spojitosť vysokej aplikácie priemyselných, ako aj organických hnojív a kontaminácie podzemnej a povrchovej vody
- Opatrenia zvyšujúce množstvo a kvalitu vodných zdrojov (ohľaduplný manažment krajiny, udržateľné hospodárenie s pôdou a závlahami, opätovné využívanie zrážkových vôd a recyklácie odpadových vôd, umelá infiltrácie, prevody vody, budovanie malých vodných nádrží).
- Postupy obmedzujúce dopyt po vodných zdrojoch (šetrné hospodárenie s vodou, informovanosť verejnosti)

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Systém hodnotenia, kontroly a monitorovania investičnej pomoci v SR	
Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz
1. Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Zamestnanosť a podnikateľské prostredie
2. Aktuálnosť a významnosť témy	<p>V roku 2018 bola spracovaná analytická správa – Investičná pomoc v SR, ktorej cieľom bolo poskytnúť verejnosti informácie o politike investičnej pomoci v SR za posledných desať rokov a ex-post zhodnotiť prínos čerpanej investičnej pomoci pre jednotlivé regióny. Počas jej spracovania sa nepodarilo získať všetky požadované údaje, čo bolo odôvodnené časovou administratívnou náročnosťou na ich spracovanie (MH SR nemalo k dispozícii údaje v elektronickej podobe a údaje sa dali získať len načítaním z predložených monitorovacích správ prijímateľov investičnej pomoci). Nepodarilo sa získať údaje o skutočne vytvorených pracovných miestach.</p> <p>Zo záverov analytickej štúdie vyplynulo niekoľko tém na kontrolnú činnosť, z ktorých sa javí ako najvhodnejšia práve preverenie systému hodnotenia, kontroly a monitorovania investičnej pomoci s dôrazom na zamestnanosť (skutočne vytvorené pracovné miesta podporené z investičnej pomoci a ich udržateľnosť). Po získaní údajov o skutočne vytvorených pracovných miestach by bolo možné analýzu o investičnej pomoci dopracovať. Oddelenie kontroly a monitorovania investičnej pomoci, ktoré by sa malo venovať tejto oblasti, sa na MH SR vytvorilo len nedávno, pričom EÚ požaduje pravidelné hodnotenie systému poskytovania investičnej pomoci s cieľom vyhodnotiť efektívnosť štátnej pomoci v celej EÚ, keďže investičná pomoc je súčasťou štátnej pomoci). Okrem toho pravidelný monitoring a hodnotenie sú základným nástrojom na zlepšovanie fungovania investičnej pomoci, pre proces rozhodovania a pre zmeny v legislatíve, a tým aj pre znižovanie rozdielov medzi regiónmi.</p> <p>Investičná pomoc tak ako je definovaná v Nariadení EK č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy, by mala prispieť k odstraňovaniu regionálnych rozdielov.</p> <p>Posledná Správa o krajine – Slovensko 2018 z marca 2018 konštatuje veľké rozdiely medzi západným regiónom v okolí Bratislavy a východom krajiny a tiež, že niektoré regióny zároveň nedokázali v poslednom čase prilákať rozsiahle domáce ani zahraničné investície, čo zhoršilo už tak vysoké regionálne rozdiely, ktoré možno pozorovať v mnohých hospodárskych a sociálnych oblastiach.</p> <p>Investičná pomoc, ktorá sa poskytuje v SR už od roku 2002, prešla určitým vývojom. Pozitívne možno vnímať nový zákon č. 57/2018 Z.z. zákon o regionálnej investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, platný od 1. apríla 2018, ktorý zmenil podmienky je poskytovania, jeho absolútnou prioritou je znižovanie regionálnych rozdielov a podpora investícií s vyššou pridanou hodnotou a investícií do výskumu a vývoja.</p> <p>V období od 2008 do 2017 bolo spolu schválených 106 investičných zámerov v celkovom objeme 658,4 mil. eur pre 100 podnikateľských subjektov, ktorí plánovali vytvoriť 21 874 pracovných miest. Priemerná schválená investičná pomoc na 1 plánované vytvorené pracovné miesto bola vo výške 30 098 eur. Podiel schválenej investičnej pomoci na HDP za obdobie 10 rokov predstavoval 0,09 % ročne. Najviac investičnej pomoci smerovalo do Trnavského a Košického kraja. Až 94 % schválenej investičnej pomoci išlo do oblasti priemyselnej výroby. Investori vo svojich investičných zámeroch preferovali investičnú pomoc vo forme daňovej úľavy.</p>

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

	<p>Hlavnými aktérmi investičnej pomoci v SR sú:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vláda SR, ktorá rozhoduje o poskytnutí investičnej pomoci, - MH SR, ktoré koordinuje, usmerňuje celý proces poskytovania investičnej pomoci a je poskytovateľom investičnej pomoci a kontrolným orgánom, ak ide o investičnú pomoc ktorou je dotácia na dlhodobý hmotný majetok a dlhodobý nehmotný majetok a ak ide o prevod nehnuteľného majetku alebo nájom nehnuteľného majetku, - MPSVR SR, ktoré je poskytovateľom investičnej pomoci, a kontrolným orgánom prostredníctvom Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny ak ide o investičnú pomoc, ktorou je príspevok na vytvorené nové pracovné miesta - MF SR, ktoré je poskytovateľom investičnej pomoci a kontrolným orgánom prostredníctvom príslušného správcu dane, ak ide o investičnú pomoc vo forme úľavy na dani z príjmov <p>Navrhovaná téma nadväzuje na kontrolnú akciu KA-026/2018/1026 – Investičná pomoc SR, ktorá bola realizovaná vo forme analytickej správy a zverejnená v novembri 2018.</p> <p>Navrhovaná téma má význam tak z finančného (poskytnutých 658,4 mil. eur za obdobie 10 rokov) ako aj nefinančného hľadiska (regionálne rozdiely, pracovné miesta, absencia informačného systému, spôsob predkladania monitorovacích správ prijímateľmi investičnej pomoci a pod.).</p>
<p>3. Pridaná hodnota</p>	<p>Navrhovaná KA by mala preveriť stav v systéme kontroly a monitorovania investičnej pomoci v SR a navrhnúť opatrenia, ktoré by mali viesť k tomu, aby MH SR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaviedlo elektronické podávanie monitorovacích správ prijímateľmi investičnej pomoci, - pravidelne hodnotilo a monitorovalo dáta z monitorovacích správ, prostredníctvom ich elektronického spracovania, - na základe získaných údajov zlepšovalo systém fungovania investičnej pomoci a tým aj verejnú politiku v tejto oblasti, - predkladalo verejnosti pravidelne raz ročne informáciu o poskytnutej investičnej pomoci s dôrazom na skutočne vytvorené pracovné miesta a na jej výsledky v regiónoch.

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Príloha 4 Návrhy tém analytických štúdií na rok 2019

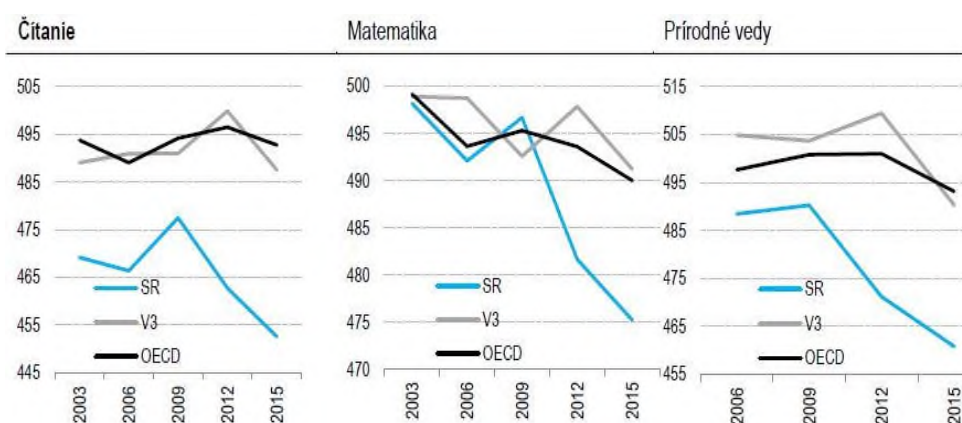
Faktory ovplyvňujúce študijné výsledky žiakov základných škôl	2
Efektívnosť súdneho systému	4
Nastavenie a realizácia rezidentského programu.....	8

Faktory ovplyvňujúce študijné výsledky žiakov základných škôl

Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz
Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie
Zdôvodnenie výberu témy:	<p>Kvalitné školstvo je základným predpokladom dobrého fungovania spoločnosti. Vzdelávanie je jednou z najprioritnejších oblastí, a ako takú ju definujú aj strategické dokumenty NKÚ SR. Aj Správa EK o Slovensku z roku 2019 to potvrdila, keď uvádza, že výdavky na vzdelávanie v pomere k HDP v posledných rokoch klesajú a výsledky vzdelávania sa zhoršili.</p> <p>Každá podoblasť vzdelávacieho systému na Slovensku má svoje špecifické postavenie a problémy. V tejto analytickej štúdii sa plánujeme venovať základnému školstvu, a to so zameraním na faktory, ktoré ovplyvňujú výsledky žiakov pripravovaných práve touto súčasťou vzdelávacieho systému.</p> <p>Je celospoločenským záujmom, aby základné školy pripravovali kvalitných absolventov s vysoko rozvinutými kompetenciami. Medzinárodné merania však ukazujú, že v tomto základnom ciele naše základné školstvo zaostáva, keďže výsledky testovania našich 15-ročných žiakov sú výrazne pod priemerom OECD aj pod priemerom krajín V3 (Obr.1). Alarmujúci je nielen tento stav, ale aj trend, ktorý ukazuje, že výsledky našich žiakov sa v posledných rokoch prepádajú.</p>

Obr.1: Priemerné výsledky žiakov v testovaní PISA 2015

Zdroj: Revízia výdavkov na vzdelávanie (júl 2017)

V roku 2018 bolo na Slovensku 2 087 základných škôl, v ktorých učilo vyše 35 tisíc učiteľov a navštevovalo ich vyše 440 tisíc žiakov (Tab.1). Celkové mzdové výdavky základných škôl

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

	<p>boli v roku 2018 vo výške takmer 585 mil. eur¹. Tieto údaje dávajú jasný dôkaz o významnosti navrhovanej témy aj z hľadiska počtu priamo ovplyvnených ľudí aj z hľadiska objemu financií.</p> <table border="1" data-bbox="443 488 1442 703"> <thead> <tr> <th colspan="6">Tab.1: Vybrané ukazovatele o základných školách na Slovensku</th> </tr> <tr> <th></th> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Počet škôl</td> <td>2 133</td> <td>2 113</td> <td>2 101</td> <td>2 089</td> <td>2 087</td> </tr> <tr> <td>Počet žiakov</td> <td>433 465</td> <td>440 582</td> <td>447 092</td> <td>433 465</td> <td>440 582</td> </tr> <tr> <td>Počet učiteľov</td> <td>35 051</td> <td>35 067</td> <td>35 239</td> <td>36 048</td> <td>35 051</td> </tr> </tbody> </table> <p>Zdroj: CVTI</p> <p>Na základe uvedeného je zrejmé, že oblasť základného školstva je významná, a zároveň vykazuje riziká, čo opodstatňuje ďalšiu systematickú prácu NKÚ v tejto oblasti aj v podobe analytickej štúdie.</p>	Tab.1: Vybrané ukazovatele o základných školách na Slovensku							2014	2015	2016	2017	2018	Počet škôl	2 133	2 113	2 101	2 089	2 087	Počet žiakov	433 465	440 582	447 092	433 465	440 582	Počet učiteľov	35 051	35 067	35 239	36 048	35 051
Tab.1: Vybrané ukazovatele o základných školách na Slovensku																															
	2014	2015	2016	2017	2018																										
Počet škôl	2 133	2 113	2 101	2 089	2 087																										
Počet žiakov	433 465	440 582	447 092	433 465	440 582																										
Počet učiteľov	35 051	35 067	35 239	36 048	35 051																										
<p>Cieľ analytickej štúdie:</p>	<p>Navrhovaná analytická štúdia prispeje ku komplexnému zmapovaniu problémov základného školstva na Slovensku. Jej cieľom je dať odpoveď na to, aké faktory v rámci školstva spôsobujú, že výsledky našich žiakov sú neuspokojivé, aká je váha jednotlivých faktorov, a aké opatrenia by mohli byť prijaté na zlepšenie súčasného stavu.</p> <p>K naplneniu tohto cieľa budú použité rôzne analytické metódy, od kvalitatívnej analýzy názorov relevantných zúčastnených strán až po analýzu dostupných dát vrátane tvorby regresného modelu. Dôležitou súčasťou bude analýza dát organizácie NÚCEM o výsledkoch testovania deviatakov jednotlivých škôl a vzťahu týchto výsledkov s ďalšími individuálnymi dátami o základných školách.</p> <p>Správa nemá za cieľ pokryť aj mimoškolské faktory ovplyvňujúce študijné výsledky žiakov (ako napríklad prirodzené nadanie detí a pod.) a na druhej strane jej cieľom nie je ani pokrytie všetkých problémov fungovania základných škôl na Slovensku.</p> <p>Predpokladáme, že popri zmapovaní a popise hlavných problémov slovenského základného školstva prinesie navrhovaná analytická štúdia vysokú pridanú hodnotu aj v podobe návrhov konkrétnych opatrení a konkrétnych tém na podrobné kontroly v tejto oblasti.</p>																														

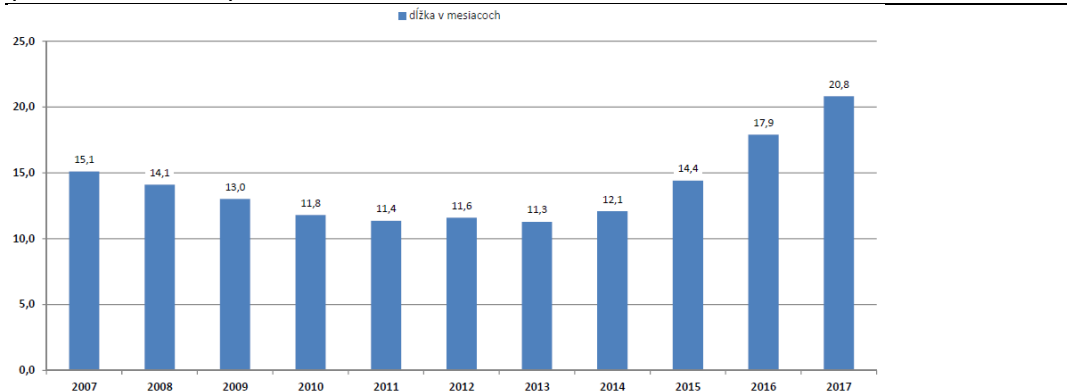
¹ Súhrnný výkaz o práci v školstve Škol (MŠVVŠ SR) 1-04

Efektívnosť súdneho systému																															
Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz																														
Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Efektívna a transparentná verejná správa																														
Zdôvodnenie výberu témy:	<p>Vláda vo svojom programovom vyhlásení (PVV)¹ na obdobie 2016 - 2020 venuje významnú časť práve spravodlivosti a súdnictvu. V PVV na obdobie 2016 - 2020 definovala viaceré dôležité opatrenia. V rámci Národného programu reforiem na rok 2018² ako aj Návrhu rozpočtového plánu SR na rok 2019³ vláda SR zadefinovala, že bude vypracovaný akčný plán pre implementáciu záverov a odporúčaní na zvýšenie efektívnosti súdnictva vychádzajúc aj z prvej časti Správy o stave justície⁴, a tiež že sa budú implementovať opatrenia na riešenie problému najmä starých exekučných konaní.</p> <p>Napriek zlepšeniam uvedeným v správe Európskej komisie EU Justice Scoreboard 2018⁵, zostávajú hlavnými výzvami dĺžka a miera vybavenosti súdnych konaní, nízka dôvera v súdny systém a veľký počet nevyriešených exekúcií.</p> <p>V roku 2018 NKU SR zrealizoval kontrolnú akciu „Preverenie pripravenosti krajiny na plnenie cieľov udržateľného rozvoja Agendy OSN 2030“⁶. Cieľom kontrolnej akcie bolo preverenie pripravenosti Slovenska na plnenie cieľov udržateľného rozvoja Agendy OSN 2030. V rámci zisťovania stanovených národných cieľov rozvoja Slovenska do roku 2030 bolo zistené, že koncom roka 2017 Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu inicioval participatívny proces identifikovania národných priorit implementácie Agendy 2030. Jeho cieľom bolo podrobiť oponentúre návrh národných priorit, ktorý vypracoval Prognostický ústav SAV. Proces trval tri mesiace a zúčastnilo sa ho 148 účastníkov štátnych inštitúcií, samosprávy, občianskych organizácií a súkromných spoločností. Účastníci sa zhodli na prijatí navrhnutých oblastí a zároveň navrhli ďalšiu oblasť – právy štát, demokracia a bezpečnosť. Všetky oblasti rozvoja sú rovnocenné⁶.</p>																														
Obr.1: Vybavovanie agend na okresných a krajských súdoch SR v rokoch 2014 - 2018																															
<table border="1"> <caption>Data for Obr.1: Vybavovanie agend na okresných a krajských súdoch SR v rokoch 2014 - 2018</caption> <thead> <tr> <th>Rok</th> <th>Nápad na 1 sudcu</th> <th>Rozhodnuté na 1 sudcu</th> <th>Nevybavené na 1 sudcu</th> <th>Počet sudcov</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>~1800</td> <td>~1800</td> <td>~750</td> <td>~1050</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>~1750</td> <td>~1750</td> <td>~700</td> <td>~650</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>~1450</td> <td>~1450</td> <td>~650</td> <td>~800</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>~1300</td> <td>~1300</td> <td>~550</td> <td>~1650</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>~1000</td> <td>~1000</td> <td>~450</td> <td>~1650</td> </tr> </tbody> </table>		Rok	Nápad na 1 sudcu	Rozhodnuté na 1 sudcu	Nevybavené na 1 sudcu	Počet sudcov	2014	~1800	~1800	~750	~1050	2015	~1750	~1750	~700	~650	2016	~1450	~1450	~650	~800	2017	~1300	~1300	~550	~1650	2018	~1000	~1000	~450	~1650
Rok	Nápad na 1 sudcu	Rozhodnuté na 1 sudcu	Nevybavené na 1 sudcu	Počet sudcov																											
2014	~1800	~1800	~750	~1050																											
2015	~1750	~1750	~700	~650																											
2016	~1450	~1450	~650	~800																											
2017	~1300	~1300	~550	~1650																											
2018	~1000	~1000	~450	~1650																											
Zdroj: MS SR																															

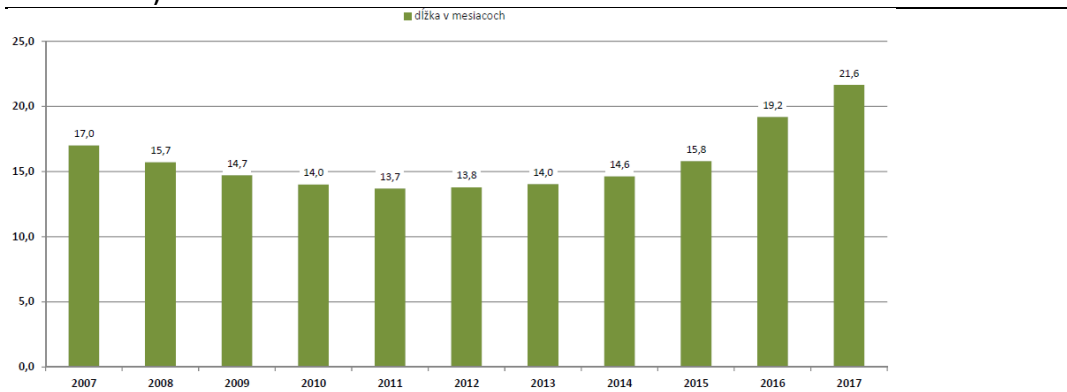

Obr.2: Priemerná dĺžka konania v občianskoprávných veciach v rokoch 2007-2017 spolu za SR (dĺžka v mesiacoch)

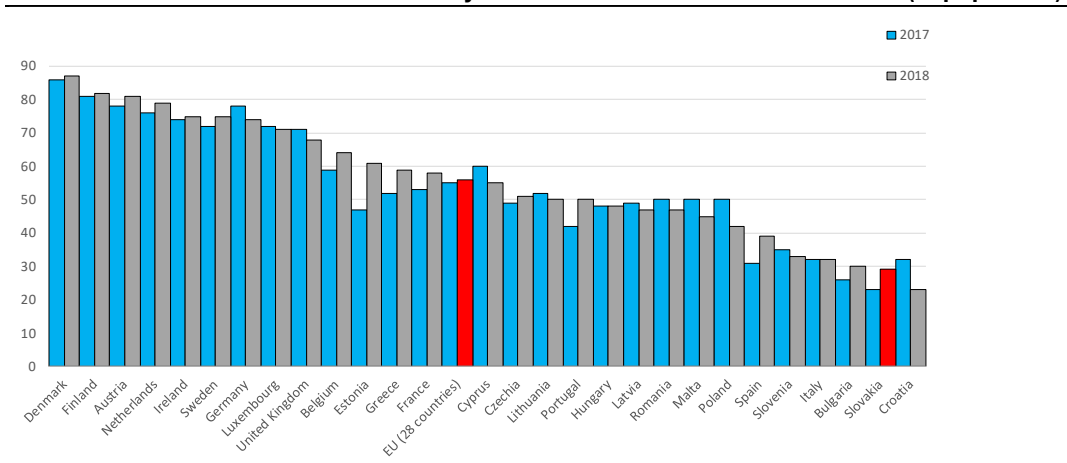
Zdroj: MS SR

Obr.3: Priemerná dĺžka konania v obchodných veciach v rokoch 2007-2017 spolu za SR (dĺžka v mesiacoch)

Zdroj: MS SR

Obr.4: Vnímanie nezávislosti súdneho systému ako veľmi alebo celkom dobré (% populácie)

Zdroj: Eurostat, Spracovanie NKÚ SR

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

	<p>Z pohľadu vybavovania agend je možné konštatovať, že počet nerozhodnutých exekučných vecí narástol v roku 2016 na 3,38 milióna⁷. Analýza štruktúry nerozhodnutých vecí ukazuje, že ich nárast na okresných súdoch vzniká najmä kvôli exekučným prípadom. Neukončené exekučné veci predstavujú 6 až 9 krát väčší počet ako počet došlých exekučných vecí. Napriek tomu, že počet došlých exekučných vecí v rokoch 2014 – 2016 klesol a miera vybavenosti došlých vecí bola v ostatných rokoch pozitívna, nestačilo to na zlepšenie odhadovaného času potrebného na rozhodnutie vo veci, ktorý je ešte stále mimoriadne dlhý (medzi 6-9 rokmi)⁷.</p> <p>Celkový vývoj vybavenej a rozhodnutej agendy v rokoch 2014 – 2018 s poklesom objemu o 44 resp. 45 % takmer kopíruje nápad, ktorý klesol o 49 % (Obr.1). Priemerná dĺžka konania v občianskoprávných a obchodných veciach v rokoch 2013 - 2017 spolu za SR narástla o 84 % resp. 54 % (Obr.2 a 3).</p> <p>Aj keď z pohľadu vnímania nezávislosti súdneho systému sa SR už nenachádza na poslednom mieste v rámci EÚ28 (Obr.4) tak ako v rokoch 2016 a 2017 a došlo k miernemu zlepšeniu, je naďalej potrebné realizovať maximálne transparentné procesy smerom k verejnosti.</p> <p>Na personálne a materiálne–technické zabezpečenie činnosti súdov, ostatných rozpočtových organizácií a na efektívny výkon okresných súdov, krajských súdov a Špecializovaného trestného súdu sa na rok 2019 rozpočtujú výdavky v sume 208 mil. eur. V porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2018 sa na súdnicstvo rozpočtujú výdavky vyššie o 19,0 mil. eur, t. j. o 9,51 %. Nárast je spôsobený hlavne rastom osobných výdavkov⁸.</p>
<p>Cieľ analytickej štúdie:</p>	<p>Jadrom navrhovanej analytickej štúdie bude získanie a spracovanie informácií o kvalitatívnych aj kvantitatívnych ukazovateľoch týkajúcich sa krajských (8) a okresných (54) súdov ako aj zisťovanie zrealizovaných a realizovaných významných procesných zmien v justícii na Slovensku. Významné množstvo informácií a pohľady EK prinesie záverečná Správa o stave justície⁴, ktorej zverejnenie je možné očakávať v 1. polroku 2019. Podľa rozsahu dotazníkovej formy zisťovania priamo na súdoch zrealizovanej zo strany CEPEJ bude zvažované jej príp. rozšírenie a oslovenie všetkých súdov za účelom získania čo najpresnejších informácií.</p> <p>Cieľmi tejto aktivity a aj samotnej analytickej štúdie bude:</p> <ul style="list-style-type: none"> • získanie dát a ukazovateľov, • analýza vývoja najmä v oblastiach, kde sú dlhodobo hlavne z pohľadu EK konštatované zhoršené ukazovatele a zvýšené riziká, • popis špecifických problémov slovenského súdnicstva z pohľadu EK, MS SR a krajských a okresných súdov, • získanie konkrétnych návrhov na kontrolu. <p>Týmto spôsobom je možné predpokladať, že navrhovaná analytická štúdia prinesie úžitok vo forme konkrétnych zistení o reálnom stave súdnicstva na Slovensku. Na základe týchto zistení bude možné lepšie formulovať konkrétne návrhy tém na kontrolu ako aj prípadné odporúčania založené na informáciách priamo zo súdov.</p>
<p>Referencie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programové vyhlásenie vlády SR na obdobie 2016 – 2020, Marec 2016, dostupné tu: http://www.vlada.gov.sk/programove-vyhlasenie-vlady-sr-na-roky-2016-2020/?pg=2 2. Národný program reforiem na rok 2018, Apríl 2018, dostupné tu: https://www.finance.gov.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/strategicke-materialy/narodny-program-reforiem/narodny-program-reforiem.html 3. Návrh rozpočtového plánu SR na rok 2019, Október 2018, dostupné tu: https://www.finance.gov.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/strategicke-materialy/navrh-rozpocetoveho-planu/navrh-rozpocetoveho-planu.html 4. Správa k stavu justície, Európska komisia pre efektívnu justíciu (CEPEJ), November 2017, dostupné tu: https://www.justice.gov.sk/Stranky/Ministerstvo/Sprava-k-stavu-justicie.aspx

**NAJvyšší KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

	<ol style="list-style-type: none"> 5. The 2018 EU Justice Scoreboard, Jún 2018, dostupné tu: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_en 6. Prioritné oblasti udržateľného rozvoja Slovenska do roku 2030 sú: Vzdelanie pre dôstojný život, Smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí, Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia, Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy, Právny štát, demokracia a bezpečnosť, Dobré zdravie 7. Správa k stavu justície, November 2017, dostupné tu: https://www.justice.gov.sk/Stranky/Ministerstvo/Sprava-k-stavu-justicie.aspx 8. Schválený Návrh návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2019 až 2021, December 2018, dostupné tu: https://www.finance.gov.sk/sk/financie/verejne-financie/rozpocet-verejnej-spravy/ 9. Záverečná správa z kontrolnej akcie „Preverenie pripravenosti krajiny na plnenie cieľov udržateľného rozvoja Agendy OSN 2030“, NKÚ SR, November 2018, dostupné tu: https://www.nku.gov.sk/home?p_p_id=101&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_101_st_ruts_action=%2Fasset_publisher%2Fview_content&_101_returnToFullPageURL=%2Fhome&_101_assetEntryId=1452386&_101_type=document&redirect=https%3A%2F%2Fwww.nku.gov.sk%2Fhome%3Fp_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dmaximized%26p_p_mode%3Dview%26_3_keywords%3DPreverenie%2Bpripravenosti%2Bkrajiny%2Bna%2Bplnenie%2Bcie%25C4%25BEov%2Bodr%25C5%25BEate%25C4%25BEn%25C3%25A9ho%2Brozvoja%2BAgendy%2BOSN%2B2030%26_3_struts_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26_3_redirect%3D%252Fhome
--	---

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Nastavenie a realizácia rezidentského programu	
Organizačný útvar:	Odbor stratégie a analýz
Strategická oblasť kontrolnej činnosti:	Zdravie
Zdôvodnenie výberu témy:	<p><i>Téma je významná, pretože je zameraná na riziká, ktoré indikujú:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zhoršenie dostupnosti a kvality predovšetkým primárnej zdravotnej starostlivosti v SR; - zvýšenie počtu odvrátiteľných úmrtí v SR, v ktorých už teraz SR patrí medzi najhoršie krajiny v EÚ; - odliv ľudských zdrojov – zdravotníckych pracovníkov do zahraničia; - nezáujem štátu pokračovať v pôvodne nastavenom rezidentskom programe, ktorý začal úspešne v r. 2014-2015 s vysokým počtom rezidentov; - nekompetentné legislatívne zásahy do fungovania rezidentského programu (RP) a ich dôsledky; - nezvládnutie úlohy Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZÚ) v RP ako podriadenej organizácie MZ SR; - neustále tlaky na zmenu tzv. minimálneho štandardu na vzdelávanie všeobecných lekárov pre dospelých, ktorý určuje ich zručnosti a snaha ho zmeniť v ich neprospech. <p>Téma je zameraná na budúcnosť zdravotníctva. Rastúcim rizikom súčasnosti je zhoršenie dostupnosti a kvality predovšetkým primárnej zdravotnej starostlivosti vyplývajúce z nedostatku a vysokého veku lekárov a ich slabou náhradou mladými nasledovníkmi. Podľa údajov Inštitútu zdravotnej politiky MZ SR na Slovensku chýba 3 500 lekárov a približne 2 000 ďalších lekárov je v dôchodkovom veku.</p> <p>Je potrebné zatriktívniť toto povolanie prostredníctvom kvalitného vzdelávania, finančnej motivácie a jeho celkovej perspektívy. Jedným z nástrojov na elimináciu uvedeného rizika je rezidentský program (RP). Rezidentský program bol začatý v roku 2014 so zameraním na podporu špecializačného štúdia zdravotníckych pracovníkov na doplnenie a stabilizáciu stavov kvalifikovaných zdravotníckych pracovníkov v systéme zdravotníctva v špecializačných odboroch všeobecné lekárstvo a pediatria.</p> <p>Strategický cieľ je zabezpečiť prílev, rovnomerné rozloženie, udržanie a zníženie vekového priemeru všeobecných lekárov i pediatrov podľa potrieb regiónov s následným posilnením primárnej zdravotnej starostlivosti. Primárnou starostlivosťou je možné predchádzať stavom, keď si pacient už vyžaduje komplikovanejšiu a súčasne drahšiu liečbu, a tým šetriť prostriedky z verejného zdravotného poistenia. Rezidentský program by mal znížiť návštevnosť špecializovaných ambulancií a priniesť ďalšie úspory vyplývajúce z prepravy pacientov do týchto ambulancií.</p> <p>Rezidentský program bol v roku 2018 rozšírený o ďalšie špecializačné odbory určené pre lekárov a sestry. Pre lekárov sú to: neurológia, chirurgia, kardiológia, ortopédia, vnútorné lekárstvo, detská psychiatria, urgentná medicína, anestéziológia a intenzívna medicína. Sestier sa týkajú: anestéziológia, intenzívna starostlivosť a inštrumentovanie v operačnej sále a ošetrovateľská starostlivosť v psychiatrii.</p>

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

RP bol pri rozbehu financovaný z eurofondov a od roku 2016 len zo štátneho rozpočtu. Údaje za eurofondy za zatiaľ nepodarilo získať.

Financovanie rezidentského programu

v €

	2014	2015	2016	2017	2018	R 2019
Výdavky ŠR	0	772 307	4 270 902	4 202 255	3 834 651	10 000 000
Eurofondy	0	0	0	0	0	0
Spolu	0	772 307	4 270 902	4 202 255	3 834 651	10 000 000

Zdroj: MZ SR

Ku koncu novembra 2018 rezidentské štúdium ukončilo špecializačnou skúškou spolu 104 rezidentov, z toho zo špecializačného odboru všeobecné lekárstvo 91 a z pediatrie 13. Podľa revízie výdavkov na zdravotníctvo II Rezidentský program zatiaľ prispel len minimálne k posilneniu personálnych kapacít.

Podľa dostupných informácií nastavenie rezidentského programu prechádzalo úpravami, ktoré znižovali jeho účinnosť. Údaje MZ SR poukazujú na výrazný pokles záujmu lekárov o rezidentské štúdium. Kým pri rozbehu tohto programu v roku 2014 sa do rezidentského štúdia všeobecného lekárstva prihlásilo 105 lekárov, v roku 2018 už len 30.

Počet lekárov zaradených do rezidentského štúdia

	2014	2015	2016	2017	2018
Všeobecné lekárstvo pre dospelých	75	39	35	42	23
Všeobecné lekárstvo pre deti a dorast	30	19	30	18	7
Lekári spolu	105	58	65	60	30

Zdroj: Zdravotnícke noviny

Zásahy, ktoré najväčšou mierou prispeli k deformácii pôvodne úspešne začatého projektu RP boli:

- neistota pri financovaní – nezvládnutý prechod financovania z plného financovania z eurofondov na financovanie zo štátneho rozpočtu;
- nezvládnutie prípravy zmlúv v RP medzi študentmi a MZ SR, následne medzi univerzitami a školiacimi pracoviskami;
- obštrukcie zo strany SZÚ – nezazmluvňovanie školiacich pracovísk, ktoré splnili všetky projektom stanovené podmienky, z čoho rezultuje chaos pri výbere školiacich pracovísk rezidentmi a nedostatok zazmluvnených školiacich pracovísk;
- zrušenie finančných odmien pre školiteľov v zdravotníckych zariadeniach, ktoré školia rezidentov popri svojej klinickej praxi, čím sa neguje záujem lôžkových aj ambulantných zdravotníckych zariadení (okrem ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých a pediatrov) podieľať sa na vyškolení budúcich lekárov primárnej zdravotnej starostlivosti;
- nevhodne pripravená legislatíva súvisiaca s RP, ktorá nestanovuje jasné podmienky absolvovania RP;
- nejasná perspektíva absolventov RP v systéme poskytovania zdravotnej starostlivosti v SR (bola nastavená, v súčasnosti neexistuje).

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Cieľ analytickej štúdie:	Cieľom analytickej štúdie je na základe vybraných ukazovateľov vyhodnotiť efektivnosť, účinnosť a udržateľnosť nastavenia a realizácie rezidentského programu a v prípade potreby navrhnúť témy na kontrolnú činnosť.
---------------------------------	---